

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

MEDIÁLNÍ OBRAZ POŽÁRU
V NÁRODNÍM PARKU ČESKÉ
ŠVÝCARSKO

MEDIA COVERAGE OF THE WILDFIRE IN THE BOHEMIAN SWITZERLAND NATIONAL
PARK

Magisterská diplomová práce

Autor: **Bc. Vendulka Vajtrová**

Vedoucí práce: **Mgr. Věra Bartalosová, Ph.D.**

Olomouc 2024

Tímto čestně prohlašuji, že jsem magisterskou práci vypracovala samostatně pouze za pomoci uvedené literatury a elektronických zdrojů uvedených v seznamu literatury na konci práce. Celkový rozsah práce činí 144056 znaků.

V Olomouci dne 25. 4. 2024

Podpis: Vendulka Vajtrová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat své vedoucí diplomové práce Mgr. Věře Bartalosoové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a čas věnovaný konzultacím.

Abstrakt

Diplomová práce se věnuje analýze mediálního obrazu požáru v Národním parku v Českém Švýcarsku v hlavních zpravodajských relacích České televize a TV Nova. Cílem je předložit způsob reprezentace přírodní (živelní) katastrofy, v tomto případě požáru v Českém Švýcarsku v pořadech Události a Televizní noviny. Teoretická část se věnuje důležitým mediálním konceptům jako jsou zpravodajské hodnoty, gatekeeping, agenda setting, a framing. Zahrnuje také sociální a mediální konstrukci reality. Práce využije metody kvantitativní obsahové analýzy. V analytické části budou představeny výsledky také prostřednictvím přehledných grafů a tabulek.

Klíčová slova: mediální obraz, obsahová analýza, agenda-setting, gatekeeping, zpravodajské hodnoty, požár, České Švýcarsko, Česká televize, Události, televize Nova, Televizní noviny

Abstract

The thesis focuses on analyzing the media portrayal of a fire in the Czech Switzerland region in the main news programs of Czech Television and TV Nova. The goal is to present the representation of a natural (elemental) disaster, specifically a fire in the Czech Switzerland region in the programs "Události" and "Televizní noviny". The theoretical part explores essential media concepts such as news values, gatekeeping, agenda setting and framing. It also encompasses the social and media construction of reality. The thesis employs quantitative content analysis methods. In the analytical section, the results will be presented using clear graphs and tables.

Keywords: media representation, content analysis, agenda-setting, gatekeeping, news values, fire, Czech Switzerland, Czech Television, Události, TV Nova, Televizní noviny

OBSAH

ÚVOD	8
1 TEORETICKÁ ČÁST	11
1.1 Sociální konstrukce reality	11
1.2 Mediální realita	12
1.3 Zpravodajství	14
1.3.1 Zpravodajské hodnoty	16
1.3.2 Gatekeeping	18
1.3.3 Agenda setting	19
1.3.4 Rámce	20
1.4 Přírodní katastrofy v médiích	22
1.5 Analyzovaná média	30
1.5.1 Veřejnoprávní a soukromá média/ televizní vysílání	30
1.5.2 Česká televize	32
1.5.3 Zpravodajský pořad Události	33
1.5.4 Televize nova	33
1.5.5 Zpravodajský pořad Televizní noviny	34
1.6 Národní park České Švýcarsko	35
1.6.1 Organizace a řízení parku	35
1.6.2 Charakteristika parku	36
1.6.3 Požár v Národním parku České Švýcarsko	37
2 METODIKA	39
2.1 Obsahová analýza	39
2.2 Téma a cíle práce	40
2.3 Výzkumné otázky a hypotézy	41
2.4 Výzkumný vzorek	45
2.5 Kategorie, proměnné	46
3 ANALYTICKÁ ČÁST	58
3.1 Prostor věnovaný požáru	58
3.2 Tematická agenda požáru	61
3.3 Rámce	64
3.4 Zastoupení mluvčích	66
3.5 Charakter zpravodajství	69
3.6 Zpravodajské hodnoty	75
3.7 Žánry ve zpravodajství o požáru	77

4	SHRNUTÍ.....	79
5	ZÁVĚR	81
	SEZNAM LITERATURY	82
	SEZNAM GRAFŮ A TABULEK.....	90
	SEZNAM PŘÍLOH.....	92

ÚVOD

Přírodní katastrofy a krize jsou běžnou součástí zpravodajských obsahů. Jsou často spjaty se ztrátami na životech, škodami na majetku a také s ekologickými a ekonomickými dopady. Tyto události, často s významnou intenzitou medializace, ovlivňují běžný chod událostí a zároveň jejich prezentace v médiích podstatně narušuje sociální řád. Liší se tak od každodenních (rutinních) událostí, které jsou základem zpravodajství. Při reprezentaci katastrofy či krize mají média důležitou úlohu při formování veřejného vnímání událostí. Mají vliv na to, jak jsou formálně definovány a charakterizovány, a také to, jak na ně reagují vládní představitelé, odborníci, humanitární organizace a veřejnost.¹

Rozsáhlé lesní požáry jsou častější a charakteristické zejména pro západní anglofonní země. Jedná se například o Kanadu, USA-nejčastěji požárem zasažená Kalifornie, Brazílii, Austrálii nebo Rusko a další země. Některé požáry vznikají následkem lidské činnosti, tedy odlesňování nebo také klimatické změny. Podle zprávy o klimatu v Evropě došlo za rok 2022 k nejpustošivějším požárům v přepočtu na spálenou zem za padesát let.² V červenci a srpnu propukly požáry v Česku, Francii, Portugalsku, Slovinsku, Španělsku a Anglii.³

V zahraniční literatuře se autoři často věnují kromě požárů také zemětřesením, hurikánům a tornádům. V českém akademickém prostředí jsou nejčastěji zkoumané živelní katastrofy, na našem území zejména povodně nebo katastrofy v kontextu environmentálních problémů či globálního oteplování. Představení a přehledu dostupných publikací, studií a výzkumů je věnována speciální kapitola.

Časopis *Risk, Hazards, & Crisis in Public Policy* před nedávnem vydal studii, která reflektuje trendy a metody ve výzkumu krizí katastrof a uvádí, že se za poslední dvě dekády zvýšil zájem o bádání v této oblasti. Přibývající akademické výzkumy a publikované články v odborných časopisech na téma hurikánů, tsunami, teroristických útoků, kybernetické bezpečnosti, změny klimatu a podobných katastrof tak posílily a upevnily význam oblasti výzkumu.⁴ Proto si přeji, aby tato práce také přinesla důležité poznatky a přispěla alespoň malým dílem do oblasti výzkumu medializace katastrof. V tomto případě v kontextu požáru v národním parku České

¹ VOS, Tim P., Folker HANUSCH, Dimitra DIMITRAKOPOULOU, Margaretha GEERTSEMA-SLIGH a Annika SEHL. The International Encyclopedia of Journalism Studies [online].

² Ke zprávě o stavu klimatu v Evropě 2022 přispěli i vědci z CzechGlobe. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/Ke-zprave-o-stavu-klimatu-v-Evrope-2022-prispeli-i-vedci-z-CzechGlobe/>.

³ European State of the Climate 2022. Dostupné z: <https://climate.copernicus.eu/esotc/2022>.

⁴ WOLBERS, Jeroen, Sanneke KUIPERS a Arjen BOIN. A systematic review of 20 years of crisis and disaster research: Trends and progress.

Švýcarsko prezentovaného v českých zpravodajských pořadech veřejnoprávní a soukromé televize.

Tato diplomová práce si klade za cíl předložit pomocí metody obsahové analýzy reprezentaci požáru v Národním parku České Švýcarsko v hlavních zpravodajských relacích veřejnoprávní České televize a komerční TV Nova. Bude se tak věnovat komparaci mediálního obrazu požáru v pořadech Události a Televizní noviny a do jisté míry pokračovat v tradici porovnávání vysílání soukromého a veřejnoprávního média.

Ústředním tématem práce je mediální reprezentace požáru Národního parku České Švýcarsko, který začal v neděli 24. 7. 2022 v Malinovém dole u obce Hřensko. Hasiči požár zlikvidovali až v pátek 12. 8. 2022. Požár se také rozšířil až za hranice Saského Švýcarska. Během prvních dnů došlo k evakuaci lidí z Pravčické brány a později i několika okolních obcí. Podle statistické ročenky 2022 Hasičského záchranného sboru ČR požár zničil tři domy a několik dalších objektů. Během celé situace došlo k několika zraněním. Událost však proběhla bez ztrát na lidských životech.⁵ Sami hasiči hodnotí situaci následovně: „*Požár v Národním parku České Švýcarsko je v naší historii naprosto unikátní svým rozsahem, terénem, počtem nasazené techniky i hasičů, způsobem vedení zásahu a v neposlední řadě i dopadem na život obyvatel i návštěvníků národního parku.*“⁶ V lednovém Zpravodaji správy České Švýcarsko 2023 hodnotí Richard Nagel turistickou sezonu, která je za poslední roky atypická kvůli uzavírání turistických stezek, a to z důvodu zásahu proti kůrovci, následovanou omezením kvůli pandemii Covid-19 a nyní kvůli požáru, který zasáhl turisticky nejexponovanější místa.⁷

V roce 2023 pak došlo ještě k několika dalším požárům v této oblasti. Dne 18. 5. vypuknul požár v blízkosti Pravčické brány a 27. 9 v Jetřichovicích. Tyto požáry však byly uhašeny do tří dnů. Během vyšetřování příčin vzniku požáru se stala z naturogenní mimořádné události událost antropogenní, neboť byl požár zaviněn činností člověka.

Jako metodu celé práce jsem zvolila kvantitativní analýzu. Výzkumný vzorek tvoří konkrétní časové období, a to od prvního dne požáru 24. 7. 2022 do dne 24. 7. 2023, tedy období jednoho

⁵ STATISTICKÁ ROČENKA HZS ČR 2022 [online]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasickeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>. S. 9.

⁶ Hasiči bojují v Českém Švýcarsku s nejničivějším přírodním požárem v historii ČR. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hasici-bojuji-v-ceskem-svycarsku-s-nejnicivejsim-prirodnim-pozarem-v-historii-cr.aspx>.

⁷ ZPRAVODAJ SPRÁVY NÁRODNÍHO PARKU ČESKÉ ŠVÝCARSKO [online]. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/sites/default/files/prilohy/2023/07/NPCS-Zpravodaj%20Leto%202023-OK-pro%20web.pdf>.

roku. Vzhledem k delšímu časovému období lze lépe zkoumat ekonomické i ekologické dopady.

Diplomová práce je rozdělena na tři části. První část je teoretická a v ní představím důležité mediální koncepty jako jsou zpravodajské hodnoty, gatekeeping, agenda setting a framing. Tato část zahrnuje také sociální a mediální konstrukci reality. Krátká kapitola přiblíží dění v Českém Švýcarsku během zkoumaného období. Část věnuji televiznímu vysílání a představení zkoumaných pořadů. V první části bude také již zmiňovaná kapitola o dosavadních publikacích a studiích zaměřených na výzkum katastrof.

Druhá část práce bude zaměřena na metodiku a popis kvantitativní obsahové analýzy a představení cílů. V následující kapitole budou stanoveny výzkumné otázky. Zde se bude také nacházet kapitola obsahující přesné vymezení dat a operacionalizace. Ve třetí, analytické části určené samotnému výzkumu budou testovány a ověřovány stanovené hypotézy. Výsledky analýzy pak budou prezentovány také v grafech a přehledných tabulkách.

1 TEORETICKÁ ČÁST

Tato část diplomové práce se zaměřuje na základní principy médií a představení klíčových konceptů, které utváří důležitý teoretický základ pro analýzu médií a jejich roli ve formování veřejného mínění. Krátká kapitola bude věnována kontextu události požáru a lokalitě České Švýcarsko. Cílem je poskytnout základní informace a nastínit pozadí tak, aby tvořil základ pro následnou analýzu. V závěrečné části teoretické části je vymezen prostor pro charakteristiku a představení médií, která jsou předmětem analýzy.

1.1 Sociální konstrukce reality

V dnešním globalizovaném světě, ve kterém mají média čím dál větší vliv a dosah, je důležité zabývat se jakým způsobem média formují společné vnímání reality, a jak ovlivňují pohled na společnost a kulturu. Koncept sociální konstrukce reality přinesl do oblasti médií a sociologie poznatky o tom, jak média ovlivňují naše vnímání světa. Zakladateli pojmu a sociální konstruktivistické teorie jsou Peter L. Berger a Thomas Luckmann, kteří jej formulovali v knize *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*.⁸

Autoři uvádí, že sociální řád je výtvar člověka, který jej neustále utváří. A tím, že veškeré myšlenky, hodnoty, záměry, vzorce chování apod., které má jednotlivý člověk v mysli, se převádí do vnějšího prostředí (externalizace), kde se výše zmíněné hodnoty pak stanou součástí společenské reality. Vzájemnou interakcí lidí nejen mezi sebou, ale i se sociálním prostředím, se pak formuje sociální řád, který je stále přizpůsobován a přetvářen.⁹ Veškeré tyto interakce probíhají ve společnosti ovlivněné institucemi. Instituce řídí lidské chování tak, že stanovují vzorce a normy chování a předurčují tak lidské jednání. Jedinci si tak sami prostřednictvím sociální interakce konstruují svůj svět, který je pro ně přehledný. Každodenní život vnímají jako realitu, která je později objektivizována.¹⁰ A právě na základě existence institucí řídících chování je svět prožíván jako realita objektivní.¹¹

⁸ BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění.

⁹ BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění. S. 55–56.

¹⁰ BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění. S. 56–59.

¹¹ BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění. S. 62–63.

Pro proces charakterizující vztah mezi jednotlivcem a sociálním světem jsou důležité tři složky a fáze dialektického procesu: externalizace, objektivace a internalizace. První dvě složky byly popsány výše, třetí složkou a poslední fází procesu formování sociální reality je osvojení si sociálních norem, hodnot a zvyklostí.¹²

K realitě každodenního života patří podle autorů také jazyk, který umožňuje objektivizaci, typizaci a zpřítomňování. Jazyk je systém znaků, kterým lidé interpretují svět za pomoci sdílených pravidel, které jsou vlastní dané sociální skupině nebo v širším kontextu kultury a společnosti.¹³ Autoři také hovoří o sociální zásobě vědění, kterou opět formujeme na základě interakcí s ostatními, a jež typizuje každodenní činnosti, chování a zvládání událostí. Toto vědění je strukturováno relevancemi, jež se liší v rámci skupin a společností.¹⁴

Koncept sociální konstrukce reality je proces nebo způsob, jak lidé společně formují a utváří sociální realitu prostřednictvím interakcí, hodnot a symbolů. Jde o kolektivní vnímání a interpretaci světa a svého okolí. Dalším důležitým konceptem, který je úžeji spjat se sociální konstrukcí reality, a který rovněž ovlivňuje vnímání světa je mediální realita, jíž představím v následující podkapitole.

1.2 Mediální realita

Koncept mediální konstrukce reality se zaměřuje specificky na roli médií v utváření a formování reality. Zatímco sociální konstrukce reality se věnuje interakcím mezi lidmi a širšímu společenskému kontextu, mediální konstrukce se orientuje na to, jak prostřednictvím svého obsahu, což je poplatné hlavně zpravodajství, ovlivňují vnímání světa média.

Realitou a konstruováním významů médií se zabýval už ve 20. letech 20. století Walter Lippmann v knize *Veřejné mínění*. Autor zařazuje veřejné mínění do tzv. pseudoprostředí, které představuje prostor mezi člověkem a skutečným prostředím, kde se reakce na zmíněné pseudoprostředí odehrává a projevuje se chováním člověka.¹⁵ „*Analytik veřejného mínění tedy musí začít tím, že si uvědomí trojstranné vztahy mezi místem děje, obrazem, jak toto místo lidé vnímají, a jejich reakcí na tento obraz, která probíhá na místě děje.*“¹⁶ Média, tehdy především

¹² BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění. S. 64.

¹³ BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění. S. 39–45.

¹⁴ BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění. S. 45–50.

¹⁵ LIPPMANN, Walter. *Veřejné mínění*. S. 18–22.

¹⁶ LIPPMANN, Walter. *Veřejné mínění*. S. 22.

tisk a rádio, tak předkládají obrazy, které však mohou být nějakým způsobem zkreslené nebo nepřesné a lidé podle tohoto jednají.

Winfried Schulz v oblasti mediálních studií přináší pohled na dva protichůdné přístupy, které osvětlují, jak mohou média zprostředkovávat realitu. Dle ptolemaiovského pojetí čili přístupu reflexivního, je základním posláním médií (zejména zpravodajských) reflektovat realitu a poskytovat co nejvěrnější obraz událostí. Média jsou tak přirovnávána k zrcadlu, které odráží skutečnost. Avšak podle této teorie jsou média nástrojem, který může ovlivňovat a manipulovat lidské vnímání světa a formování názorů. V tomto případě jsou média chápána ve společnosti jako externí entita, která ji ovlivňuje.¹⁷ V případě koperníkovského pojetí, tedy přístupu konstruktivistického, se média aktivně zapojují do společenského procesu, čímž se podílí na konstruování reality a interpretaci světa. Jejich úlohou je vybírat, interpretovat a zpracovávat události ze sociálního světa. Realita se tak stává výsledkem komunikace.¹⁸

Renáta Sedláková k přístupům zprostředkování a reprezentace reality dodává, že v prvním případě fungují mediální obrazy jako zástupci (reprezentanti) událostí a osob. Při výzkumu obsahů jde o sledování odlišností mezi skutečností a způsobem, jak je tato skutečnost prezentována v médiích. Ve druhém případě jde o formování reality v rámci konkrétního mediálního sdělení. Vždy se jedná o konstrukci, která je ovlivněná zpracováním, úhlem zaznamenání atd., což formuje konečnou podobu prezentace. Zároveň také přihlíží k tomu, že reprezentace je vždy ovlivněná společenským kontextem a kulturou. Sociální skutečnost se tak stává předobrazem, kterému mediální obrazy při své konstrukci vtiskávají dominantní hodnoty společnosti.¹⁹ Podle jejího přístupu k mediálním sdělením či obrazům veškerá reprezentace vychází ze smyslově vnímatelného světa, který nazývá mimomediální skutečnost.²⁰

Winfried Schulz na základě reflexe případových studií několika autorů, kteří se věnují přesnosti zachycení reality z hlediska televizní perspektivy a reality přítomných svědků události, formuluje k tomuto přístupu zkoumání zpravodajství následující: „*Především televize transformuje události do reality sui generis.*“²¹ Televize tak není jen prostředkem přenosu informací o událostech, ale aktivně určuje a definuje realitu prostřednictvím svého vlastního specifického (mediálního) zpracování.

¹⁷ LIPPMANN, Walter. *Veřejné mínění*. S. 29–31.

¹⁸ LIPPMANN, Walter. *Veřejné mínění*. S. 31–33.

¹⁹ SEDLÁKOVÁ, Renáta. Mediální konstrukce reality-reprezentace druhých. S. 148–150.

²⁰ SEDLÁKOVÁ, Renáta. Mediální konstrukce reality-reprezentace druhých. S. 150.

²¹ SCHULZ, Winfried. Funkce a důsledky politické komunikace. S. 27

Pro Marka Lapčíka je televizní zpravodajství, co se týče mediální reprezentace, strukturovaný a provázaný systém interpretací sociální reality. Ačkoliv se zabývá televizním zpravodajstvím jako specifickým diskurzem a využívá k popisu procesu zpravodajství kódování, pomůže v této práci nastínit fáze interpretace sociální reality a vznik mediální reprezentace. V první řadě dochází k výběru vhodných zpráv, (což se týká gatekeepingu, zpravodajských hodnot a konceptu agenda setting, jež budou vysvětleny v následujících kapitolách), kdy jde na základě této diferenciací sociálního světa o udělování významu – to je první fáze interpretace sociální reality. Následně jsou události interpretovány v rámci požadavků a možností dané mediální organizace. Dále jsou rozšiřující informace událostí zjišťovány na základě výpovědí svědků nebo aktérů, které jsou pak zpravodajstvím reinterpretovány. V další fázi, kdy se točí obrazový a zvukový materiál, také dochází k interpretacím, které jsou ovlivněny např. stopáží nebo (ne)zachycením prvků události, a které dále prochází transformací vzhledem k povaze televizní stanice apod. Veškerý materiál se ještě upravuje, přidávají se komentáře atd. Následně je událost reprezentována, což zahrnuje i způsob prezentace, např. priming, kterému se budu také později věnovat. Jako poslední fázi uvádí autor diváckou interpretaci události.²²

Tímto jsem v hrubých obrysech nastínila, jak probíhá vznik mediální reprezentace události v televizi. Jak už bylo výše v textu uvedeno, následující teoretické kapitoly budou doplněny o postupy tvorby obsahu zpravodajství.

V rámci mého zkoumání, jehož cílem je předložení mediální reprezentace požáru v Českém Švýcarsku, využiji strategii porovnání prezentací ve vybraných médiích, abych mohla zjistit, jakým způsobem určená média uchopovala a konstruovala obraz této události.

1.3 Zpravodajství

Důležitou úlohou zpravodajství je poskytovat veřejnosti aktuální informace o událostech a jevech ve společnosti. Zpravodajství tak nabízí názory a podněcuje diskuzi o důležitých tématech. Jeremy Orlebar u televizního zpravodajství připomíná také jeho atraktivitu vzhledem k „živosti“ aktuálních událostí a možnosti zachycení aktuálních záběrů, které diváky zajímá.²³

Z nejnovějších výzkumů médií se potvrdilo, že v Evropské unii je stále nejužívanějším médiem televize a nejdůvěryhodnějším zpravodajským zdrojem jsou společně s rozhlasovými

²² LAPČÍK, Marek. *Televizní zpravodajství jako paradox: jak (ne)rozumět zpravodajství*. S 174–176.

²³ ORLEBAR, Jeremy. *Knihy o televizi*. S.108.

stanicemi i (veřejnoprávní) televizní stanice.²⁴ Dle výsledků sledovanosti českých celoplošných televizních stanic a jejich programů v hlavním vysílacím čase za rok 2022 se na prvním místě umístila Česká televize (30,46 %), na druhém místě se umístila Nova Group (28,85 %).²⁵ V hlavním vysílacím čase za rok 2023 se na prvním místě umístila Nova Group (30,68 %), druhou nejsledovanější byla Česká televize (ČT1 29,52 %). Za obě období se na třetím místě vždy umístila FTV Prima.²⁶

Jelikož zpravodajství ovlivňuje formování názorů a zasahuje do veřejné sféry, v demokratické společnosti se od něj očekává objektivita, vyváženost a nestrannost jako jeden z normativních požadavků. V koperníkovském přístupu se objektivita nepovažuje za měřitelnou vlastnost médií či novinářů, ale za jakýsi ideál a abstraktní cíl.²⁷ Dnes je objektivita považována za kritérium kvalitního zpravodajství. Avšak je důležité brát zřetel na paralelně fungující veřejnoprávní a soukromá média, což může mít vliv na to, jak jsou události prezentovány. Důležitý je také v souvislosti se zpracováním událostí a produkcí obsahů samotný výběr zpráv jednotlivými redakcemi a požadavky televizních stanic. Soukromá média, která jsou závislá na zisku a sledovanosti, se mohou více přiklánět např. k senzačním obsahům nebo lidsky zajímavým příběhům. Veřejnoprávní média se však řídí určitými zákony, profesními a etickými kodexy.

Co se týče samotné typologie zpráv, Tomáš Trampota uvádí jako jednu z možností třídění na události rutinní, které jsou nejfrekventovanějším typem. Druhým hojně zastoupeným typem jsou nehody, kam patří i zprávy o živelních katastrofách, jako je tomu v případě této diplomové práce. K tomuto tématu Arnošt Novák uvádí, že právě neočekávaná nehoda nebo katastrofa je jednou z možností, jak dostat do zpravodajství tematiku životního prostředí. A připomíná, že zpravodajsky zajímavější je spíše událost než pomalé procesy.²⁸ Jako třetí typ řadí Tomáš Trampota události skandální. Nejméně zastoupeným typem jsou nenadálá zjištění.²⁹

Jak bylo výše v textu uvedeno, s mediální realitou a jejím konstruováním také úzce souvisí zpravodajské hodnoty, koncept agenda setting a další, neboť mají vliv na zpravodajství a utváření mediálního obrazu. Podílí se na procesu tvorby a následné prezentace

²⁴ Průzkum médií a zpráv 2023. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3153>.

²⁵ Televize 2022: ČT nejsilnější, Nova vede u mladších, posílila Prima. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2022/12/televize-2022-ct-nejsilnejsi-nova-vede-u-mladsich-posilila-prima/>.

²⁶ Výsledky sledovanosti – Rok – Share: Share-rok; 1.1.-31.12.2023. Dostupné z: <https://www.ato.cz/vysledky/rok-share/>.

²⁷ SCHULZ, Winfried. Funkce a důsledky politické komunikace. S. 35

²⁸ NOVÁK, Arnošt. Příroda a prostředí ve zpravodajských médiích. S. 184.

²⁹ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. S. 32–34.

zpravodajských obsahů, čímž mediální realitu formují. V následujících podkapitolách budou řádně vysvětleny.

1.3.1 Zpravodajské hodnoty

Walter Lippmann ve své knize *Public Opinion* z roku 1922 mezi prvními začal přemýšlet o tom, že média mohou ovlivňovat veřejné mínění, protože mají schopnost selektovat a různými způsoby prezentovat informace. Ve své knize definuje, jak se z běžných událostí, kterých se denně odehraje nepřeberné množství, stávají zaznamenaníhodné zprávy. Proces přeměny události na zprávu vyžaduje, aby na sebe nejdříve nějak upozornila.³⁰ „*Muselo se stát něco určitého s nezaměnitelnou formou. Mohl to být akt vyhlášení úpadku, požár, srážka, atentát, demonstrace, udání, vyhlášení zákona [...]. Musí dojít k manifestaci faktu.*“³¹

Autor naznačil, že média při zpracovávání událostí uplatňují určitá kritéria a poprvé zmiňuje i zpravodajské hodnoty. O zprávách nehovoří jako o primárním odrazu společenských podmínek, ale jako o médiu vybraných aspektech. Walter Lippmann nastínil zpravodajské hodnoty jako je jednoznačnost, blízkost, překvapení, osobní zaujetí a konflikt.

Johan Galtung a Marie Holmboe Ruge se podobně o několik desítek let později také zabývali tím, jak se z událostí stávají mediální zprávy a pokusili se koncept rozvinout. Konkrétně prováděli analýzu prezentace zahraničních událostí v norských novinách. Jejich studie *The Structure of Foreign News: The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers* z roku 1965 přinesla poznatky o tom, jaké další faktory mohou ovlivňovat výběr a následnou prezentaci zpráv.³² Autoři uvádí, že při zpracovávání událostí do zpravodajského obsahu působí na výběr selektivní a zkreslující (deformační) faktory. Zkreslující faktory mohou mít vliv na prezentaci událostí a jejich případné zkreslení v médiích. Tyto faktory jsou zapříčiněny vnějšími vlivy, jako je sociální prostředí apod. Selektivní faktory ovlivňují výběr událostí a určují, co se stane zprávou, a to vše na základě přítomnosti zpravodajských hodnot.³³

Johan Galtung a Marie Holmboe Ruge identifikují dvanáct hodnot. Aby se zpráva dostala do médií, musí překročit práh pozornosti. Dále se jedná o frekvenci, kdy jde především o časové rozpětí, které důležité pro to, aby se rozvinula. To znamená, že čím více odpovídá frekvence

³⁰ LIPPMANN, Walter. *Veřejné mínění*. S. 271–275.

³¹ LIPPMANN, Walter. *Veřejné mínění*. S. 271.

³² GALTUNG, Johan a Mari Holmboe RUGE. *The Structure of Foreign News*.

³³ GALTUNG, Johan a Mari Holmboe RUGE. *The Structure of Foreign News*.

události frekvenci vydávání zpravodajského média, tím větší je šance na zařazení do zpravodajského obsahu. Zprávy by měly být jednoznačné a významuplné, zejména z hlediska kulturní blízkosti. Hodnota souznění navíc vychází vstříc očekávání a poptávce publika.

Události, které mají vysoký potenciál stát se zprávou, jsou ty neočekávané a neobvyklé. Hodnota kontinuity udává, že pokud už se událost jednou dostala do zpravodajství, v médiích se udrží i po jejím odeznění, tzn. bude se o ní informovat i v následujícím čase. Dále se jedná o komplementaritu na základě, které je snaha o vyvážené zpravodajství. Zpravodajské hodnoty se také týkají vztahu k elitním osobám a národům. Personalizace je založená na působení konkrétních jedinců, což umožňuje zjednodušení příběhu, vyjádření postoje či emocí. Poslední zmíněnou hodnotou je negativita.³⁴

Autoři vychází z kritérií pro výběr událostí v tištěných médiích. Kritéria pro výběr událostí v televizním zpravodajství se může v některých bodech odlišovat. Jeremy Tunstall uvádí rozdíl např. v upřednostňování událostí s obrazovým materiálem nebo zařazování zpráv z oblasti, kde se právě nachází redaktor dané televizní stanice atd.³⁵

Kromě toho, že zpravodajské hodnoty jsou klíčovým faktorem při rozhodování novinářů a jejich přítomnost predikuje možnost zařazení událostí do vysílaného zpravodajského obsahu, mohou také ovlivňovat klasifikaci zpráv do kategorií dle závažnosti. Gaye Tuchman ve studii *Making News by Doing Work: Routinizing the Unexpected* z roku 1973 zjišťuje, jak zpravodajské redakce zpracovávají neočekávané události. Tato typologie také umožňuje od sebe rozlišovat obsahy nebo i témata zpráv. Dle základní typologie se jedná o hard news a soft news.³⁶ Klasifikace hard news spočívá v pohotovém zpracování události a její nutnosti odvysílání, protože se jedná o důležité informace. Hard news tak může být např. jednání vlády, legislativní návrh, vražda, přepadení banky, nehoda vlaku s kamionem apod. Soft news pojednávají o lidsky zajímavých příbězích a je protikladem hard news, například: příběh o osamělé medvědi nebo o milém řidiči autobusu a jeho práci. Soft news lze charakterizovat jako ty, které jsou spíše zajímavé a doplňující a nemusí být „aktuální“ tak jako hard news.³⁷ Dle zjištění Gaye Tuchman lze rozdělit hard a soft news dle plánování organizace redakce. U neplánovaných událostí rozhodují o času šíření zprávy pouze novináři (vzhledem k možnosti

³⁴ GALTUNG, Johan a Mari Holmboe RUGE. *The Structure of Foreign News*.

³⁵ ROHCO, B. *JOURNALISTS AT WORK--SPECIALIST CORRESPONDENTS: THEIR NEWS ORGANIZATIONS, NEWS SOURCES, AND COMPETITOR COLLEAGUES*. By Jeremy Tunstall. London: Constable, 1971. 304 pp. 3.50.

³⁶ TUCHMAN, Gaye. *Making News by Doing Work: Routinizing the Unexpected*.

³⁷ TUCHMAN, Gaye. *Making News by Doing Work: Routinizing the Unexpected*.

rychlému zpracování dostupných faktů). Naplánovaná událost bude zveřejněna dle jejího konání. Hard news zahrnují buďto očekávané události, např. projednání zákona, nebo neočekávané události jako je požár. Plánované soft news jsou ty, o kterých se shromažďují informace dopředu a odvysílají se až v určený den např. reportáže k Lincolnovým narozeninám.³⁸

Autorka uvádí, že klasifikace zpráv se v některých případech může překrývat a každá redakce/televize je může zpracovávat jiným způsobem.³⁹

V předkládané magisterské práci se budu také zabývat kategorizací hard a soft news. Snahou bude zjistit, jaká kritéria veřejnoprávní Česká televize a soukromá televize Nova užívá při zařazování událostí spojených s požárem v Národním parku České Švýcarsko do zpravodajství, resp. do jejich večerních zpravodajských relací. V rámci práce budu zjišťovat, jak obě redakce prezentují celou událost z hlediska závažnosti a přisouvání zpravodajských hodnot.

Jak bylo výše uvedeno, zpravodajské hodnoty jsou kritéria toho, co má potenciál dostat se do zpravodajství. Avšak existuje další aspekt, který dále rozhoduje o tom, co se skutečně do vysílaného obsahu dostane, jakou bude mít prioritu a jak budou události prezentovány.

1.3.2 Gatekeeping

Dalším z důležitých mediálních konceptů je gatekeeping, který vytvořil sociolog Robert Ezra Park. První mediální studii, která se zabývala procesem výběru událostí, byla *The Gate Keeper: A Case Study in the Selection of News* sociologa Davida Whita. Studie zjistila, že důvodem nezařazení zpráv byly obsahově nezajímavé události nebo pro ně nebyl dostatek prostoru.⁴⁰

Důležitost a četnost témat, zvláště s dnešními dostupnými technologiemi, se rychle mění a nikdo není schopen věnovat se jim najednou. Ten, kdo dnes z neuvěřitelného množství událostí vybírá ty, které se stanou medializovanými, je nazýván gatekeeper. Gatekeeper z objemu událostí vybere jen několik málo procent, která se např. objeví v tisku, navíc se musí ve většině případů přizpůsobit přání editorů a hlavně publiku, které si vybírá to, co jej zajímá.⁴¹ Někdy se užívá také označení hlídač brány nebo vrátný. Rozhodování o zařazení zpráv není jen

³⁸ TUCHMAN, Gaye. *Making News by Doing Work: Routinizing the Unexpected*.

³⁹ TUCHMAN, Gaye. *Making News by Doing Work: Routinizing the Unexpected*.

⁴⁰ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. S. 38–239.

⁴¹ REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. S. 70.

subjektivní, výběr podléhá několika vlivům. Jedná se o zavedené rutiny redakcí a rutiny samotné organizace, dostupnost informací apod.⁴²

Koncept gatekeeping tak popisuje proces filtrování informací od zpravodajských událostí po výsledný mediální obsah, který je prezentován veřejnosti. Jedná se tak o další klíčovou úlohu v utváření mediální agendy, která se promítá do agendy veřejné.

1.3.3 Agenda setting

Agenda setting je mediální koncept, který souvisí se schopností médií ovlivňovat pozornost veřejnosti tím, že určuje společenská témata a přisuzuje jim důležitost. To znamená, že mediální realita produkuje události a témata, která jsou na základě agendy setting selektivně vybírána. Média pak na základě výběru témat a přiřkládání relevance konstruují realitu, která ovlivňuje vnímání veřejnosti.

Za průkopníky výzkumu v této oblasti jsou považováni Maxwell McCombs a Donald Shaw. Avšak za otce této myšlenky je považován Walter Lippmann, který byl zmiňován v kapitole zabývající se mediální realitou, a kde byl vysvětlen pojem pseudoprostředí. Tento Lippmannův pojem velmi dobře podtrhává a stvrzuje hlavní myšlenku agendy settingu, a to, že mediální agenda ovlivňuje agendu veřejnou, jelikož společnost jedná a formuluje názory ve skutečném prostředí na základě zpráv, které podávají média.⁴³ To znamená, že média produkují pouze obrazy o událostech a lidé na ně reagují. Ačkoliv zřejmě prvním, kdo se teorií agendy settingu zabýval už v 18. stol., byl sociolog Robert Ezra Park.⁴⁴

Dalším, kdo se před dvojicí výzkumníků Maxwellem McCombsem a Donaldem Shawem zabýval touto teorií byl také Bernard Cohen ve své knize *The Press and Foreign Policy*. Podle něj média nepůsobí na názory a publika autoritativně a manipulativně. Zdůrazňuje, že média mají spíše vliv na způsob myšlení, tzn. ovlivňují procesy vnímání a chápání informací. Média tak společnost nepřesvědčují, ale určují, témata, která jsou důležitá.⁴⁵

Co se týče samotného výzkumu nastolování agendy, existují tři oblasti výzkumu, a to mediální, veřejná a politická agenda. V rámci povahy diplomové práce a její analýzy se zaměřím na výzkum agendy mediální.

⁴² TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. S. 43–47.

⁴³ MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*.

⁴⁴ ČERVENKA, Jan. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. S. 15.

⁴⁵ COHEN, Bernard Cecil. *The press and foreign policy*.

Jak už bylo zmíněno, tradici výzkumu agendy započali McCombs a Shaw při výzkumu prezidentské kampaně v roce 1968 v Chapel Hill. Jednalo se o porovnání veřejné agendy na základě dotazování nerozhodnutých voličů a obsahové analýzy zpravodajských médií. Výzkum tak zcela potvrdil, že mediální agenda se shoduje s tématy ve veřejné agendě, neboť se odpovědi voličů shodovaly s obsahem zpráv. Další a detailnější studie byla prováděna v Charlotte v roce 1972. Zde se prokázalo, že mediální agenda má moc přisuzovat tématům důležitost, a to na základě pozice ve vysílání a jejím trváním, titulků apod.

Pojem agenda-setting nebo také nastolování (určování) témat tak souvisí nejen s mediálním prostředím, ale i vlivem na veřejné mínění a veřejnou sférou obecně. Maxwell McCombs uvádí: „*témata, na něž je kladen důraz ve zprávách, bude postupem času vnímat jako důležité veřejnost.*“⁴⁶

V rámci tuzemského výzkumu *Veřejná a mediální agenda: Komparativní analýza tematizace veřejné sféry*, který se věnoval výzkumu témat nejvýznamnějších českých zpravodajských médií ve stanoveném období v roce 2008, se můžeme podívat, zda se přírodní katastrofy vůbec v mediální agendě vyskytují. Do zkoumaného vzorku byly kromě tištěných deníků, rozhlasových stanic zahrnuty i hlavní zpravodajské relace Události a Televizní noviny, které jsou předmětem zkoumání i v této práci. I s přihlédnutím k datu výzkumného období lze obecně říci, že přírodní katastrofy patří k významným tématům české mediální agendy, i když se v tabulce deseti nejčtenějších témat zařadily až na místě desátém.⁴⁷

V rámci zkoumaného tématu, kterým je požár v Českém Švýcarsku, bude moje práce směřovat také k analýze agendy této události v rámci zpravodajství veřejnoprávní a soukromé televizní stanice. Práce se zaměří na proces nastolování agendy v podobě výběru témat spojených s reprezentací přírodní katastrofy v Národním parku. Cílem práce je sledovat proměnu agendy a identifikaci klíčových témat požáru po dobu jednoho roku od okamžiku jeho vzniku 24. 7. 2022.

1.3.4 Rámce

Média často zařazují témata reportáží a dalších informačních přenosů do tzv. rámců, tomuto jevu se říká rámování neboli framing. V praxi to pak znamená, že pracují s informacemi tak, aby ovlivnila způsob, jakým jsou data vnímána koncovým příjemcem.

⁴⁶ MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. S. 30.

⁴⁷ ŠKODOVÁ, Markéta, Vlastimil NEČAS a Jan ČERVENKA. *Veřejná a mediální agenda: komparativní analýza tematizace veřejné sféry*. S. 15–18.

Předchůdce výzkumů nastolování agendy Bernard Cohen ve své publikaci *The Press and Foreign Policy* z roku 1963 zmiňuje: „*tisk je mnohem více než pouhým zprostředkovatelem informací a názorů. Často bez úspěchu říká lidem, co by si měli myslet, ale dokáže neuvěřitelně zdařile svým čtenářům nabídnout, o čem by měli přemýšlet.*“⁴⁸ Trampota k tomu dodává „*Cohen nepřisuzuje médiím přímé persvazivní účinky, ale spíše účinky kognitivního charakteru. Tvrdí, že média nejsou schopna přesvědčovat lidi o tom, co si mají myslet, ale spíše určují oblasti a témata, o kterých by lidé měli přemýšlet.*“⁴⁹

Příběhy kupříkladu mohou být předkládány tak, aby vyvolaly konkrétní pocit, rámeček tedy může být obsažen ve vhodně zvoleném slovním obratu, pomocí metafory nebo v čemkoli jiném, co daný reportér zvolí k tomu, aby ovlivnil vyznění zprávy. Zdrojem rámečků tedy může být i publikum, které na vhodně zvolené otázky odpovídá a dále tím rámeček upevňuje. Hrají zde velkou roli také sociální a kulturní kontext, které udávají normy, pravidla a hranice, ve kterých se může rámcování odehrávat.

Zarámování dělíme do dvou kategorií podle typu, a to na epizodické a tematické.⁵⁰ Epizodické rámcování je založeno na konkrétních příbězích a událostech, kdežto tematické je zaměřeno více obecně a spíše se zabývá společností nežli jedincem. Tím se liší i vyznění rámcování, kdy u prvního případu může jít o zaměření se na individuální zodpovědnost, tematické rámcování se budou zaměřovat na obecné faktory a závěry. Výzkumy se také zabývají tím, jak různé rámečky ovlivňují vnímání problému, jako je například chudoba. Různé rámečky, jako tematické a epizodické, mají různý vliv na vnímání odpovědnosti za daný problém. Studie také ukazují, že změna rámcování může ovlivnit rozhodování lidí, což naznačuje důležitost způsobu prezentace informací. Diskuse o rámcování se stále rozvíjí, ačkoli se v některých přístupech ke konceptu přibližuje k výzkumu nastolování agendy. Posledních dvacet let přineslo zvýšenou pozornost k rámcování v oblasti komunikačních studií, což dokládá rostoucí počet prací využívajících tento koncept. Rámcování a rámečky nejsou novými pojmy, ale mají svůj původ v kognitivní vědě a sociální psychologii, kde označují organizaci poznatků a zpracování informací.

V sociologii je nejčastěji odkazováno na práci Ervinga Goffmana *Frame Analysis* z roku 1974, která se zabývá organizací zkušeností na individuální úrovni. Jedinec při interpretaci světa využívá různé rámečky nebo schémata, která mu pomáhají pochopit a identifikovat události.

⁴⁸ COHEN, Bernard C. *The Press and Foreign Policy*. S.13.

⁴⁹ ČERVENKA, Jan. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. S. 16.

⁵⁰ ENTMAN, Robert M. *Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm*.

Tyto rámce se liší svou komplexností a uspořádáním prvků nebo pravidel. Rámce umožňují jednotlivcům interpretovat události a dávají jim význam. Rámcování zahrnuje proces výběru, selekce a zdůraznění určitých prvků, což vede ke konstrukci významu událostí.

Rámcování může být interní (v myslích jednotlivců) nebo externí (v diskurzu), a může být strategií konstrukce diskurzu. Rámcování je také mocenský proces, který určuje, které prvky jsou významné a které nejsou. Zatímco některé prvky jsou zdůrazněny, jiné mohou být vynechány, což odráží dominantní řád v dané společnosti. V poslední době se zvýšil zájem o teoretické a metodologické aspekty rámcování, zejména ve vztahu k teoriím účinků médií⁵¹.

Na rozdíl od teorií agenda-setting a primingu, které mají podobné základy, se tedy teorie rámcování liší v tom, že se zaměřuje na způsob, jakým média rámuji témata a ovlivňují tak jejich interpretaci u cílového publika.

1.4 Přírodní katastrofy v médiích

(Pod)kapitola reflektuje dosavadní výzkum přírodních katastrof a krizí, představuje metody, které jsou v této oblasti užívané a předkládá náhled na současný stav poznání v kontextu mediálních studií. Na studium a problematiku přírodních katastrof je nejdříve nahlíženo ze širší perspektivy, abych postihla komplexní pohled na zkoumanou oblast katastrof. Část se také konkrétněji zaměří na požár, který je předmětem výzkumu. V neposlední řadě budou reflektovány české akademické práce. Zde jsou také uvedeny důležité a pro práci přínosné zdroje informací, ze kterých bude čerpat. A i když se ve většině případů jedná o studie ze zemí, ve kterých panuje odlišná kultura a funguje jiné společenské uspořádání, chtěla bych i tak jejich poznatků využít a převést je do kontextu událostí v českém prostředí.

Anders Hansen na základě studií reklamy a filmu představil několik způsobů, jak může být příroda prezentována v médiích. Příroda bývá artikulována jako dobrá/čistá (Ráj na zemi). Zde se jedná o harmonickou a nedotčenou panenskou přírodu. V dalším případě jde o přírodu zranitelnou/ohroženou a vkládána do opozice s vědou a technologií. Dále může být v médiích příroda brána jako hrozba. Je pojata jako nepředpokladatelný a mocný prvek zasahující do lidského života. Hrozba je chápána jako msta za špatné zacházení s ní. Příroda se může v médiích prezentovat také jako nedokonalá. V tomto případě v pozitivním kontextu se spojením člověka a vědy, např. v medicíně. Pátou artikulací je příroda jako výzva.⁵²

⁵¹ ČERVENKA, Jan. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. S. 30–40

⁵² HANSEN, Anders. Tampering with nature: 'nature' and the 'natural' in media coverage of genetics and biotechnology. S. 813.

Arnošt Novák, který se ve své studii zabýval přírodou a životním prostředím ve zpravodajských, médiích chápe pojem příroda jako sociální konstrukt. Na přírodu tak pohlížíme prostřednictvím sociálních kategorií, které jsou ovlivněny lidskými zájmy. Koncept přírody je podmíněn sociální selekcí a reflexí. Proto mají lidé sklon vybírat a zdůrazňovat jen určité rysy přírody.⁵³ Autor také uvádí, že média příliš nevěnují pozornost tematice životního prostředí a zdůvodňuje to zejména tím, že je to pomalý proces, který vyžaduje i zaměření na vědecké informace, avšak novináři se zabývají spíše skandály nebo celebritami, proto pro ně není tak atraktivním tématem. Pokud se tedy média o přírodu nebo životní prostředí zajímají, měla by tomu předcházet nějaká (zpravodajsky zajímavá) událost, aby se téma začalo pokrývat.⁵⁴

S tímto souhlasí i Anders Hansen, neboť se podle něj environmentální témata dostávají do médií právě na základě nějaké katastrofy nebo násilné nehody.⁵⁵ Naráží také na to, že medializace životního prostředí je odrazem mocenské nerovnosti, jelikož v médiích promlouvají především politické a ekonomické osobnosti, které jsou považovány za vládní autority a oficiální zdroje. Vědečtí pracovníci pak dodávají důvěryhodnost sdělení. Co se týče environmentálních skupin, jsou v hierarchii nejnižší a často bývají z mediální pozornosti vytlačovány a nejsou považovány za důvěryhodné.

Katastrofy jsou běžnou součástí zpravodajství, které narušují běžný průběh každodenního života a sociálního řádu. Média v tomto kontextu hrají klíčovou roli při plnění své společenské úlohy v informování o kritických událostech. Nastavení agendy a podobné faktory mohou ovlivnit veřejné mínění. Včasné informování má důležitou funkci v prevenci a poskytování pomoci. Tím je myšleno nejen seznámení a upozornění veřejnosti na aktuální situaci, ale i informování o provádění ochranných opatření, což vede také k ochraně životů. Katastrofy jsou událostmi neočekávanými a zasahují do života lidí. Mívají velký počet obětí, ekonomické ztráty nebo mohou způsobovat znečištění prostředí. Zpravodajství o katastrofách je pro veřejnost důležitým zdrojem při získávání informací o situaci a při organizaci pomoci.⁵⁶

Dle Briana Hustona a kol. platí, že se zpravodajství o katastrofě, oproti jiným tématům mediální agendy, neudrží v médiích dlouho a intenzita informování zanedlouho klesne. Oproti jiným tématům tak jejich medializace trvá kratší dobu. Brian Huston a kol. prováděli obsahovou analýzu v celostátních novinách a večerních zprávách, která se zabývala jedenácti

⁵³ NOVÁK, Arnošt. Příroda a prostředí ve zpravodajských médiích. S. 180.

⁵⁴ NOVÁK, Arnošt. Příroda a prostředí ve zpravodajských médiích. S.183–184.

⁵⁵ HANSEN, Anders. The media and the social construction of the environment.

⁵⁶ BAI, Sheng. Mainstream Media Agenda Setting in Disaster Events.

nejzávažnějšími přírodními katastrofami v USA. Podle jejich zjištění se většina zpráv objevila do 30 dnů od události a nadále zájem médií rychle klesal. Jako průměrné časové rozpětí mediální pokrytí o katastrofě udávají přibližně dvanáct měsíců, avšak ve skutečnosti je časové rozpětí variabilní a závislé na charakteru události.⁵⁷

Thomas Eisensee a David Stromberg vydali v roce 2007 článek, ve kterém analyzují 5000 katastrof v hlavních amerických médiích, které se staly ve 143 zemích světa od roku 1968 do 2002. Do analýzy zahrnují televizní vysílání (CNN, NBC, CBS, ABC). Ukázalo se, že většinu přírodních katastrof způsobily povodně, o něco menší procento tvořily bouře a epidemie. Zjistili také, že požáry mají vždy nejméně obětí, což může být příznačné i pro zkoumaný požár v Českém Švýcarsku, neboť v tomto případě vůbec nedošlo k obětem na lidských životech. Dle amerického výzkumu více než třicetiletého zpravodajství o katastrofách bylo zjištěno nejvyšší mediální pokrytí zemětřesení 33 %, vulkánu 30 %, na třetím místě jsou bouře a požáry 14 %. Ostatní katastrofy mají podíl mediálního pokrytí pod 10 % z celého zkoumaného zpravodajského obsahu.⁵⁸ Jejich studie se soustředí na i na otázku, zda může významné události jako jsou zimní a letní olympijské hry, předávání cen Oscar a Superbowl apod. ovlivnit zpravodajství o přírodních katastrofách. Dle výsledku mohou katastrofy ovlivnit očekávané zpravodajské vysílání a stát se pro média prioritními. Média upřednostňují informování o sopečných výbuších a zemětřeseních apod., které mají na svědomí velké množství škod a lidských životů v relativně krátkém čase. Naopak přírodní katastrofy pomalého rázu, jako je třeba dlouhodobé sucho apod., vysílání nenaruší.

Sheng Bai⁵⁹ zkoumá mainstreamová média a jejich funkci a úlohu v určitých fázích katastrofy a také důležitost stanovování agendy v těchto situacích. Na výrazný vliv mediální agendy v těchto situacích upozorňuje také Joanne M. Turner a kol.⁶⁰ Sheng Bai uvádí tři fáze informování médií o katastrofě, které budu u požáru v Českém Švýcarsku sledovat také. V prvotní fázi (preliminary stage), kdy dochází k vypuknutí krizového období se média snaží vzhledem k narušení každodennosti co nejlépe informovat veřejnost tím, že dodávají aktuální a rychlé zprávy o dění. Zaměření je tak na splnění požadavků o včasném informování. Média by tak měla poskytnout informace o aktuální situaci, reakci vlády na situaci a zprávy o práci záchranných týmů. Ve střední fázi (mid-term), tedy období vývoje krize jde o průběžné

⁵⁷ HOUSTON, J. Brian, Betty PFEFFERBAUM a Cathy Ellen ROSENHOLTZ. Disaster News: Framing and Frame Changing in Coverage of Major U.S. Natural Disasters, 2000–2010.

⁵⁸ EISENSEE, Thomas a David STRÖMBERG. News Droughts, News Floods, and U. S. Disaster Relief. S. 273.

⁵⁹ BAI, Sheng. Mainstream Media Agenda Setting in Disaster Events.

⁶⁰ MITCHELL, Robert Cameron. Waiting for Disaster: Earthquake Watch in California. Ralph H. Turner Joanne M. Nigg Denise Heller Paz.

informování a zaměření na podrobnosti a aktualizaci zpráv. Pozdní fáze (later period) začíná v období řešení krize, kdy nastává stabilizace a uklidnění veřejnosti po dlouhém působení negativních zpráv. Zde má být prostor pro vysvětlení příčin, politických rozhodnutí apod.⁶¹

Mediologové Sheng Bai,⁶² Thomas Eisenesse a David Stromberg⁶³ se shodují také na důležitosti médií co se týče kooperace s vládou i (ne)vládními organizacemi a sektory zajišťující pomoc (i když je přírodní katastrofa sama o sobě apolitická). Vláda díky včasným informacím může díky krizového plánu rozhodovat o pomoci, zajistit koordinaci humanitárních zásob apod. Navíc poskytnutí pomoci v krizové situaci může přinést politikům i pozitivní publicitu. Média by tak měla reagovat na událost co nejrychleji a stanovovat agendu, která ovlivní postoj k této katastrofě, a zároveň vytvořit komplexní obraz situace. Pokud se v krizovém zpravodajství objeví politické a odborné výroky o problému, které např. navrhnou opatření a řešení, dojde ke zvýznamnění události. A jak uvádí Vlasta Gajdošíková u katastrofy povodní „*Je-li povodeň prezentovaná jako problém politiků a odborníků, stává se náhle běžnou a snadno řešitelnou záležitostí*“⁶⁴

Podobně mají ve zpravodajství důležité místo vědci a odborníci, neboť téma požáru se dotýká zejména také environmentální oblasti. Izak Smith a kol⁶⁵, T. Paveglio a kol⁶⁶, Ekayani a kol.⁶⁷ poukazují na to, že i když jsou média zdrojem veřejných informací o požáru, je stále viditelný nedostatek spolupráce médií a odborníků a vědců, zejména u environmentálních problémů.

Pro tuto práci se stala velmi přínosná práce Izaca Smita a kol. a jejich práce *Fire as friend or foe: the role of scientists in balancing media coverage of fires in National Parks* z roku 2022.⁶⁸ Jedná se o výzkum požáru přímo v národních parcích v Jihoafrické republice od roku 2018 do necelé poloviny roku 2021. Zaměřuje se na témata, která média obsáhla a řeší také nedostatek vědeckého názoru při těchto událostech. Při stanovování agendy je potřebné, aby byli zapojeni

⁶¹ BAI, Sheng. Mainstream Media Agenda Setting in Disaster Events.

⁶² BAI, Sheng. Mainstream Media Agenda Setting in Disaster Events.

⁶³ EISENSEE, Thomas a David STRÖMBERG. News Droughts, News Floods, and U. S. Disaster Relief.

⁶⁴ GAJDOŠÍKOVÁ, Vlasta. Mediální konstrukce obrazu povodně v Mladé frontě DNES a v Právu. S. 74.

⁶⁵ SMIT, Izak PJ, Marina JOUBERT, Kyle SMITH, Nicola VAN WILGEN, Tercia STRYDOM, Johan BAARD a Marna HERBST. Fire as friend or foe: the role of scientists in balancing media coverage of fires in National Parks.

⁶⁶ TERRACINA-HARTMAN, Carol. Fanning the flames: How U.S. newspapers framed 10 historically significant U.S. wildfires.

⁶⁷ EKAYANI, Meti, Dodik Ridho NURROCHMAT a Dudung DARUSMAN. The role of scientists in forest fire media discourse and its potential influence for policy-agenda setting in Indonesia.

⁶⁸ SMIT, Izak PJ, Marina JOUBERT, Kyle SMITH, Nicola VAN WILGEN, Tercia STRYDOM, Johan BAARD a Marna HERBST. Fire as friend or foe: the role of scientists in balancing media coverage of fires in National Parks.

nejen politici, ale aby byl předkládán i odborný a vědecký názor.⁶⁹ Mediální analýza se tak zaměřila primárně i na mluvčí. Nejčteněji byli citováni zástupci (vedení) parků, 34 % zpráv pak obsahovalo vyjádření hasičů, za nimi následovala prohlášení politiků 14 % a následně samotných žurnalistů. Vědci byli citováni jen v 9 % zpráv⁷⁰, což může ovlivnit veřejné mínění a ukazuje to silnou nevyváženost. Nejméně bylo citací obětí. Jejich výzkum se dále zaměřoval na ekologické koncepty-změnu klimatu, snižování rizika požáru atd. Dále byla zjišťována tonalita vůči vedení parků v kontextu hospodaření s pozemky a tím pádem zvýšeným rizikem požáru nebo se žhářstvím.⁷¹

Davidson Debra⁷² se pak soustřeďuje na výzkum regionálních novin v kanadské Albertě v kontextu požáru a klimatických změn. Zjišťuje, že zpravodajské pokrytí je primárně zaměřeno na požáry. Diskuze ohledně udržitelnosti lesa a kůrovcovému napadení je upozadována, což se projevuje na omezené tematické agendě, která se zaměřuje nejvíce na rizika a ekonomiku.

Katastrofy vždy přináší negativní hodnoty a obsah, kterému jsou příjemci vystaveni. Viktor Meca se zabývá vnímáním katastrofických scén v televizním zpravodajství na příkladu padajících věží Světového obchodního centra v New Yorku. Jeho zkoumání se opírá o filmové techniky a poznatky z filmové teorie a psychologické dopady na diváka.⁷³ Autor pracuje s pojmem Richarda Allena-pejorativní iluze, která souvisí s odmítáním televizní reality. To znamená, že divák při sledování katastrofické scény ve zpravodajství nemusí považovat scénu za reálnou (skutečnou), ale za fikci, neboť je z hlediska kamerového záběru až filmově zpracována. Divák si může také záměrně navozovat dojem fikce, který používá z psychologického hlediska jako obranu vůči negativním zprávám.⁷⁴ Autor ve své studii také připomíná Neila Postmana a jeho teorii o televizi, která podle něj přetváří všechny hodnoty a informace tak, aby se u ní diváci bavili. Naráží na formát zpravodajství, který libovolně

⁶⁹ SMIT, Izak PJ, Marina JOUBERT, Kyle SMITH, Nicola VAN WILGEN, Tercia STRYDOM, Johan BAARD a Marna HERBST. Fire as friend or foe: the role of scientists in balancing media coverage of fires in National Parks.

⁷⁰ SMIT, Izak PJ, Marina JOUBERT, Kyle SMITH, Nicola VAN WILGEN, Tercia STRYDOM, Johan BAARD a Marna HERBST. Fire as friend or foe: the role of scientists in balancing media coverage of fires in National Parks. S.139.

⁷¹ SMIT, Izak PJ, Marina JOUBERT, Kyle SMITH, Nicola VAN WILGEN, Tercia STRYDOM, Johan BAARD a Marna HERBST. Fire as friend or foe: the role of scientists in balancing media coverage of fires in National Parks.

⁷² DAVIDSON, Debra J., Anthony FISHER a Gwendolyn BLUE. Missed opportunities: the absence of climate change in media coverage of forest fire events in Alberta.

⁷³ MECA, Viktor. The Pejorative Perception of Catastrophic News.

⁷⁴ MECA, Viktor. The Pejorative Perception of Catastrophic News. S. 473–475.

přechází od jedné zpravodajské události ke druhé, a zcela jinak tematicky zaměřené události.⁷⁵ Viktor Meca se zaměřil i na zvukovou složku záběru a uvádí, že při vysílání následků teroristického útoku zcela absentoval jakýkoliv zvukový doprovod a verbální komentář, což pro klasické vysílání není běžná situace. A vede to k tomu, že primární roli převezme obrazová složka, ke které diváci nedostávají interpretaci. Záběr bez zvukového nebo verbálního doprovodu patří mezi dramatické prvky zpravodajství.⁷⁶

Díky globalizaci médií, technologickému pokroku a digitálním médiím se katastrofické zprávy šíří i na sociálních sítích a jsou také předmětem mnoha zkoumání. Jde o nástroje rychlého sdílení informací, které mohou být nápomocny např. při upozornění na nebezpečí, mapování kritických míst či organizaci pomoci apod. Z hlediska médií tak lze třeba identifikovat nárůsty počtu příspěvků během fází krize. Podobně tak z psychologického hlediska mohou fungovat sociální sítě při sociální obnově, emocionální podpoře.⁷⁷ Výzkum katastrof se však nezaměřuje jen na zpravodajství v televizi, rádiu a novinách, jako tomu bylo u předcházejících studií. Oblast zkoumání se postupně přesouvá i na sociální média. Sebastián Valenzuela⁷⁸ se zabývá televizním vysíláním a zprávami na Twitteru, zejména jejich vzájemného ovlivňování, co se týče stanovování agendy. Sigi Goode analyzuje reakci uživatelů Twitteru na krizi během a po přírodní katastrofě.⁷⁹ Stejně tak analyzuje tweety Lingyao Li a kol⁸⁰ a provádí případovou studii na událost požáru Notre Dame a zabývají se názory na příčiny vzniku požáru s ohledem na znalosti oficiálních tvrzení ve zpravodajství.

Zpravodajství o přírodních katastrofách často pro popis situace a vyjádření dalších skutečností souvisejících s událostí využívá kvantifikaci. Média tak mohou čísla vyjadřovat informace o rozsahu a intenzitě katastrofy, což ale může navozovat pocit ohrožení a může mít na příjemce negativní vliv. Naopak pro znovunastolení řádu a pocitu bezpečí mohou být čísla nápomocna např. v případě informování o ekonomických řešeních. Rozsáhlé a intenzivní informování o katastrofě zahrnuje mnoho negativních zpráv, videa a obrázky obětí, škod apod.

⁷⁵ POSTMAN, Neil. *Ubavit se k smrti: veřejná komunikace ve věku zábavy*.

⁷⁶ MECA, Viktor. The Pejorative Perception of Catastrophic News. S. 476–477.

⁷⁷ GOODE, Sigi. Users in crisis response and recovery: catharsis and social learning among social media users during and after a natural disaster.

⁷⁸ VALENZUELA, Sebastián, Soledad PUENTE a Pablo M. FLORES. Comparing Disaster News on Twitter and Television: an Intermedia Agenda Setting Perspective.

⁷⁹ GOODE, Sigi. Users in crisis response and recovery: catharsis and social learning among social media users during and after a natural disaster.

⁸⁰ LI, Lingyao, Yu WANG a Qingbin CUI. Exploring the Potential of Social Media Data to Support the Investigation of a Man-Made Disaster: What Caused the Notre Dame Fire.

Proto se dopadu a účinkům mediálních katastrofických zpráv na děti a dospělé věnují i psychologové, kteří je zkoumají především z hlediska psychologického traumatu.⁸¹

V oblasti výzkumu přírodních katastrof od roku 2010 studií neustále přibývá. Jeroen Wolbers, Sanneke Kupiers, Arjen Boin provedli systematický přehled dvaceti let výzkumu ve čtyřech významných časopisech věnujících se krizím a katastrofám.⁸² Vzhledem k poslednímu zkoumanému období (rok 2020) zaznamenávají nárůst počtu výzkumů pandemie Covid-19 a předesílají růst vědeckého zájmu v tomto směru. Pozornost se podle nich soustředí především na ikonické katastrofy a krize, a z tohoto důvodu jsou četné případové studie např. tsunami (v Indickém oceánu), hurikánů (Katrina, Harvey), zemětřesení (v Japonsku, Bam v Íránu), nebo výbuchů sopky (Island), tajfunů, sucha atd. V první dekádě (2001-2010) převládala, co se metodologie týče, obsahová analýza. Ve druhé dekádě už je však četnost vyrovnaná dotazníkovým šetřením a rozhovorům a pozorováním (v období 2016-2020 dokonce převyšují analýzu obsahu). Jedná se tak o tři hlavní metody výzkumu.⁸³ Je zřejmé, že tradice výzkumu katastrof je dlouholetá, zejména v zahraničí. Dokazuje to existence časopisů věnující se této oblasti: *Journal of Contingencies and Crisis Management*, *Risk, Hazards and Crisis in Public Policy*.

V českých médiích katastrofy zastávají také svou pozici. Při výzkumu nastolování témat bylo kvantitativní obsahovou analýzou z roku 2008 v hlavních zpravodajských relacích televizních stanic ČT 1 (Události), TV Nova (Televizní noviny) a TV Prima (Zprávy), třech tištěných deníků, a dvou rozhlasových stanic zjištěno, že přírodní kalamity patří do tabulky deseti nejčastějších témat mediální agendy.⁸⁴

V kontextu akademického bádání, zejména v bakalářských a magisterských pracích týkajících se přírodních katastrof byla hlavním tématem tematika povodní. Jednou ze starších prací je *Mediální konstrukce obrazu povodně v Mladé frontě DNES a Právu Vlasty* Gajdoškové⁸⁵, dále se povodním věnovala Veronika Čermáková v práci *Anatomie mediálního*

⁸¹ HOUSTON, J Brian, Matthew L SPIALEK a Jennifer FIRST. Disaster Media Effects: A Systematic Review and Synthesis Based on the Differential Susceptibility to Media Effects Model.

⁸² WOLBERS, Jeroen, Sanneke KUIPERS a Arjen BOIN. A systematic review of 20 years of crisis and disaster research: Trends and progress.

⁸³ WOLBERS, Jeroen, Sanneke KUIPERS a Arjen BOIN. A systematic review of 20 years of crisis and disaster research: Trends and progress.

⁸⁴ ŠKODOVÁ, Markéta, Vlastimil NEČAS a Jan ČERVENKA. *Veřejná a mediální agenda: komparativní analýza tematizace veřejné sféry*.

⁸⁵ GAJDOŠÍKOVÁ, Vlasta. *Mediální konstrukce obrazu povodně v Mladé frontě DNES a v Právu*.

příběhu o povodních v roce 2002 v deníku *Mladá fronta DNES*. Viola Hojstričová⁸⁶ se taktéž zabývala mediálním obrazem od roku 1997 do 2013 ve zmiňovaném deníku v práci *Premeny mediálnej reprezentácie povodne: komparatívna obsahová analýza*. Dita Trčková⁸⁷ se také v práci *Representations of Natural Catastrophes in Newspaper Discourse* zabývala katastrofami, avšak v zahraničních médiích a na rozdíl od předchozích kvalitativních obsahových analýz zvolila kritickou analýzu diskurzu. Jednou z novějších prací je výzkum Zuzany Doubravové⁸⁸ *Obraz přírodních a antropogenních katastrof v současném audiovizuálním prostoru - (hlavní české zpravodajské relace ČT, Nova, CNN Prima News)*, ve kterém tradičně zkoumá povodně v České republice v roce 2022, dále australské požáry v roce 2019 a hurikán Laura z roku 2020.

Na konci kapitoly musím zmínit nejaktuálnější výzkum na téma požáru. Jedná se o *Komparativní analýzu zpravodajských relací v České televizi a TV Nova v době požáru v Českém Švýcarsku* Zuzany Dumbrovské.⁸⁹ Za důležité také považuji nastínit její výzkum, protože se naše výzkumné soubory a vzorky částečně překrývají. Naše práce se také shodují ve zvolené metodě kvantitativní obsahové analýzy.

Autorka do vzorku zařadila dopolední a večerní zpravodajské relace obou televizí: Zprávy ve 12, Události a Polední televizní noviny vysílané Českou televizí a Televizní noviny vysílané televizí Nova. Výzkumné období stanovila od 24. července do 31. července 2022. Jedná se tak o osm vysílacích dnů, které zahrnují začátek a průběh požáru. V mém případě jde o výzkum pouze večerního vysílání zpráv České televize a televize Nova v období jednoho roku od 24. 7. 2022 do 24. 7. 2023.

Její práce si kladla za cíl zjistit, zda vybraná média podléhala (a která z nich měla větší tendenci) „kampaňovitosti“, kterou popisovala jako tendenci médií upřednostňovat určité zprávy před ostatními, aniž by brala v úvahu její skutečný význam, nebo jako snahu médií prezentovanou zprávu podávat zkresleně či jednostranně ve prospěch určitého subjektu.⁹⁰ Vzhledem ke zvolené metodě kvantitativní analýzy nepovažuji část shodujícího se zkoumaného období a vzorku (včetně tématu) za konfliktní. Zuzana Dumbrovská se sice opírá o koncepty

⁸⁶ HOJSTRIČOVÁ, Viola. *Premeny mediálnej reprezentácie povodne: komparatívna obsahová analýza* [online].

⁸⁷ TRČKOVÁ, Dita. *Representations of natural catastrophes in newspaper discourse*.

⁸⁸ DOUBRAVOVÁ, Zuzana. *Obraz přírodních a antropogenních katastrof v současném audiovizuálním prostoru - (hlavní české zpravodajské relace ČT, Nova, CNN Prima News)* [online].

⁸⁹ DUMBROVSKÁ, Zuzana. *Komparativní analýza zpravodajských relací v České televizi a TV Nova v době požáru v Českém Švýcarsku* [online].

⁹⁰ DUMBROVSKÁ, Zuzana. *Komparativní analýza zpravodajských relací v České televizi a TV Nova v době požáru v Českém Švýcarsku* [online]. S. 10–35.

gatekeepingu, agendy settingu a sociální reality, ze kterých budu vycházet a zkoumat je i ve své práci. Ale s přihlédnutím k nedostatkům práce, které chybí kritéria pro klasifikaci dat a zkoumané proměnné, si myslím, že si téma i vzhledem k možnostem zvolené metody výzkumu zaslouží jasně kvantifikovaná a reprezentativní data. Do svého výzkumu shodně zahrnu i první dny požáru, abych mohla zkoumat také tematickou agendu, konkrétně evidovat mluvčí a hodnotu jejich zastoupení ve vysílání apod. Dále bych práci chtěla rozvinout z hlediska delšího časového horizontu. Ve výzkumu „kampaňovitosti a senzacechtivosti“ médií, tak jak ji autorka popisuje a zkoumá pokračovat nebudu.

Jak už bylo řečeno, katastrofy jsou nedílnou součástí mediální agendy. Zpravodajsky jsou významné vzhledem k jejich negativitě, dramatičnosti, blízkosti, veřejnému zájmu o dopady i ve smyslu ekologie či humanitárního hlediska, což přináší možnost veřejné debaty.

1.5 Analyzovaná média

V této kapitole budou představena analyzovaná média včetně pořadů, která jsem vybrala jako reprezentanty duálního mediálního systému v České republice. Konkrétně se tedy zaměřím na zástupce veřejnoprávního a soukromého média.

1.5.1 Veřejnoprávní a soukromá média/ televizní vysílání

Důležitým prvkem demokracie a demokratické společnosti je svoboda médií, která je ošetřena Listinou základních práv a svobod (článek 17.).⁹¹ Souvisejícím konceptem, jakožto normativním požadavkem, je pluralita, která je důležitá nejen ve smyslu existence různých médií, ale i různorodosti vlastnictví a přístupu k médiím, tak aby nevzniknul jednotvárný mediální prostor. Dalším klíčovým prvkem je také diverzita informací, která zahrnuje existenci široké škály informačních zdrojů, ale i rozmanitost obsahu a názorů.

Výzkum médií a zpráv z roku 2023, jehož zadavatelem je Evropský parlament, poskytnul nejnovější informace o tom, jak občané EU vnímají a využívají média. Z výsledků měření Eurobarometru vyplynulo, že většina občanů využívá jako hlavní informační zdroj televizi (71 %). V roce 2022 bylo procento užívání o něco vyšší (75 %).⁹² Stále se tak jedná

⁹¹ LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>.

⁹² Průzkum médií a zpráv 2022. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2832>.

o nejužívanější médium z hlediska přístupu k informacím. Proto se právě televizní zpravodajství jeví jako nejvhodnější médium pro můj výzkum.⁹³

V oblasti televizního vysílání v České republice funguje duální systém, který odkazuje na koexistenci veřejnoprávních a soukromých (komerčních) médií. Fungování tohoto systému umožnil zákon č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání z roku 1991. Od roku 2001 platí zákon č. 231/2001 Sb. stanovující práva a povinnosti provozovatelů takového vysílání.⁹⁴

Jedním z rozdílů charakterizujících odlišnost mezi veřejnoprávní a soukromou televizí je ve vlastnictví a financování. Dále je to rozdílnost a zaměření na vysílaný obsah a publikum. Televize se také liší mírou regulace a zákonem stanovených podmínek vysílání. Veřejnoprávní televize jakožto médium veřejné služby je zodpovědná za poskytování vyváženého a kvalitního obsahu veřejnosti. Soukromá televize je velmi často zaměřená na komerční úspěch a atraktivitu.

Co se týče důvěry evropských občanů ve zpravodajství, veřejnoprávní televizní stanice získaly nejvyšší hodnocení dle Eurobarometru. Zhruba polovina občanů (48 %) považuje tyto stanice za nejdůvěryhodnější zdroje informací.⁹⁵ To může naznačovat, že lidé stále vnímají tyto klasické formy médií jako spolehlivé a objektivní. Oproti tomu soukromé televizní stanice dosahují nižší úrovně důvěry (29 %).⁹⁶ Toto zjištění může být interpretováno na základě možného vnímání soukromých stanic jako více ovlivnitelných komerčními zájmy nebo jako méně objektivních, vzhledem k poskytování informací.

V rámci předkládané práce se budu věnovat analýze dvou celoplošných televizí, které reprezentují veřejnoprávní a soukromé vysílání. Můj hlavní zájem bude směřován k jejich zpravodajským pořadům vysílaným v hlavním vysílacím čase, tedy večer. Konkrétně se zaměřím na Události vysílané Českou televizí a na Televizní noviny, které vysílá televize Nova. Večerní zprávy hrají v televizním vysílání klíčovou roli, neboť se stávají nejdůležitějším a nejsledovanějším pořadem, což vede k dosažení co největšího publika. Z hlediska reklamy a inzerce v prime time mají inzerenti potenciál většího dopadu. Následující kapitoly se věnují představení a charakteristice výše uvedených pořadů.

⁹³ Průzkum médií a zpráv 2023. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3153>.

⁹⁴ Rozhlasové a televizní vysílání v ČR. Dostupné z: <https://mk.gov.cz/rozhlasove-a-televizni-vysilani-v-cr-cs-484>.

⁹⁵ Průzkum médií a zpráv 2023. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3153>.

⁹⁶ Průzkum médií a zpráv 2023. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3153>.

1.5.2 Česká televize

Česká televize patří mezi jedno ze tří médií veřejných služeb, kam patří také Český rozhlas a Česká tisková kancelář. Všechna tři jsou také definována svým zákonem. Fungování České televize bylo stanoveno zákonem 483/1991 Sb. o České televizi jako televize veřejné služby. Nejnovějším zákonem, který nahradil a upravil předchozí právní rámce, je aktuálně platný zákon č. 225/2023 Sb. Provoz televize je hrazen z koncesionářských poplatků a podnikatelské činnosti, která je definována zákonem.⁹⁷

Zákon o České televizi definuje klíčové úlohy vysílání, a to: objektivitu, ověřené, vyvážené a všestranné informace. Její povinností je také poskytovat nabídku pro všechny skupiny obyvatel. S ohledem na divácké zaměření můžeme hovořit o široké divácké skupině. Česká televize, jakožto médium veřejné služby, je povinna naplňovat a dodržovat zásady stanovené Kodexem České televize.⁹⁸ Ten článkem 5 definuje také zacházení s informacemi ve zpravodajském vysílání a obecně definuje řazení a důležitost ve zpravodajské agendě.⁹⁹

Konkrétně k tématu mé práce se vztahuje článek 19., který ošetřuje zprostředkování kritických situací. Česká televize je povinna informovat o mimořádných událostech, jako je v tomto případě přírodní katastrofa. Kritická situace vyžaduje změnu v organizaci vysílání, především ve výběru informací, jejich důležitosti a dopadu. „*Rozhodnutí o zařazení informací o kritických situacích do vysílání včetně prostoru, který jim bude věnován, se řídí především vážností dopadů na komunitu v určitém místě nebo celé zemi. Česká televize proto nebude v tomto smyslu ve vysílání přikládat mimořádný význam událostem, které mají pouze individuální dopady do sféry poškozených osob (například běžná dopravní nehoda), není-li z hlediska veřejného zájmu jiného důvodu takovou událost zprostředkovat (například upozornit na nebezpečný dopravní úsek).*“¹⁰⁰ Článek také upravuje zacházení s agendou v takových případech. Charakterizuje tak zařazení a prostor ve vysílání a definuje tematickou skladbu: „*Při zpravodajském zpracování kritických situací je nezbytné, dokud taková situace trvá, přednostně věnovat pozornost prognóze a aktuálnímu vývoji události, včetně následků, ke kterým došlo,*

⁹⁷ Zákon o ČT: ZÁKON České národní rady ze dne 7. listopadu 1991 o České televizi [online]

⁹⁸ KODEX ČESKÉ TELEVIZE: zásady pro naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání [online].

⁹⁹ KODEX ČESKÉ TELEVIZE: zásady pro naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání [online]. S. 14–16.

¹⁰⁰ Čl. 19. kritické situace. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf>.

případně může dojít, a až poté analýze příčin a důsledků, které jsou nebo mohou být z těchto příčin vyvozovány.“¹⁰¹

Kontrolu činnosti České televize provádí osmnáctičlenná Rada, jejíž fungování je ustanoveno rovněž zákonem o České televizi.¹⁰² Samotná televize si také nechává zpracovávat společností Media Tenor analýzy zpravodajských příspěvků (platí pro 2019-2023) a další analytické týmy jako např. Mgr. Renáta Sedláková a Ph.D. Mgr. Marek Lapčík, Ph.D. a další.¹⁰³ Nadační fond nezávislé žurnalistiky, který hodnotí důvěryhodnost médií, označuje televizní zpravodajství České televize písmenem A (splňuje novinářské standardy), a to ve všech sledovaných kategoriích.¹⁰⁴

V současné době je generálním ředitelem České televize Jan Souček a ředitelem divize zpravodajství a publicistiky Petr Mrzena. Oba do své funkce nastoupili v říjnu 2023. Od začátku zvoleného časového období výzkumu (24.7.2022 - 8.11. 2023) dlouhodobě zastával pozici ředitele České televize Petr Dvořák a tehdejším ředitelem divize zpravodajství a publicistiky byl Zdeněk Šámal.¹⁰⁵ Mediální obraz požáru Národního parku České Švýcarsko se tak převážně utvářel v době působnosti Petra Dvořáka a Zdeňka Šámala. Zkoumaný vzorek za zbývající poslední dva měsíce a osm dnů sledovaného období se již formoval pod novým vedením České televize.

1.5.3 Zpravodajský pořad Události

Události jsou hlavní zpravodajskou relací České televize. Pořad je vysílán každý den v hlavním vysílacím čase v 19 hodin. Délka vysílání se pohybuje kolem padesáti pěti minut.

1.5.4 Televize nova

Televize Nova, patří mezi komerční televizní stanice. Jedná se o televizní a mediální společnost, s oficiálním názvem Skupina Nova, která patří ke společnosti CME group.¹⁰⁶ Její provoz je financován především z reklamních příjmů. Proto se stanice snaží oslovit široké publikum, a na základě toho přizpůsobuje obsah a formát aktuálním trendům a diváckým

¹⁰¹ KODEX ČESKÉ TELEVIZE: zásady pro naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání [online]. S. 35–36.

¹⁰² Zákon o ČT: ZÁKON České národní rady ze dne 7. listopadu 1991 o České televizi [online].

¹⁰³ Analýza zpravodajství a publicistiky. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/sledovanost-a-data-o-vysilani/analyza-zpravodajstvi-a-publicistiky/>.

¹⁰⁴ MediaRating. Dostupné z: <https://www.nfnz.cz/rating-medii/>.

¹⁰⁵ Vedení České televize. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/lide/>.

¹⁰⁶ Profil: Skupina Nova multikanálová a multimediální společnost. Dostupné z: <https://www.novagroup.cz/kdo-jsme/profil>.

preferencím. Vybírá tedy zajímavá témata a události, aby získala vysokou sledovanost, což vede k atraktivní nabídce reklamního prostoru a možnosti vyššího zisku z vysílání. Do svého vysílání tak zařazuje infotainment a zpravodajství dramatizuje hudebním podkresem a často sází na negativní hodnotu zpráv.¹⁰⁷ Na webových stránkách skupiny Nova se jako primární cílové publikum stanice Nova uvádí diváci ve věku 15-54 let.¹⁰⁸

V případě této komerční televizní stanice jako regulační orgán působí Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.¹⁰⁹ Jedná se o nezávislý orgán a jeho posláním je např. udělování licencí k provozování vysílání, dohled nad pluralitou informací a nezávislost vysílání.¹¹⁰ Komerční televize se také může řídit vnitřním etickým kodexem. V tomto případě má televize Nova na svých webových stránkách zveřejněný etický kodex pro dodavatele z března 2023.¹¹¹

Nadační fond nezávislé žurnalistiky, hodnotící důvěryhodnost médií, označuje televizní zpravodajství televize Nova písmenem B (převážně splňuje novinářské standardy). Televize Nova je tak hodnocena níže než Česká televize, zejména kvůli nerozlišování reklam od redakčního obsahu, nejasně označeným a ověřeným zdrojům a výraznému výskytu publicistických prvků ve zprávách.¹¹²

V současné době je jednatelem a generálním ředitelem Daniel Grunt, který je ve funkci od ledna 2023. Před ním tuto funkci společně vykonávali Klára Brachtlová a Jan Vlček.¹¹³ V období prvních šesti měsíců sledovaného období (24. 7. 2022 - 8. 11. 2023) působili jako generální ředitelé Klára Brachtlová a Jan Vlček. Od ledna 2023 se následujících deset měsíců a osm dnů mediální obraz požáru v Národním parku České Švýcarsko formoval už pod novým generálním ředitelem. Na pozici ředitele zpravodajství je už sedm let Kamil Houska, který působí po celou dobu sledovaného období.¹¹⁴

1.5.5 Zpravodajský pořad Televizní noviny

Hlavní zpravodajskou relací televize Nova jsou Televizní noviny vysílané každý den od 19:30. Délka vysílání se pohybuje kolem třiceti osmi minut.

¹⁰⁷ NEUMANN, Ondřej, Vojtěch BERGER, Robert BŘEŠŤAN, Tereza ENGELOVÁ, Robert MALECKÝ a Aleš ROZEHNAL. *Šok! Hruža! Média!*. S. 121–124.

¹⁰⁸ Naše značky. Dostupné z: <https://www.novagroup.cz/nase-znacky/televize>.

¹⁰⁹ Kontakt: Údaje a informace o poskytovateli audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a provozovateli televizního vysílání. Dostupné z: <https://www.novagroup.cz/kontakt/kontakty-a-dohled>.

¹¹⁰ Poslání Rady. Dostupné z: <https://rrtv.gov.cz/cz/static/o-rade/poslani-rady/index.htm>.

¹¹¹ Etický kodex pro dodavatele. Dostupné z: <https://tv.nova.cz/eticky-kodex-pro-dodavatele>.

¹¹² MediaRating. Dostupné z: <https://www.nfnz.cz/rating-medii/>.

¹¹³ Management. Dostupné z: <https://www.novagroup.cz/kdo-jsme/management>.

¹¹⁴ Management. Dostupné z: <https://www.novagroup.cz/kdo-jsme/management>.

1.6 Národní park České Švýcarsko

Kapitola obsahuje stručný popis parku z hlediska vzniku, rozlohy a jeho poslání. Dále bude objasněn institucionální rámec parku. Následně se bude další podkapitola podrobněji věnovat charakteru a cílům parku. Také budou uvedeny významné lokality včetně obcí, které do něj spadají. Poslední podkapitola bude pojednávat o požární ochraně parku.

1.6.1 Organizace a řízení parku

Národní park České Švýcarsko byl založen 1. ledna 2000, má rozlohu 80 km² a nachází se v Ústeckém kraji v okrese Děčín. Správa Národního parku České Švýcarsko má sídlo v Krásné Lípě. Jejím posláním je ochrana přírody na území Národního parku České Švýcarsko a Chráněné krajinné oblasti Labské Pískovce.¹¹⁵ Národní park se také překrývá se zvláště chráněnými územími, a to národní přírodní památkou Pravčická brána a národní přírodní rezervací Růžák. Překrývá se také se soustavou Natura 2000, kam se řadí ptačí oblast Labské pískovce a evropsky významná lokalita České Švýcarsko.

V České republice národní parky definuje zákon 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny jako rozsáhlá území s převládajícím výskytem přirozených nebo málo pozměněných ekosystémů.¹¹⁶ Ochranu životního prostředí a jeho jednotlivé složky má v gesci ministerstvo životního prostředí. Působí tak jako ústřední orgán státní správy, který zajišťuje financování, koordinaci mezinárodních vztahů a řízení péče o národní parky v České republice. Konkrétní péče o národní parky je zajišťována Správami národních parků, které jsou podřízeny ministerstvu životního prostředí a působí v jeho resortu.

Od roku 2008 vykonával funkci ředitele Národního parku České Švýcarsko Pavel Benda. Ze své funkce byl však odvolán tehdejší ministryně životního prostředí Annou Hubáčkovou dva měsíce po vypuknutí požáru 30. 9. 2022, s odvoláním na jeho špatnou komunikaci s obcemi a nezvládnutí krizového řízení.¹¹⁷ Ministerstvo životního prostředí ihned vyhlásilo výběrové řízení. Na základě toho dne 23. 11. 2022 jmenoval nově zvolený ministr životního prostředí Marian Jurečka současného ředitele národního parku České Švýcarsko Petra Kříže s účinností od 1. prosince 2022.¹¹⁸

¹¹⁵ INFORMACE DLE ZÁKONA 106/1999 SB. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/informace-dle-zakona-1061999-sb#1>.

¹¹⁶ Národní parky. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/narodni_parky.

¹¹⁸ Ministr životního prostředí Marian Jurečka jmenoval nového ředitele Národního parku České Švýcarsko Petra Kříže. Dostupné z:

Za důležité považuji uvést kromě osob ve funkci ředitele Národního parku České Švýcarsko i všechny ministry životního prostředí, kteří během zvoleného časového období výzkumu (24. 7. 2022 - 8.11. 2023) působili ve své funkci. Jak bylo již výše zmíněno, mediální obraz požáru v Národním parku se zpočátku utvářel v době působnosti ministryně Anny Hubáčkové, která ve funkci skončila 31. 10. 2022. Nahradil jí Marian Jurečka, který na pozici ministra setrval do 10. 3. 2023. Posledních osm měsíců zkoumaného období bylo pod vedením současného ministra životního prostředí Petra Hladíka.

1.6.2 Charakteristika parku

Park České Švýcarsko má také status přeshraničního parku, neboť na území Německa, resp. Svobodného sátu Sasko přechází v Národní park Saské Švýcarsko, proto se někdy užívá název Českosaské Švýcarsko. Českosaské Švýcarsko je tedy tvořeno dvěma národními parky a chráněnými krajinnými oblastmi Labské pískovce, dohromady se jedná o plochu o velikosti 700 km².¹¹⁹ Jedná se o pískovcové území, tzn. pro park jsou příznačné pískovcové skály, kaňony, soutěsky a další útvary. Centrální část tvořená oběma parky je charakteristická vysokým zalesněním a minimálním osídlením.¹²⁰

Péče o Národní park České Švýcarsko a Chráněnou krajinnou oblast Labské pískovce se zaměřuje na tři hlavní oblasti. V první řadě jde o ekosystémy a snahu o zvětšování území parku, které bude ponecháno samovolnému vývoji, cílem je ponechat až 98% plochy. Avšak i na takovémto území je důležitá protipožární ochrana, údržba stezek, lov vybraných druhů zvěře apod.¹²¹ Druhou oblastí, na kterou se Správa národního parku zaměřuje, je péče o druhy rostlin, hub, živočichů a genofond lesních dřevin. Jedná se o snahu zachování ekosystémů a likvidaci invazivních druhů např. vejmutovka, křídlatka, netýkavka žláznatá. V rámci péče o dřeviny jde především o jedli bělokorou a jilm drsný.¹²² Třetí oblastí, na kterou se Správa parku zaměřuje je péče o krajinu a kulturní dědictví, které se soustředí zejména na ochranu krajinného rázu v zastavěných oblastech.¹²³

https://www.mzp.cz/cz/news_20221123_ministr_zivotniho_prostredi_Marian_Jurecka_jmenoval_noveho_reditele_Narodniho_parku_Ceske_Svycarsko_Petra_Krize.

¹¹⁹ PŘÍRODA A KRAJINA ČESKOSASKÉHO ŠVÝCARSKA. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/priroda-krajina-ceskosaskeho-svycarska>.

¹²⁰ PŘÍRODA A KRAJINA ČESKOSASKÉHO ŠVÝCARSKA. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/priroda-krajina-ceskosaskeho-svycarska>.

¹²¹ PÉČE O EKOSYSTÉMY. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/pece-o-ekosystemy>.

¹²² PÉČE O DRUHY. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/pece-o-druhy>.

¹²³ PÉČE O KRAJINU A KULTURNÍ DĚDICTVÍ. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/pece-o-krajinu-kulturni-dedictvi>.

Národní park se rozkládá na území několika katastrálních územích a následný výčet zahrnuje i obce, které se v něm nachází. Patří zde obec Staré Křečany (kat. území Kopec, Brtníky), Krásná Lípa (kat. území Vlčí Hora, Kyjov u Krásné Lípy), Doubice (kat. území Doubice), Chřibská (kat. území Dolní Chřibská), Jetřichovice (kat. území Rynartice, Jetřichovice u Děčína, Vysoká Lípa, Všemily, Srbská Kamenice (Srbská Kamenice), Růžová (kat. území Kamenická Stráň, Růžová), Janov (kat. území Janov u Hřenska), Hřensko (kat. území Mezná u Hřenska, Hřensko).¹²⁴

Národní park České Švýcarsko nabízí také mnoho turistických cílů, mezi nejznámější se řadí Pravčická brána u Hřenska, která představuje největší přírodní skalní most v Evropě.¹²⁵ Nedaleko ve Vysoké Lípě se nachází skalní oblouk Malá Pravčická brána. Dále se v parku nachází několik soutěsek, jedná se např. o Edmundovu (Tichou) a Divokou soutěsku, kde se projíždí na pramicích po řece Kamenici. Hojně navštěvované jsou také Mariina vyhlídka, Rudolfův kámen na Tokáni, Belvédér na Labské stráni. Mezi další zajímavosti Českého Švýcarska také patří Tiské stěny, Dolský mlýn v Jetřichovicích nebo Růžovský vrch, který je zároveň nejvyšším bodem v parku.¹²⁶

1.6.3 Požár v Národním parku České Švýcarsko

V roce 2022 jsme se díky médiím stali svědky přírodní katastrofy, tedy rozsáhlého požáru v Národním parku České Švýcarsko, který je jeden ze čtyř národních parků v ČR. Rozsáhlý požár, který se rozhořel v Malinovém dole u Hřenska 24. 7. 2022 byl v pořadí sedmdesátý sedmý požár v oblasti parku. V předchozích letech se jednalo převážně o požáry menšího rozsahu, které byly uhašeny do dvou dnů. Výjimku tvoří požár na Jetřichovicku v roce 2006, jenž se hasil týden.¹²⁷

Požár v národním parku České Švýcarsku, resp. viditelná ohniska byla uhašena 12. 8. 2022 a část hasičských jednotek odjela, avšak i nadále probíhal dohled a dohašování až do 15. 9. 2022. Podle informací byla zasažena plocha 1060 hektarů.¹²⁸ Během roku 2023 v se v této oblasti vyskytlo také několik dalších a sice menších požárů. Například 4. 4. 2023 hořela

¹²⁴Zásady péče o Národní park České Švýcarsko 2022-2041 [online]. Dostupné z: https://www.npcs.cz/sites/default/files/prilohy/2022/05/220502_zasady_pece_npcs_navrh.pdf. S. 8.

¹²⁵ Pravčická brána-Hřensko, České Švýcarsko. Dostupné z: <https://www.region-ceskesvycarsko.cz/turisticke-zajimavosti/pravcicka-brana/>.

¹²⁶ Zajímavá místa-region České Švýcarsko. Dostupné z: <https://www.region-ceskesvycarsko.cz/turisticke-zajimavosti/pravcicka-brana/>.

¹²⁷ SALOV, Tomáš. Požární ochrana v Národním parku České Švýcarsko rok po velkém požáru.

¹²⁸ POŽÁR V NP ČESKÉ ŠVÝCARSKO. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/pozar-v-np-ceske-svycarsko>.

rozhledna na Vlčí hoře a několik posedů v oblasti parku, 18. 5. 2023 vznikl požár od zapálené pyrotechniky. Dne 26. 5. 2023 policie obvinila a zadržela pachatele a bývalého strážce parku. V médiích je požár v Českém Švýcarsku často označován jako nejrozsáhlejší požár v Česku.

Z důvodu bezpečnosti museli být evakuováni občané a chataři z přilehlých obcí a osad. Evakuováni byli také ubytovaní turisté a správa parku stezky uzavřela. Požár tak ovlivnil nejen bezpečí občanů okolních vesnic, ale také turistů či hasičů. Poničil několik tisíc hektarů lesa a na nějakou dobu omezil turistický ruch. Park je známý díky Pravčické bráně, která je jedním ze symbolů parku nejen tím, že jde o největší přirozenou skalní bránu v Evropě, ale objevila se také ve filmu Letopisy Narnie. Omezení turistického ruchu má kromě dopadu na samotné návštěvníky vliv i na samotnou ekonomiku parku a regionu. Také vzhledem k chráněnému místu, kde dvacet dní hořel oheň, byly zasaženy i vzácné ekosystémy parku.

Požár v Národním parku České Švýcarsko se tak stal předmětem intenzivního zájmu médií. Z těchto důvodů považuji téma požáru v Národním parku na území České republiky za důležité a hodné zkoumání i vzhledem ke srovnání se zahraničními výzkumy.

2 METODIKA

Pro účely této práce jsem ke zkoumání získaných dat zvolila metodu obsahové analýzy. Podstatu této metody výzkumu nyní vysvětlím. Pochopení zásad, kterými se řídí je totiž důležité pro další orientaci a také podle nich bude vyhodnocen závěr celé práce. Než přejdu k teorii obsahové analýzy a výhodám jejího použití v praxi, alespoň stručně popíši okolnosti, které stojí za jejím vznikem.

2.1 Obsahová analýza

Rozvoj obsahové analýzy nastal už v 19. století, a to především jako následek zvýšení produkce denního tisku a s ním i množství článků rozmanitého obsahu. Pro účely zkoumání těchto informací bylo potřeba rozlišit jak kvalitu, tak i serióznost příspěvků. Porovnával se především počet těch seriózních s těmi, které obsahovaly bulvární sdělení nebo např. se sportovními rubrikami apod.

Díky amerického sociologa Bernarda Berelsona byla obsahová analýza ve čtyřicátých letech 20. století uplatněna také v informatice a knihovnictví. Pomáhá nám zpracovat a kategorizovat data, a to i v případě velkého množství informací, které chceme redukovat a utřídit přehledně tak, abychom z nich mohli udělat potřebný výstup.

Metoda obsahové analýzy je charakterizována vysokou mírou strukturovanosti a ověřitelnosti. Jednotlivé obsahy jsou zpracovávány podle předem definovaných metodik a kódovacích knihy, což zajišťuje jednotný způsob získávání dat. Metodika slouží nejen ke klasifikaci informací, ale i jejich interpretaci. Výsledky lze pak jasně znázornit pomocí číselných hodnot, tabulek a grafů.

Dalšími důležitými pojmy, které je třeba zmínit, protože úzce souvisejí s touto metodou jsou reliabilita a validita. Reliabilita by měla zaručit neměnné výsledky i za předpokladu, že totožný výzkum je proveden různými vědci. Validita ověřuje, že zkoumaný celek je přesně to, co se zkoumat má a že jsme použili správnou metodu. Obsahová analýza má své limity a pro komplexní výzkum mediálního obrazu je vhodné zahrnout i kvalitativní metody.

2.2 Téma a cíle práce

Tématem práce je analýza požáru v národním parku České Švýcarsko, ke kterému došlo 24. 7. 2022 a dalšími menšími požáry, které se vyskytly v parku a jeho blízkosti ve sledovaném období do 24. 7. 2023 (vina za tento požár a později způsobené menší požáry byl odsouzen bývalý strážce parku).

Požár zasáhl plochu o rozloze 1060 hektarů. Na hašení požáru se podílelo několik tisíc profesionálních a dobrovolných hasičů. Požár se šířil velmi rychle jednak z toho důvodu, že v období jeho vzniku přetrvávalo dlouhodobé sucho. Národní park se také už delší čas potýkal s kůrovcovou kalamitou a většina jeho částí patří do bezzásahových zón. Samotný zásah hasičům také komplikoval náročný terén parku. Na hašení požáru, který trval 20 dnů se podílely i záchranné týmy ze zahraničí, zejména piloti hasebních letadel.

Během vzniku požáru byli evakuováni lidé z přilehlých obcí a osad, včetně turistů ubytovaných v blízkosti parku. Nikdo při této katastrofě nezemřel. Kromě spálené a poničené plochy národního parku shořely 3 domy.

Po této události začalo vyšetřování a hledání viníka. Také se řešila protipožární legislativa a např. schvalování vyhlášky o zákazu používání pyrotechniky ve Hřensku nebo výměna ředitele národního parku.

Kvůli požáru byl výrazně omezen turistický ruch v této oblasti, což mělo pro místní podnikatele i samotnou správu parku ekonomické dopady.

Vzhledem k tomu, že se jednalo o katastrofu, je nutné, aby média veřejnost o takto mimořádné situaci informovala. Proto je cílem práce (pomocí metody obsahové analýzy) zjistit, jak téma prezentovala veřejnoprávní Česká televize a komerční televize Nova ve svých hlavních zpravodajských relacích a následně je mezi sebou porovnat.

Pomocí kvantitativní obsahové analýzy budu moci zkoumat prezentaci této rozsáhlé katastrofy ve večerním zpravodajském vysílání dvou českých televizních stanic, které mají nejvyšší hodnoty sledovanosti. Téma by si zcela jistě zasloužilo i provedení triangulace, tedy využití kombinace kvantitativní i kvalitativní postup. Avšak vzhledem k vybranému rozsahu sledovaného období (a omezeným časovým možnostem) využiji pouze první metodu, která se nabízí jako nejvhodnější pro zpracování velkého souboru dat. Jedná se také o strukturovaný proces, který je ověřitelný a nabízí možnost přehledného statistického zpracování dat. Metoda

tak kromě kvantifikace jevů využije i objektivního měření, což je přínosné vzhledem k porovnání zpravodajství veřejnoprávní a soukromé televize.

2.3 Výzkumné otázky a hypotézy

V této části bude položena hlavní výzkumná otázka a šest vedlejších výzkumných otázek včetně hypotéz.

HVO: Jaký byl mediální obraz požáru Národního parku České Švýcarsko ve vysílání České televize a televize Nova?

VVO1: Jak velký prostor byl věnován požáru v Národním parku České Švýcarsko ve vysílání České televize a televize Nova?

H1.1: Téma požáru v Národním parku České Švýcarsko se objeví v televizním vysílání obou stanic už během první fáze.

H1.2: Téma požáru jakožto přírodní katastrofy na území ČR bude zejména ve druhé fázi v obou relacích věnován delší vysílací čas.

H1.3: Ve třetí fázi bude intenzita pokrývání tohoto tématu v obou relacích ubývat.

Důležitým úkolem a posláním médií je včasné informování, v tomto případě o katastrofě, která může mít vážné dopady.¹²⁹ Proto je předpoklad, že od vydání oficiální zprávy o požáru ze strany správy Národního parku budou média rychle reagovat a zařadí tak tuto událost do své agendy co nejdříve. Také vzhledem k tomu, že se Česká televize musí řídit Kodexem, je dle čl. 19 povinna o mimořádných událostech informovat. Tímto očekávám přítomnost tématu už v první fázi.¹³⁰ Ve druhé fázi by se měla média zaměřit na průběžné informování a poskytování podrobností, jelikož v této fázi narůstá zájem veřejnosti o katastrofu.¹³¹ Z tohoto důvodu očekávám delší čas věnovaný informacím o tomto tématu. Na základě třetí hypotézy je očekávaný pokles intenzity pokrývání tématu ve třetí fázi, neboť dle Birana Houstona s kol. se mediální pokrytí události objevuje průměrně 30 dnů od vzniku události a následně zájem médií prudce klesne.¹³²

¹²⁹ BAI, Sheng. Mainstream Media Agenda Setting in Disaster Events. S. 83–98.

¹³⁰ Čl. 19. kritické situace. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf>.

¹³¹ BAI, Sheng. Mainstream Media Agenda Setting in Disaster Events. S. 92–95.

¹³² HOUSTON, J. Brian, Betty PFEFFERBAUM a Cathy Ellen ROSENHOLTZ. Disaster News: Framing and Frame Changing in Coverage of Major U.S. Natural Disasters, 2000–2010.

VVO2: Jaká témata se v souvislosti s požárem v Národním parku České Švýcarsko objevovala nejčastěji?

H2.1: Tematická agenda se bude vzhledem k jednotlivým fázím a potřebám v obou sledovaných pořadech měnit.

H2.2: V první fázi bude nejvyšší výskyt obecného *popisu události* u obou sledovaných pořadů.

H2.3: Popis situace bude i ve třetí fázi nadále zastávat vysoký podíl, v tomto případě nad 10 %.

H2.4: Ve druhé fázi se bude na agendě významným podílem vyskytovat téma *hasiči a technika a další záchranné složky a ekonomické dopady*.

H2.5: V poslední fázi bude výrazným tématem v obou analyzovaných pořadech hledání viníka.

Vzhledem k neočekávané přírodní katastrofě by měla média co nejdříve a jasně informovat o této události. Podle Sheng Bai by měla mediální agenda obecně informovat o aktuálním dění a podávat dostupné informace.¹³³ Proto předpokládám, že zejména v první fázi bude výskyt tématu *popis situace* zastoupen procentuálně více než v ostatních fázích. Určitý procentuální podíl předpokládám i v poslední fázi, protože tak média naplní svou roli při informování o katastrofách. Pokud se média v této situaci zaměřují na popis situace, zejména i po jejím skončení¹³⁴, je výsledek práce médií dle Birana Houstona dostačující.¹³⁵ Zároveň Kodex České televize uvádí, že v případě kritické situace se bude vysílání přednostně věnovat aktuálnímu vývoji (což je v mém případě popis situace), až poté bude následovat analýza příčin a důsledků.¹³⁶ Vzhledem k narušené stabilitě sociálního řádu by měla média ve druhé fázi, kromě popisu situace také informovat o práci záchranných týmů, ekonomických dopadech a příbězích lidí poškozených katastrofou.¹³⁷ V poslední fázi očekávám vyšší podíl tématu hledání viníka než v ostatních fázích, neboť probíhalo vyšetřování a v květnu 2023 policie obvinila z trestného činu bývalého strážce parku.

¹³³ BAI, Sheng. Mainstream Media Agenda Setting in Disaster Events. S. 83–98.

¹³⁴ QUARANTELLI, Enrico. Lessons From Research: Findings On Mass Communication System Behavior In The Pre, Trans, And Postimpact Periods Of Disasters [online].

¹³⁵ HOUSTON, J. Brian, Betty PFEFFERBAUM a Cathy Ellen ROSENHOLTZ. Disaster News: Framing and Frame Changing in Coverage of Major U.S. Natural Disasters, 2000–2010.

¹³⁶ Čl. 19. kritické situace. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf>.

¹³⁷ BAI, Sheng. Mainstream Media Agenda Setting in Disaster Events. S. 92–95.

VVO3: Jaké zpravodajské hodnoty byly zastoupeny nejčastěji?

H3.1: Analyzované příspěvky obou relací budou nejčastěji vykazovat zpravodajskou hodnotu negativity.

Vzhledem k povaze tématu, kterým je neočekávaný požár v národním parku České Švýcarsko, který byl uhašen až po 20 dnech a spálil plochu 1060 hektarů, čímž park a několik domů výrazně poničil, a také na dlouhou dobu omezil turistický ruch. Proto očekávám, že se bude nejvíce vyskytovat právě hodnota negativity.

VVO4: Jaký charakter měly zprávy týkající se požáru v Národním parku české Švýcarsko?

H4.1: Více než polovinu příspěvků budou v obou sledovaných relacích v první i druhé fázi tvořit hard news.

H4.2: U vysílání televize Nova bude zejména ve třetím období převažovat soft news.

H 4.3 Téma požáru se bude v první i druhé fázi u obou sledovaných relací objevovat v headlinu.

H 4.4: Televize Nova bude ve vysílání častěji než Česká televize používat dramatizační efekt.

H4.5: Požár bude mluvčími vnímán převážně jako negativní prvek a bude vykazovat vysokou míru negativní valence, vůči správě Národního parku bude převládat neutrální valence.

Jak bylo již zmíněno u druhé výzkumné otázky, média by měla v případě neočekávané události, tedy katastrofy požáru, co nejdříve a jasně informovat veřejnost. Proto předpokládám, že v prvním období budou obě média vykazovat vysoký počet hard news, neboť se jedná o závažné a pro veřejnost důležité informace.¹³⁸ Zejména toto očekávám u Událostí, kterým Kodex ukládá povinnost zařadit informace o kritických situacích a orientovat se na aktuální vývoj událostí.¹³⁹ S tímto souvisí i zařazování tématu do headlinu, protože předpokládám, že Události budou požáru přikládat mimořádný význam a Televizní noviny jej využijí kvůli přitažlivosti negativity. U Televizních novin, očekávám v poslední fázi požáru větší počet soft news, protože intenzita informování o požáru bude jednak klesat a zároveň jakožto komerční televize se bude snažit vysílat divácky zajímavé zprávy ve formě soft news. Podobně předpokládám u Televize nova častější užívání dramatizačního efektu než v Událostech, kvůli posílení dramatického a naléhavého charakteru situace a také tím, že se stanice obecně využívá

¹³⁸ TUCHMAN, Gaye. Making News by Doing Work: Routinizing the Unexpected.

¹³⁹ KODEX ČESKÉ TELEVIZE: zásady pro naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání [online]. 35–36.

spíše prvků infotainmentu. Co se týče valence, Izak Smith uvádí, že v médiích převládá negativní valence vůči požáru. Vůči správě parku je valence převážně neutrální.¹⁴⁰

VVO5: Který mluvčí se vyjadřoval k tématu požáru nejčastěji?

H5.1: V obou pořadech bude největší zastoupení ze strany Správy Národního parku a hasičského záchranného sboru a dalších záchranných složek.

H5.2: Ve srovnání s Událostmi budou v pořadu Televizní noviny mezi výše uvedenými častěji zastoupeni i poškození katastrofou.

H5.3: Velmi malé zastoupení bude u obou pořadů ze strany vědců. V tomto případě pod 5% zastoupení.

Na základě výzkumu Izaca Smitha a kol. předpokládám nejčastější zastoupení ze strany vedení Správy parku, hasičského záchranného sboru a politiků. Mezi mluvčími byli také oběti a poškození katastrofou.¹⁴¹ V případě druhé hypotézy předpokládám, že komerční televize může upřednostňovat události s větší emocionální přitažlivostí, kterou mohou být právě příběhy těchto osob. Izak Smith a další výzkumníci se shodují, že zejména u environmentálních témat chybí v médiích názor expertů a vědců, proto předpokládám, že tomu tak bude i v případě českých médií ohledně požáru v národním parku České Švýcarsko.

VVO6: Jaké mediální rámce byly použity ve vysílání České televize a televize Nova v souvislosti s tématem požáru?

H6.1: Nejvíce exponovanými rámci budou v obou pořadech ekonomika a ekologie.

H6.2: V poslední fázi se bude v Televizních novinách nejvíce vyskytovat rámec konflikt a zločin.

Debra Davidsonová a kol. uvádí mezi nejčastější rámce ekonomiku a ekologii.¹⁴² Brian Houston uvádí jako nejčastější rámce ekologii, human interest, ekonomiku a konflikt. Nicméně připomíná, že se rámce v průběhu katastrofy mění.¹⁴³ V případě požáru v Českém Švýcarsku

¹⁴⁰ SMIT, Izak PJ, Marina JOUBERT, Kyle SMITH, Nicola VAN WILGEN, Tercia STRYDOM, Johan BAARD a Marna HERBST. Fire as friend or foe: the role of scientists in balancing media coverage of fires in National Parks.

¹⁴¹ SMIT, Izak PJ, Marina JOUBERT, Kyle SMITH, Nicola VAN WILGEN, Tercia STRYDOM, Johan BAARD a Marna HERBST. Fire as friend or foe: the role of scientists in balancing media coverage of fires in National Parks.

¹⁴² DAVIDSON, Debra J., Anthony FISHER a Gwendolyn BLUE. Missed opportunities: the absence of climate change in media coverage of forest fire events in Alberta.

¹⁴³ HOUSTON, J. Brian, Betty PFEFFERBAUM a Cathy Ellen ROSENHOLTZ. Disaster News: Framing and Frame Changing in Coverage of Major U.S. Natural Disasters, 2000–2010.

nepředpokládám vysoký podíl rámce human interest, neboť nedošlo k žádnému smrtelnému zranění a následkem požáru byly zničeny „pouze“ 3 domy. Co se týče rámce konfliktu a zločinu, vzhledem k uhašení požáru bude probíhat hledání a vyšetřování viníka.

2.4 Výzkumný vzorek

Pro analýzu mediální reprezentace požáru v Národním parku České Švýcarsko byl stanoven výběrový soubor, a to zpravodajství České televize a Televize Nova. Vzorek tvoří jejich vysílané pořady Události (ČT) a Televizní noviny (TV Nova). Jedná se o večerní zpravodajství vysílané každý den. Rozdíl mezi pořady tvoří jejich délka vysílání, kdy Události jsou delší a trvají průměrně 55 minut, Televizní noviny jsou kratší asi o 15 minut.

Výzkumný vzorek zahrnuje časové období od prvního dne požáru v Národním parku České Švýcarsko 24. 7. 2022 do 24. 7. 2023. Sledované období tak umožňuje sledovat vývoj mediálního pokrytí této události od začátku katastrofy, včetně jejích dalších fází. Celková doba sledovaného období tak činí jeden rok.

Abych mohla lépe postihnout dynamiku mediálního zpracování tématu požáru a jeho vývoj v průběhu času, rozdělila jsem sledované období na tři fáze katastrofické události podle Sheng Bai.¹⁴⁴ První vývojovou fází je fáze předběžná, která zahrnuje období vypuknutí krize. Tuto fázi jsem stanovila na první tři dny sledovaného období od 24. 7. 2022 do 26. 7. 2022. První sledovaný den 24. 7. 2022 na svých webových stránkách správa národního parku České Švýcarsko informovala o tom, že ve Hřensku vznikl požár. Ve stanoveném období by tak měla média začít reagovat a informovat veřejnost. Následuje období vývoje krize, které jsem stanovila od 27. 7. 2022 do 13. 8. 2022. Druhá fáze tak zahrnuje čtvrtý den trvání požáru, kdy správa parku na svém webu uveřejnila aktualizované informace, tedy rozsah požáru na 1600 ha a příjezd pomoci ze zahraničí. Fáze je stanovena až do doby návratu evakuovaných lidí do svých domovů, uhašení požáru a přípravy území ošetřovaného hasiči na předání parku. Třetí stanovenou fází je fáze pozdní nebo také období řešení krize, která je stanovena od 14. 8. 2022 do konce sledovaného období 24. 7. 2023.

Zdroje zkoumaných pořadů tvoří webové archivy vysílání. V případě České televize se jedná o iVysílání. A v případě Televize nova jde o archiv na TN.cz.

¹⁴⁴ BAI, Sheng. Mainstream Media Agenda Setting in Disaster Events. S. 83–98.

Analýza je provedena jednak na úrovni příspěvku, pro které platí proměnné: žánr, hard news/soft news, zpravodajská hodnota, dramatizační efekt zvuk a rámce. Začátek příspěvku je zahájen uvozením moderátora ve studiu nebo reportérem. Případně je možné jej definovat dle konce předcházející zprávy. Konec příspěvku je definován odhlášením reportéra nebo uvozením dalšího příspěvku. V analýze bude kódován také úvodní headline, který je v obou relacích umístěn hned na začátku a jedná se o krátký výčet důležitých zpráv, které se ve vysílání objeví.

Dále je jednotkou analýzy výpověď, u které jsou kódovány proměnné: původce výpovědi, téma, povaha výpovědi a subjekt. Kódování na úrovni výpovědi zahrnuje výpověď jednoho původce se stejným tématem. Pokud dojde při výpovědi ke změně tématu, kóduji ji jako další výpověď. Dojde-li ke změně původce výpovědi, budu ji kódovat jako další výpověď. Během jedné výpovědi může být zakódováno více subjektů, aniž by se kodovala jako další výpověď.

Do analýzy řadím každý příspěvek související s tematikou požáru Národního Parku České Švýcarsko. Kritérium výběru je tak založeno na obsahu a relevanci událostí spojených s požárem v NP ČŠ. Jedná se o příspěvky, které zahrnují popis události, informace o postižených oblastech, ekonomických dopadech apod. V příspěvku musí být zmíněno České Švýcarsko, ať už se jedná jen o název nebo sousloví národní park České Švýcarsko, anebo některá z jeho turistických oblastí a míst jako je Malinový důl, Pravčická brána apod. Případně musí být v příspěvku zmíněna oblast, do které spadají i obydlené části Krásná Lípa, Hřensko, Mezná, Janov, Růžová, Srbská Kamenice, Jetřichovice, Doubice, Děčín. Tematizovány jsou i příspěvky o požárech z předchozích let a z roku 2023, avšak musí se jednat o oblast České Švýcarsko. Podobně je zahrnuto i počasí, pokud v příspěvku zazní požár v Českém Švýcarsku nebo se bude hovořit o jedné z jeho oblastí (např. obec Mezná), bude příspěvek kódován. Pokud bude např. po kódovaném příspěvkem souvisejícím s požárem následovat zpráva o vedrech a s nimi spojenými riziky vzniku požáru a České Švýcarsko nebo žádná z jeho zasažených oblastí zde nezazní, zpráva nebude kódována. Podobně nebudou kódovány příspěvky, které obecně pojednávají o požárech v ČR, aniž by byla o Českém Švýcarsku zmínka.

2.5 Kategorie, proměnné

Identifikační proměnné:

1. Datum vysílání

2. Číslo příspěvku
3. Pořad
4. Pořadí příspěvku ve vysílání
5. Název příspěvku

Obsahové proměnné:

6. začátek příspěvku (stopáž příspěvku)
7. konec příspěvku (stopáž příspěvku)
8. stopáž příspěvku
9. úvodní headline
10. žánr
11. hard news/soft news
12. zpravodajská hodnota
13. dramatizační efekt
14. rámeček
15. původce výpovědi
16. téma
17. povaha výpovědi
18. subjekt

Identifikační proměnná

1. **Datum vysílání** - ve formátu dd.m.rrrr
2. **Číslo příspěvku** - pořadí, ve kterém byl příspěvek analyzován
3. **Pořad** - Události/Televizní noviny
4. **Pořadí příspěvku ve vysílání** – označení umístění příspěvku v dané relaci
5. **Název příspěvku**

Události – název každého příspěvku v relaci je uveden bílým písmem v modrém pruhu ve spodní části obrazovky

Televizní noviny – název každého příspěvku v relaci je uveden červeným písmem v bílém pruhu ve spodní části obrazovky

Obsahové proměnné:

6. **začátek příspěvku** (stopáž příspěvku) – začátek příspěvku se počítá od uvození moderátorem ze studia nebo reportérem, lze se také řídit koncem příspěvku předcházejícího.
7. **konec příspěvku** (stopáž příspěvku) – konec příspěvku je charakterizován odhlášením reportéra nebo uvozením další zprávy moderátorem a začátkem příspěvku nadcházejícího.
8. **stopáž příspěvku** – výsledný rozdíl mezi koncem příspěvku předcházejícího a začátkem nadcházejícího příspěvku.
9. **úvodní headline** – kategorie zachycuje, zda je téma požáru v Národním parku České Švýcarsko obsaženo v úvodním přehledu (headlinu) na začátku relace, další headlines v průběhu relace nejsou kódovány.

ano / ne

Následující proměnné budou kódovány na úrovni příspěvku:

10. **žánr** – pokud se během příspěvku objeví více žánrů, kódován bude ten, který bude převažovat. Určení výraznějšího žánru pak bude provedeno na základě porovnání časové délky, která rozhodne. Nastane-li situace, kdy se objeví více žánrů, které budou mít podobnou délku trvání (a budou trvat více jak 3 min), budou kódovány samostatně jako 2 příspěvky. Žánr bude rozdělen na:

-živý vstup

Jedná se o živé vysílání, na obrazovce je při přenosu označen. Nebo je moderátorem/ reportérem uvedeno, že se jedná o živý přenos. Přímý přenos události se odehrává v reálném čase.

-obrazová zpráva

Obrazová zpráva s doprovodným komentářem moderátora, na pozadí jsou obrazy a záběry.

-reportáž

Reportáž obsahuje kromě výpovědi moderátora také výroky reportéra a dalších mluvčích.

11. **hard news/soft news** – tato kategorie bude kódována na úrovni příspěvku

-hard news

Zde patří taková zpráva, kterou je nutné odvysílat co nejdříve, zejména z hlediska důležitosti. Jsou to zprávy, které jsou aktuální a mají významný dopad na společnost. V tomto případě zde budou patřit aktuální informace o vývoji situace a důležitá fakta, jako je vývoj požáru, evakuace obyvatel, způsobené škody, přijatá opatření v souvislosti s požárem apod.

Pro určení hard news bude nápomocný ukazatel 9. úvodní headline. Headline ve zpravodajství funguje jako nástroj, který upozorňuje publikum na hlavní a důležité události a zvyšuje tím jejich význam.

-soft news

Jedná se o zprávy, které není potřeba odvysílat ihned a nemají tak podstatný dopad na společnost. V tomto případě se bude jednat spíše o emocionálně přitažlivé a dramatické příspěvky, kterými jsou lidské příběhy, osudy jednotlivých lidí, reakce obyvatel obce na událost. Příběhy o dobrovolnících, kteří pomáhají. Dále zde patří charitativní akce. Nebo reportáže o preventivních opatřeních a budoucím zvládnutí katastrof. Reportáže o obnově ekosystému např. obnova ohrožených druhů v oblasti parku, zalesňování, vyhodnocování změn po požáru apod. Popis fungování nějakého hasicího přístroje či letadla.

12. zpravodajská hodnota

Tato kategorie bude kódována na úrovni příspěvku. V rámci této kategorie, jako jediné, bude možné přiřadit k příspěvku více hodnot.

-zpravodajská hodnota personalizace: přítomna/nepřítomna

Příspěvek pojednává o osudu nebo osobním pohledu na událost konkrétní osobou či skupinou. Zaznamenává také dopady a následky jednání konkrétních osob nebo skupin.

-zpravodajská hodnota elitní národy: přítomna/nepřítomna

Hodnota elitní národy zahrnuje země EU a NATO, které na událost nějakým způsobem reagovaly, poskytly pomoc apod. Příspěvky mohou také pojednávat o dalších požárech zasažených zemích. Kategorie může také vzhledem k rozsahu a trvání požáru, který se následně rozšířil i za hranice ČR zohlednit i země v bezprostřední blízkosti.

-zpravodajská hodnota negativita: přítomna/nepřítomna

Přírodní katastrofa je obecně negativním jevem. V tomto případě však nebude brán ohled na negativní zpracování, ale na negativní aspekty této události, kterými jsou škody na majetku, narušení ekosystému, evakuace a další.

13. **dramatizační efekt zvuk**-proměnnou kódujeme pouze v případě, že nejedná o součást snímané zvukové reality, ale o redakčně přidaný prvek, tzn. nevychází se sledované scény (mluvčí není na obraze): přítomný/nepřítomný/nelze určit.

Pokud bude dramatizační efekt přítomen, bude se jednat o hudební doprovod či podkres nebo melodii. Jako emotivní prvek je považováno i ticho, tedy obrazová zpráva, u které není přítomen komentář moderátora. Aby byla obrazová zpráva kódována jako dramatizační efekt, její časová sekvence bude obsahovat 20 vteřin a více „ticha“.

Nelze určit- v tomto případě nejde jasně rozlišit, zda se jedná o přidaný prvek nebo snímanou realitu, např. záběr na obec a na pozadí zní siréna.

14. **rámec**

Kategorie rámce budou kódovány na úrovni příspěvku. Ke každému příspěvku bude přisouzen jeden rámec.

- ekonomika

Zde budou patřit každodenní ekonomické ztráty, vyčíslené škody na majetku, veškeré financování záchranných složek a techniky, finanční podpora postiženým obcím, ekonomické obavy do budoucna, opravy.

- ekologie

Rámec ekologie se zaměřuje na přírodu. Zahrnuje hrozby; dále se soustředí na životní prostředí a jeho udržitelnost, ochranu životního prostředí. Dopady požáru na park a jeho okolí, zahrnuje i počasí a osvětlu.

-human interest

Zde budou řazeny lidské příběhy a osudy. Tento rámec vystihuje zachycení emocionálních aspektů události a její pozadí.

-konflikt a zločin

Tento rámec se zaměří na neshody a konflikty např. mezi vládou a obcemi, zahrne také výměnu ředitele národního parku České Švýcarsko. Rámec obsáhne také vyšetřování vzniku požáru a příčin, zhářství v roce 2023 a další právní otázky související s tématem. Do tohoto rámce patří i kritika vyhodnocení a podcenění požáru.

- nelze určit –nemusí být přítomný žádný z rámců

Následující proměnné budou kódovány na úrovni výpovědi:

15. původce výpovědi

Za původce výpovědi je považován každý, kdo se v příspěvku vyjadřuje. Každá změna mluvčího/původce výpovědi bude kódována zvlášť, výjimku představují moderátoři. Pokud bude mluvit ze studia více moderátorů než jeden, budou kódováni jako jeden mluvčí. Pokud reportér klade mluvčímu otázky před kamerou, není považován za původce. Pokud bude moderátor citovat, číst něčí vyjádření/SMS zprávu/příspěvek na sociálních sítích nebo danou osobu parafrázuje, mluvčím je citovaná osoba.

Mluvčí budou rozděleni do několika skupin:

1. Prezident (prezident, mluvčí prezidenta)
2. Premiér (premiér, místopředseda vlády)

Premiér (předseda vlády) dle ústavy organizuje činnost vlády a vydává nařízení.¹⁴⁵ Dále také podává veřejnosti informace o opatřeních a nastalé situaci, což je očekáváno zejména v reakci na nenadálou krizovou situaci jako je rozsáhlý požár.

3. Ministerstvo

Tato skupina mluvčích je rozdělena na další podkategorie z toho důvodu, že ministerstvo životního prostředí je nadřízené vedení správy národního parku. Ministerstvo vnitra organizuje požární ochranu a bezpečnost. Stávají se tak důležitými orgány zodpovědnými za řešení zkoumané události.

-Ministerstvo životního prostředí

Do kategorie mluvčích je ministerstvo životního prostředí zařazeno, protože má v gesci ochranu životního prostředí, včetně národních parků.

-Ministerstvo vnitra

Do kategorie mluvčích je ministerstvo vnitra zařazeno, protože má v gesci veřejný pořádek, bezpečnost, a především požární ochranu.¹⁴⁶ Zřizuje také krizový štáb.

-Ostatní ministerstva (do této kategorie bude patřit např. Správa státních hmotných rezerv)

¹⁴⁵ Ústava České republiky. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/ustava-cr>.

¹⁴⁶ MINISTERSTVO: Působnost ministerstva. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-pusobnost-ministerstva.aspx>.

4. Správa Národního parku (ředitel Správy Národního parku České Švýcarsko, mluvčí Správy Národního parku České Švýcarsko, strážce NP, do této kategorie patří i zaměstnanci ostatních Národních parků v ČR včetně zaměstnanců Správy národního parku Saské Švýcarsko)
5. Komunální politici (starosta obce, úředník obecního úřadu (vedoucí veřejné správy a pod), hejtman, mluvčí kraje, vedoucí hospodářské správy)
6. Ostatní politici/členové vlády (poslanci)
7. Odbory
8. Hasičský záchranný sbor a další záchranné složky (generální ředitel hasičského záchranného sboru, ředitel hasičského sboru ústecký kraj, členové hasičského záchranného sboru, sbor dobrovolných hasičů, zasahující hasič, dokumentační tým HZS, armáda- např. kapitán armádního vrtulníku, vojenský analytik, příslušníci policie, zdravotní záchranná služba, KHS)
9. Humanitární nevládní organizace
10. Poškozený katastrofou (obyvatel obce, turista, provozovatelé služeb)

Do této kategorie budou zařazeny všechny osoby, které jsou nějakým způsobem požárem poškozeny, ohroženy nebo omezeny. Jedná se tak např. o evakuované obyvatele obce; turisty, kterým byly z důvodu bezpečnosti uzavřeny stezky v parku; provozovatele služeb, kteří kvůli omezení turistického ruchu přicházejí o výdělek apod.

11. Zástupce veřejnosti

Osoby, které nejsou dobrovolníky, turisty, ani obyvatelé/chataři v oblasti parku a jeho přilehlých částech.

12. Dobrovolníci

Zde patří osoby, které přišly dobrovolně pomáhat a nejsou pod nějakou organizací např. Český červený kříž.

13. Vědec/akademický pracovník (expert, katedra pěstování lesa, Fakulta lesnická a dřevařská, ČZU v Praze, Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví)

Do této kategorie mluvčích se nepočítají osoby patřící pod Správu Národního parku, ani jejich strážci nebo osoby z ministerstva životního prostředí, ale nezávislí vědečtí pracovníci/akademici.

14. Meteorolog (Český hydrometeorologický ústav)
15. Moderátor (moderátor, reportér)
16. Lesy ČR (revírníci)
17. Obviněný
18. Právník (státní zástupce, obhájce)

V tomto případě jde o moderátory a reportéry jednotlivých pořadů.

16. Téma

Výpovědi budou přiřazovány k následujícím tématům. Pokud nastane, že mluvčí během své promluvy změní téma výpovědi, bude kódována jako další výpověď.

1. Obecný popis situace

Do této kategorie jsou zahrnuty obecné informace o situaci, např. co shořelo, jak se šíří požár, informace o vyhlášení požárního poplachu, odkud lidé sledují požár, popis (spálené) krajiny, nález ohniska. Patří zde popis situace na konkrétním místě.

2. Hasiči a technika

Kategorie zahrnuje práci hasičských jednotek a techniky v akci a veškerou jejich aktivní činnost. Řadí se zde i příprava a popis pohotovosti záchranných složek, popis rozdělení hasičů na jednotky, představení velitelů, organizace hasičů. Dále zde patří výčet zasahující techniky, včetně využití vrtulníků s bambi vaky, práce s drony a dalším vybavením. Do této kategorie spadá také spolupráce a pomoc, tedy povolání hasičských jednotek a zapůjčení techniky z jiných krajů a zemí. Rozsah požáru vyžadoval zapojení mnoha jednotek včetně techniky, která na místě chyběla. Z tohoto důvodu byly povolány jednotky z jiných krajů nebo byla nabídnuta pomoc z okolních států, včetně zapůjčení techniky, využívání dronů a hašení z vrtulníku. Patří zde i zapojení a práce dobrovolných hasičů. Technické potíže a komplikace při zásahu.

3. Příběhy lidí ze zasažených oblastí

Do této kategorie se řadí human interest story. Popisy evakuace ze stany občanů přilehlých obcí, či ubytovaných turistů, návraty domů apod. Zařazeny jsou i osobní příběhy hasičů a dalších záchranných složek.

4. Bezpečnost

Zde se řadí evakuace občanů z ohrožených oblastí a jejich pozdější návrat, uzavírání turistických stezek a příjezdových cest kvůli bezpečnosti, bezpečnost hasičů při boji s požárem

v náročném terénu (např. bude zmíněno nebezpečí z důvodu kůrovcové kalamity). Výstrahy a osvěta při zacházení s ohněm. Výstrahy před nebezpečím vzniku požáru. Zákaz létání drony. Zákaz rozdělávání ohňů v regionu. Omezení plavby v místech, kde se nabírá voda pro hašení. Porušování zákazů, stanování, černé táboření. Zákaz používání pyrotechniky.

5. Počasí

Předpovědi počasí a meteorologické výstrahy; počasí – zejména vítr, který situaci zhoršuje, a komplikuje hašení. Dále jsou zde zařazeny informace o suchu, vysokých teplotách a jejich vliv na vznik požáru.

6. Další požáry a připomenutí

Do této kategorie se řadí všechny další požáry, které se v oblasti Českého Švýcarska udály (v minulosti). Pokud je v rámci požáru v národním parku České Švýcarsko vzpomenuť (srovnán) i požár v jiném parku, chráněné oblasti či jinde, řadí se zde také. Zde bude také řazena výstavba kapličky, která připomíná událost požáru. Pokud se v příspěvku spojeném s tematikou požáru v národním parku České Švýcarsko objeví i další požáry či žhářství v jiných zemích, kóduje se do této kategorie také.

7. Solidarita a humanitární pomoc

Do této kategorie se řadí jakákoliv materiální a finanční pomoc, práce dobrovolníků, avšak ne dobrovolných hasičů. Zakládání veřejných sbírek, dobročinnost apod. Patří zde také vyjádření solidarity ze strany vlády.

8. Politika

V rámci tohoto tématu se budou kategorizovat veškeré politické reakce, důsledky jednání vlády, vydané zákony. Zde bude zahrnuta výměna ředitele Národního parku České Švýcarsko, vyjednávání lepších platových podmínek s ministerstvem vnitra, projednávání finančních odměn zasahujícím složkám, novelizace krizové legislativy. Jednání krizového štábu, včetně příjezdu a zpráv z jednání krizového štábu. Pokud bude zmíněn krizový štáb a na jeho pokyn o evakuaci, bude se řadit do této kategorie. Dále se zde řadí příjezd vlády na místo požáru. Žádost o změny v péči o park. Schvalování vyhlášek, např. obce chtěly schválit vyhlášku, která zakazuje používání pyrotechniky přímo v Hřensku.

9. Zdravotní stav zasahujících složek

Vzhledem k tomu, že si katastrofa nevyžádala ani jeden lidský život a zpočátku hořelo především v oblasti lesa a následně byli obyvatelé v jeho blízkosti evakuováni, téma se zaměří na stav zasahujících hasičů. Budou se zde řadit informace o zdravotním stavu hasičů, a to veškerá zranění, přehřátí, únava, střídání jednotek kvůli vyčerpání a vysokému nasazení,

Covid, nošení respirátorů kvůli popelu. Pokud se ve vysílání objeví i zranění, či špatný psychický stav některé z obětí katastrofy, bude se téma řadit do této kategorie.

10. Hledání příčin a viníka

Do této kategorie bude patřit hledání příčiny vzniku požáru, hledání a označení viníka a průběh vyšetřování. Dále se zde budou řadit peněžité tresty za porušení zákazu. Do kategorie jsou také zařazeni ti, kdo komplikovali hašení např. létání dronem. Pokutování za rozdělávání ohně v oblasti parku. Porušení zákazu vstupu. Trestání „požární turistiky“.

11. Ekonomické dopady

Zde se budou řadit finanční náklady na hašení požáru, dopady na místní podniky (např. z důvodu omezení turistického ruchu), investice do obnovy národního parku. Mzdy hasičů, Odměny pro IZS, dotace na výzbroj IZS apod.

12. Životní prostředí

Do této kategorie se řadí veškeré dopady na přírodu, revitalizace a ochrana ekosystému. Patří zde obnova přírody a zmírnění dopadů po požáru, znečištění ovzduší, kouř a prachové částice. Popis parku, jeho diverzita, fauna a flóra. Stav parku/přírody, před a po požáru.

13. Jiné

Do této kategorie patří vše, co nelze zařadit do ostatních stanovených kategorií.

14. Pomoc státu lidem a obcím zasaženým katastrofou

Do této kategorie se řadí veškeré dotace, bezúročné půjčky, okamžitá mimořádná pomoc lidem apod.

15. Ubytování pro evakuované

Do této kategorie patří vše, co se týká zajišťování a organizace ubytování pro evakuované.

16. Měření

Do této kategorie se budou řadit veškerá odborná měření. Například geologické měření v národním parku, měření stability skal po požáru, vyhodnocování výsledků z čidel umístěných v parku apod.

17. Vyznamenání a poděkování zasahujícím složkám

Zde se budou řadit témata, která vyjadřují poděkování hasičům a dalším záchranným složkám, jejich vyznamenání nebo uspořádání koncertu či jiné akce jako výraz poděkování.

17. povaha výpovědi

Povaha výpovědi rozlišuje valenci výpovědi vůči danému subjektu, jež je specifikován v kategorii 18 subjekt.

-neutrální

Neutrální výpovědi nejsou nijak emocionálně zabarvené, nejsou pozitivní ani negativní, obsahují pouze fakta. Jedná se např. informace o přijatých opatřeních v reakci na požár. Jsou bez hodnotících komentářů.

-negativní

Negativní výpovědi vyjadřují kritiku, obavy nebo pesimismus vůči subjektu. Může se tak jednat např. o kritiku vedení Národního parku České Švýcarsko, nebo kritiku zanedbání požární ochrany ze strany vlády i Národního parku České Švýcarsko. Obsahuje také popis obtížného terénu a nebezpečí při zásahu nebo nedostatečný postup hasičů kvůli terénu.

-pozitivní

Pozitivní výpovědi vyjadřují pozitivní hodnocení nebo postoj jako je podpora, pochvala, sympatie nebo optimismus vůči subjektu, tzn. budou se objevovat superlativy, pochvalná vyjádření, pozitivní přístup. Zde můžeme zaznamenat vyjádření obsahující pozitivní postoj k požáru s ohledem na jeho přínos pro obnovu přírody.

-ambivalentní

Ambivalentní výpověď obsahuje zároveň pozitivní i negativní hodnocení či postoj vůči subjektu.

-nekódováno

Pokud bude povaha výpovědi směřovat vůči jinému subjektu, který nebyl specifikován.

18. subjekt

Kategorie zaznamenává celkem pět subjektů. Pokud dojde během výpovědi ke změně subjektu, bude kódována jako další. Subjekt, je ten, o kom se ve výpovědi hovoří nebo je předmětem výpovědi.

- Národní park České Švýcarsko

Kategorie zahrnuje organizaci samotnou, včetně počínání všech zaměstnanců Národního parku České Švýcarsko i ostatních národních parků v ČR a parku Saské Švýcarsko. (ředitel Správy Národního parku České Švýcarsko, mluvčí Správy Národního parku České Švýcarsko, strážce NP, do této kategorie patří i zaměstnanci ostatních Národních parků v ČR včetně zaměstnanců Správy národního parku Saské Švýcarsko). Kategorie zahrnuje například provoz a fungování organizace.

- Vláda

Kategorie zahrnuje prezidenta, mluvčího prezidenta, premiéra, místopředsedu vlády, všechny ministry, komunální politiky. Kategorie zahrnuje například reakci na událost, přijatá opatření v rámci krizové situace, poskytování pomoci.

- Hasičský záchranný sbor a další záchranné složky

Kategorie zahrnuje reakce na hasičský záchranný sbor jakožto organizace, ale i jednotlivé hasiče, dobrovolné hasiče. Podobně zde patří i zdravotnická záchranná služba, policie a armáda. (generální ředitel hasičského záchranného sboru, ředitel hasičského sboru ústecký kraj, členové hasičského záchranného sboru, sbor dobrovolných hasičů, armáda- např. kapitán armádního vrtulníku, příslušníci policie, zdravotní záchranná služba). Zásah veškerých složek.

- Požár

Kategorie zachycuje požár jakožto živel. Zahrnuje tak například jeho následky a přínosy. Do této kategorie je zahrnut i kouř a zplodiny.

- Viník

Kategorie zahrnuje osoby/entity, které jsou zodpovědné za vznik požáru, nebo jsou označeny jako potenciální (či neznámí) viníci, i v případě, že explicitně není uvedena vina.

- Jiný subjekt

3 ANALYTICKÁ ČÁST

V této části práce budou představeny výsledky analýzy a odpovědi na výzkumné otázky. Soubor obsahuje 141 zakódovaných příspěvků, u kterých jsem zaznamenala 962 výpovědí vysílaných v pořadu Události. V pořadu Televizní noviny se zakódovalo 86 příspěvků a 579 výpovědí. U Televizních novin nebylo možné zakódovat a provést analýzu vysílání za dny 31.7.2022 a 17.8.2022, jelikož v archivu TN.cz nebyla videa k dispozici.

Česká televize: prvním sledovaném období v pořadu Události odvysílala celkem 16 příspěvků a 192 výpovědí. Ve druhém sledovaném období odvysílala 65 příspěvků a 459 výpovědí. Ve třetím období je počet zakódovaných příspěvků 61 a 311 výpovědí.

Televize Nova: v prvním sledovaném období televize Nova v pořadu Televizní noviny odvysílala celkem 16 příspěvků a 158 výpovědí. Ve druhém sledovaném období odvysílala 38 příspěvků a 252 výpovědí. Ve třetím období je počet zakódovaných příspěvků 32 a 169 výpovědí.

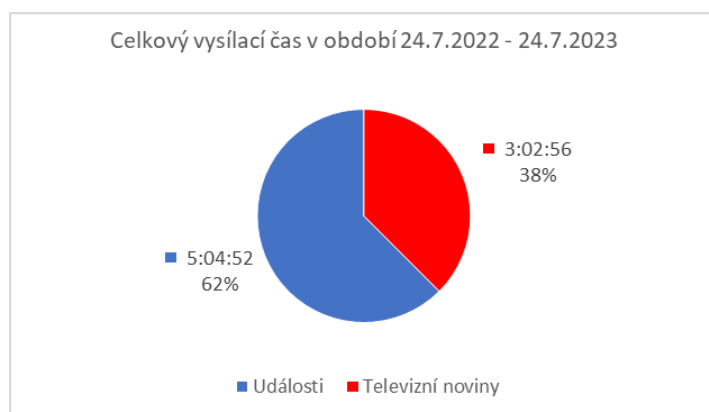
3.1 Prostor věnovaný požáru

První výzkumná otázka byla položena v následujícím znění:

VVO1: Jak velký prostor byl věnován požáru v Národním parku České Švýcarsko ve vysílání České televize a televize Nova?

Nejprve zde pro porovnání uvedu, kolik času obě televize věnovaly tématu požáru v Českém Švýcarsku v celém sledovaném období, aby bylo možné získat přehled o tom, jaký podíl času ze svého vysílání této události vymezily.

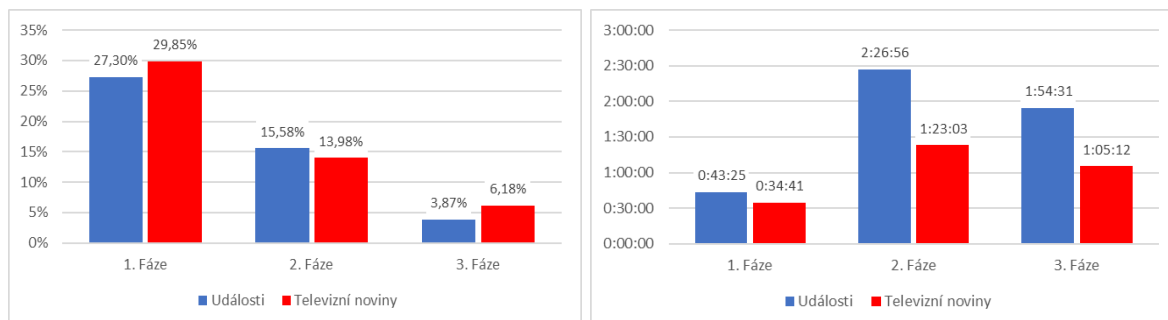
Graf č. 1 celkový vysílací čas věnovaný tématu požáru v Českém Švýcarsku na ČT a TV Nova

Česká televize v průběhu celého sledovaného období jednoho roku věnovala tématu 5 hodin 4 minuty a 52 vteřin. Televize Nova dohromady tématu věnovala méně času, tedy 3 hodiny 2 minuty a 56 vteřin. V průběhu jednoho roku Události věnovaly prostor tématu požáru celkem 77 dnů, Televizní noviny 45 dnů.

Graf č. 2 porovnání odvysílaného času na ČT a TV Nova v procentech (vlevo)

Graf č. 3 porovnání odvysílaného času na ČT a TV Nova v čase (vpravo)

Jak můžeme z grafu č. 2 a 3 vidět, obě televizní stanice do svého vysílání zařadily zprávy o požáru už v první fázi katastrofy, čímž naplnily povinnost informovat veřejnost o důležitých událostech, které mohou obsahovat bezpečnostní opatření, prevenci apod.

Události v první fázi, tedy během prvních třech dní, věnovaly hlášení o požáru 43 minut a 25 vteřin, což je 27 % z celkového vysílacího času. Televizní noviny v první fázi věnovaly hlášení o požáru 34 minut a 41 vteřin, které tvoří podíl 29,85 % za tři dny vysílacího času. Z toho lze usoudit, že televize Nova v první fázi požáru věnovala tématu relativně více prostoru než Události.

Hypotéza 1.1: *Téma požáru v Národním parku České Švýcarsko se objeví v televizním vysílání obou stanic už během první fáze se tak zcela potvrdila.*

Ve druhé fázi, tedy od 27. 7 2022 do 13. 8. 2022 čas věnovaný tématu požáru v Událostech tvořil 15,58 %, tedy 2 hodiny 26 minut a 56 vteřin z celkového vysílacího času 15:43:19 za toto období. V Televizních novinách byla ve druhém období věnována požáru 1 hodina, 23 minut a 3 vteřiny což je 13,98 % z celkového vysílacího času za toto období 9:54:16. V této fázi tak Česká televize v porovnání s televizí Nova věnovala tématu požáru relativně více času.

Ve třetí fázi, která pokrývá období od 14. 8. 2022 do konce sledovaného období 24. 7. 2023 se v Událostech hovořilo o požáru 1 hodinu, 54 minut a 31 vteřin, což tvoří 3,87 % z vysílání. Televizní noviny věnovaly tématu v poslední fázi 1 hodinu, 5 minut a 2 vteřiny, což je 6,18 % z celkového času. Ve třetí fázi je tak zřejmé, že Televizní noviny věnovaly požáru

relativně více prostoru než Události. A zároveň u obou pořadů můžeme pozorovat značný pokles času věnovaného požáru.

Tabulka č. 1 průměrná doba příspěvků

	Průměrná doba příspěvku	
	Události	Televizní noviny
1. Fáze	0:02:43	0:02:10
2. Fáze	0:02:18	0:02:11
3. Fáze	0:01:53	0:02:02

Pokud bych měla podrobněji porovnat informování v prvních třech dnech vzniklé katastrofy, tedy v první fázi, musím konstatovat, že Události měly v průměru delší čas příspěvků, a to 2 minuty a 43 vteřin. Televizní noviny měly průměrnou délku trvání příspěvků v první fázi 2 minuty a 10 vteřin.

Ve druhé fázi, tedy od 27. 7 2022 do 13. 8. 2022 se průměrná délka příspěvku v Událostech zkrátila o 25 vteřin, což se v Televizních novinách nestalo a délka se prodloužila o 1 vteřinu.

Ve třetí fázi došlo k poklesu průměrného času o obou stanic. Průměrná délka příspěvku o požáru v Událostech trvá 1 minutu a 53 vteřin a v Televizních novinách 2 minuty a 2 vteřiny.

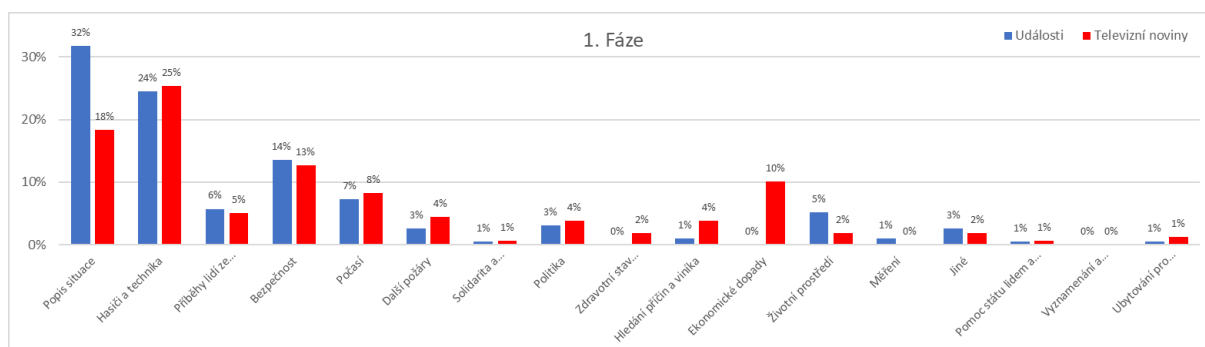
Hypotéza 1.2 *Téma požáru jakožto přírodní katastrofy na území ČR bude zejména ve druhé fázi v obou relacích věnován delší vysílací čas* se nepotvrdila. Ve druhé fázi se u obou pořadů snížil podíl vysílaného času věnovaného tématu. Události také výrazně zkrátily průměrnou dobu příspěvku. U Televizních novin zůstal průměrný čas podobný.

Hypotéza 1.3 *Ve třetí fázi bude intenzita pokrývání tohoto tématu v obou relacích ubývat* byla potvrzena. Za období od uhašení požáru do konce sledovaného období bylo u obou pořadů nejméně odvysílaného času věnujícímu se tématu požáru, a to včetně poklesu průměrného času příspěvku.

3.2 Tematická agenda požáru

VVO2: Jaká témata se v souvislosti s požárem v Národním parku České Švýcarsko objevovala nejčastěji?

Graf č. 4 tematická agenda Událostí a Televizních novin v první fázi

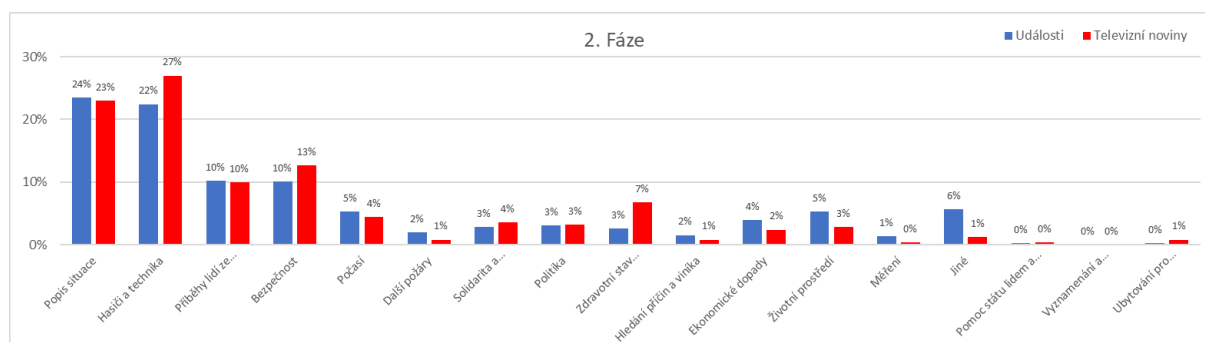

V první fázi má v Událostech nejvyšší podíl popis situace 32 %. Za ním následuje téma *hasiči a technika a další záchranné složky* 24 %, 14 % je podíl tématu *bezpečnost*. U Televizních novin nejvyšší podíl zastává téma *hasiči a technika a další záchranné složky* 25 % a na druhém místě je *popis situace* 18 %. Téma *bezpečnost* je u Televizních novin v podobném zastoupení 13 % jako u Událostí. Velmi podobný podíl (liší se maximálně jedním procentem) zastávají u obou pořadů *příběhy lidí ze zasažených oblastí*, *počasí*, *další požáry*, *solidarita a politika*, *pomoc státu lidem a obcím zasaženým katastrofou* a *ubytování pro evakuované*. V čem se naopak pořady lišily je zastoupení *zdravotního stavu zasahujících složek*, které má v Televizních novinách podíl 2 %. V Událostech se mu nevěnovala pozornost vůbec. Výskyt tohoto tématu u televize Nova přikládám nižšímu procentu popisu situace a zvýšenému zájmu o téma *hasiči a technika a další záchranné složky*, a také zájmu komerční televize o emocionálně poutavé téma. Podobně je tomu i u *hledání příčin a viníka* 4 %, protože kriminální zločin může opět působit jako negativní a dramatická zpráva, což je pro komerční médium atraktivní. V Událostech tvoří pouze 1 %, toto lze ze strany České televize považovat za snahu o komplexní informování, protože i hledání viníka do agendy patří. Velký rozdíl mezi pořady tvoří zastoupení *ekonomických dopadů a životního prostředí*. Události v první fázi *ekonomické dopady* nereflektovaly vůbec, v Televizních novinách tvořil podíl až 10 %, což se blíží podílu tématu *bezpečnosti*, který patří mezi první tři nejzastoupenější témata. Co se týče *životního prostředí*, Události mu věnovaly 5 % a Televizní noviny pouze 2 %.

Hypotézu 2.1 *V první fázi bude nejvyšší výskyt obecného popisu události u obou sledovaných pořadů* tak lze potvrdit jen z části. Nejvyšší výskyt tématu popisu situace v první fázi byl pouze

v Událostech, Televizní noviny věnovaly více pozornosti tématu hasičů a techniky a dalším záchranným složkám.

Graf č. 5 tematická agenda Událostí a Televizních novin ve druhé fázi

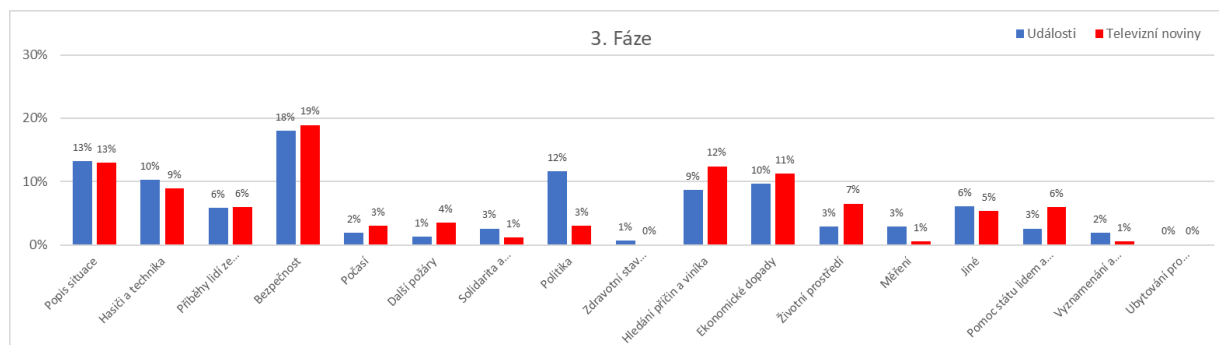

Ve druhé fázi je stejně jako v první fázi v Událostech nejvíce zastoupeno téma *popis situace* 24 %. U Televizních novin je procento zastoupení podobné 23 %. Tudíž už mezi oběma stanicemi u tohoto tématu není tak značný rozdíl (32 % a 18 %) jako ve fázi první. Druhé nejčetnější téma jsou u obou stanic, stejně jako v první fázi, *hasiči a technika a další záchranné složky*, u Televize nova však procentuálně převyšuje o 5 %. Naprosto stejné procentuální zastoupení u obou stanic tvoří *příběhy lidí ze zasažených oblastí* 10 %, a zároveň lze reflektovat nejvyšší podíl tohoto tématu za všechny tři fáze. Stejnou hodnotu zastává u Událostí téma *bezpečnost*, u Televize nova převyšuje o 3 %. Velmi podobný podíl (liší se maximálně jedním procentem) zastávají u obou pořadů *počasí, další požáry, solidarita, politika*. V těchto tématech se obě stanice shodují i v první fázi. Televize nova, stejně jako v první fázi věnovala více prostoru tématu *zdravotní stav zasahujících složek* 7 %, v Událostech se toto téma vyskytuje až ve druhé fázi v zastoupení 3 %. Podobné zastoupení je ve druhé fázi u obou televizí u tématu *hledání příčin a viníka*. Co se týče témat *ekonomické dopady* a *životní prostředí*, u Událostí se v této fázi vyskytují *ekonomické dopady* poprvé, avšak v zastoupení 4 % převyšují Televizní noviny. *Životní prostředí* v Událostech zastává stejné zastoupení jako v první fázi 5 % a u Televizních novin nastal v této fázi růst o jedno procento, což je podíl 3 %. U Událostí se v obou fázích objevilo v 1 % i téma *měření*, u Televizních novin nebylo téma zatím zaznamenáno vůbec. U Televizních novin zůstává zastoupení tématu *ubytování pro evakuované* ve stejném podílu jako v první fázi 1 %, Události jej ve druhé fázi nereflektovaly vůbec.

Hypotéza 2.3 *Ve druhé fázi se bude na agendě významným podílem vyskytovat téma hasiči technika a ekonomické dopady* tak byla potvrzena pouze z části. Téma *hasiči a technika a další záchranné složky* v obou pořadech skutečně dosahovaly nejvyššího počtu zastoupení společně s *popisem situace*. Téma *ekonomický dopad* se na agendě ve druhé fázi významným podílem

neúčastnil. V Událostech tvoří pouze 4 % a v Televizních novinách jsem zaznamenala pokles z 10 % na pouhé 2 % ve druhé fázi.

Graf č. 6 tematická agenda Událostí a Televizních novin ve třetí fázi

Ve třetí fázi se u obou televizních stanic s podobným procentuální podílem vyskytovalo jako nejpočetnější téma *bezpečnost*. Téma bezpečnosti se vyskytovalo z toho důvodu, že Správa parku z důvodu hrozícího pádu stromů a uvolněných pískovců musela řešit bezpečnost a kvůli tomuto uzavírat turistické stezky. V tomto období byly také vydávány další výstrahy před nebezpečím vzniku požáru, vydávaly se zákazy používání pyrotechniky apod. Druhým nejčastějším tématem se stejnou hodnotou u obou stanic byl *popis situace* 13 %. Tímto mohu potvrdit, že hypotéza 2.3 je potvrzena *Popis situace bude i ve třetí fázi nadále zastávat vysoký podíl, v tomto případě nad 10 %*.

Co se týče podílu tématu *hasičů a techniky a dalších záchranných složek* ve třetí fázi, u obou stanic jsem zaznamenala oproti ostatním fázím pokles na 10 % v Událostech a 13 % v Televizních novinách. Naprosto stejnou hodnotou u obou stanic tvoří zastoupení *příběhy lidí z postižených oblastí*. Pokud jde o téma *politika*, u Událostí tvoří podobný podíl jako popis situace 12 %. Česká televize tak poskytla prostor pro vládní reakce na katastrofu, vysvětlení politických rozhodnutí a také vytvoření nové krizové legislativy, nebo projednávání vyhlášky např. o zákazu prodeje pyrotechniky ve Hřensku. V Televizních novinách tvořila *politika* podíl pouze 3 %. Téma *hledání příčin a vinníka* tvořila v Událostech podíl 9 % a v Televizních novinách 12 %.

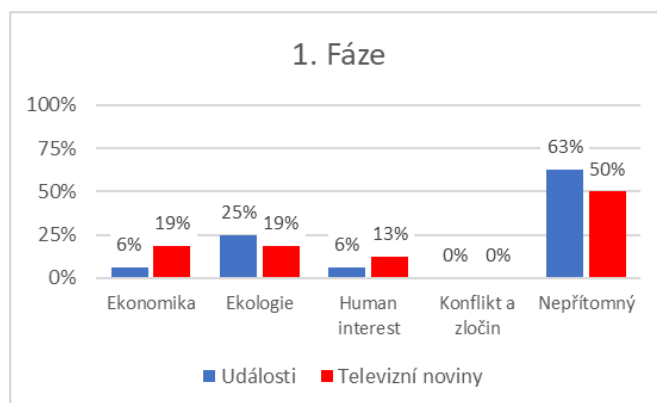
Hypotéza 2.5 *V poslední fázi bude výrazným tématem v obou analyzovaných pořadech hledání vinníka* tak byla potvrzena. V první fázi tvořilo *hledání příčin a vinníka* podíl 1 % v Událostech a 4 % v Televizních novinách. Ve druhé fázi tvořilo podíl 2 % a 1 %. Ve třetí fázi zastává *hledání příčin a vinníka* v Událostech 9 % a v Televizních novinách 12 %.

Hypotéza H 2.1 *Tematická agenda se bude vzhledem k jednotlivým fázím a potřebám v obou sledovaných pořadech měnit* byla potvrzena. Tematická agenda obou pořadů je v první a druhé fázi velmi podobná. V první fázi, tedy v období vypuknutí katastrofy se oba pořady věnovaly *popisu situace*, která nastala. Tímto zcela očekávaně pokračovaly i v době vývoje krize. V pozdní fázi *popis situace* klesnul stejně jako téma *hasiči a technika a další záchranné složky* a pozornost se přenesla na jiná témata odpovídající situaci, a to nejvíce na *bezpečnost*. Vzhledem k tomu, že v první a druhé fázi se média snaží jednak o včasné a následně průběžné informování o situaci. Dále se také zprávám o záchranných složkách. Ve třetí fázi by tak po narušení sociálního řádu měla nastat stabilizace a jeho znovunastolení, což se projevuje právě informováním o (bezpečnostních) opatřeních, které by při budoucích hrozbách riziko snížily nebo eliminovaly. Celkově je i v tomto případě věnován prostor minimalizaci škod a úrazů nebo hrozícího nebezpečí. V prvních dvou fázích lze reflektovat významnější velikost prostoru ve vysílání a přítomnost tématu v headlinu a tím i začnou pozornost veřejnosti. S odstupem času od bezprostředního nebezpečí průměrný čas příspěvku klesá a pozornost se obrací k vysvětlení situace, bezpečnostním otázkám a prevenci.

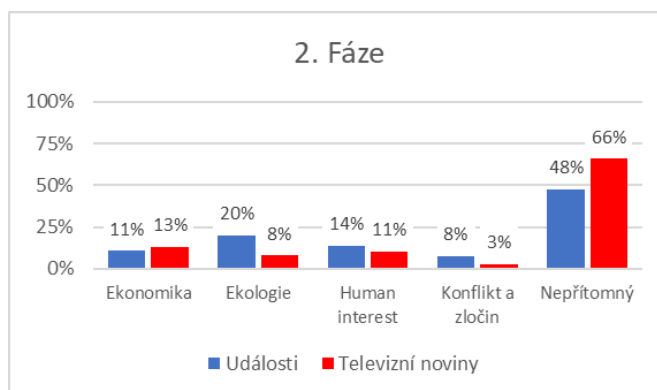
3.3 Rámce

VVO6: Jaké mediální rámce byly použity ve vysílání České televize a televize Nova v souvislosti s tématem požáru?

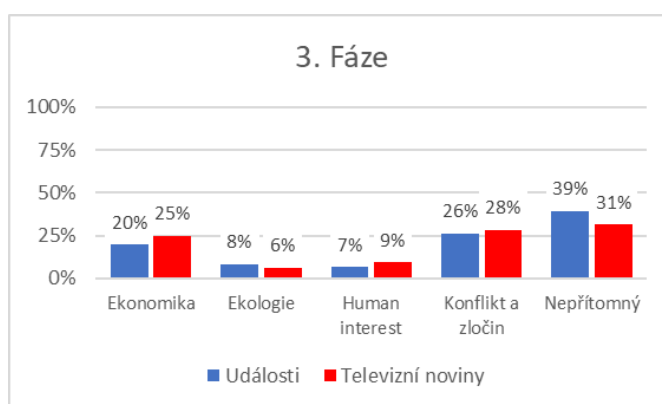
Graf č. 7 rámce v první fázi

Graf č. 8 rámce ve druhé fázi

Graf č. 9 rámce ve třetí fázi

V první fázi mají Televizní noviny stejné procento zastoupení rámce ekonomika a ekologie 19 %. Rámec human interest má podíl 13 %. Události mají stejné procento zastoupení rámce ekonomika a human interest 6 %. Podíl rámce ekologie je v Událostech vyšší 25 %, než v Televizních novinách.

I ve druhé fázi má v Událostech nejvyšší podíl rámec ekologie 20 %. 14 % tvoří rámec human interest, což je vyšší zastoupení než v Televizních novinách. Ekonomický rámec v Událostech tvoří 11 %. V Televizních novinách tvoří nejvyšší podíl rámec ekonomika, stejně jako v první fázi. V této fázi lze reflektovat už i rámec konflikt a zločin, který tvoří vyšší podíl v Událostech.

Ve třetí fázi se obecně objevilo více rámců. V Událostech můžeme sledovat postupný nárůst podílu ekonomického rámce, který tvoří v této fázi 20 %, i přesto jeho podíl v Televizních novinách stále vyšší. V této fázi také lze pozorovat u obou pořadů vyšší podíl ekonomického rámce a rámce konfliktu a zločinu. Rámce ekologie a human interest zůstávají nejnižší.

Hypotéza 6.2 *V poslední fázi se bude v Televizních novinách nejvíce vyskytovat rámec konflikt a zločin.* je tímto potvrzena.

Hypotéza 6.1: *Nejvíce exponovanými rámci budou v obou pořadech ekonomika a ekologie.* nebyla potvrzena. V Událostech v je první i druhé fázi nejvíce zastoupen pouze rámec ekologie. Ve třetí fázi je podíl těchto rámců nejnižší. V Televizních novinách jsou v první fázi oba rámce výrazně zastoupeny. Ve druhé i třetí fázi to platí pouze pro ekonomický rámec.

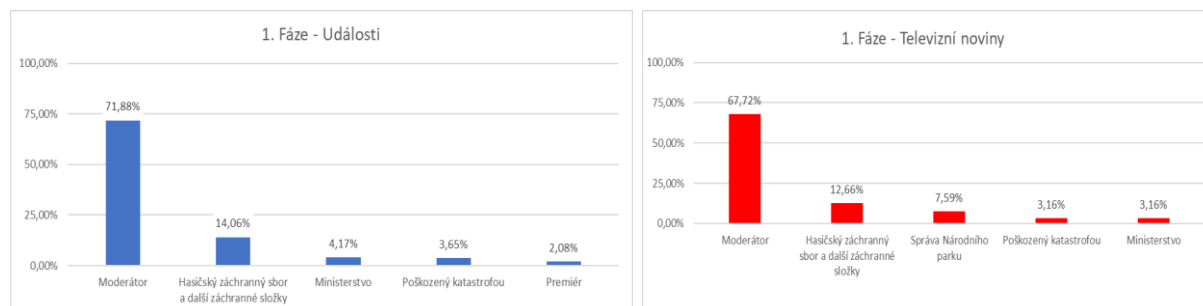
Co se týče rozdílu mezi oběma pořady, tak Události jsou v první i druhé fázi rámovány ekologií. Televizní noviny jsou v první fázi rámovány ekonomikou i ekologií a ve druhé fázi už jen ekonomikou. Ve třetí fázi je u obou ekonomika.

3.4 Zastoupení mluvčích

VVO5: Který mluvčí se vyjadřoval k tématu požáru nejčastěji?

Graf č. 10 mluvčí v první fázi – Události (vlevo)

Graf č. 11 mluvčí v první fázi – Televizní noviny (vpravo)

Následující grafy zobrazují prvních pět nejčastěji zastoupených mluvčích, zbytek bude uveden v textu. V první fázi byl nejčastěji zastoupen moderátor, a to v obou relacích. Současně u obou relací dostával nejvíce prostoru i hasičský záchranný sbor a další záchranné složky. Dále obě relace dávaly prostor ministrům. Stejně tak i poškozeným katastrofou. V Událostech patří mezi nejčastěji zastoupené i premiér, který je v poměru výpovědí v první fázi zastupen ve 2,08 %. V Televizních novinách je poměr zastoupení 1,27 %.

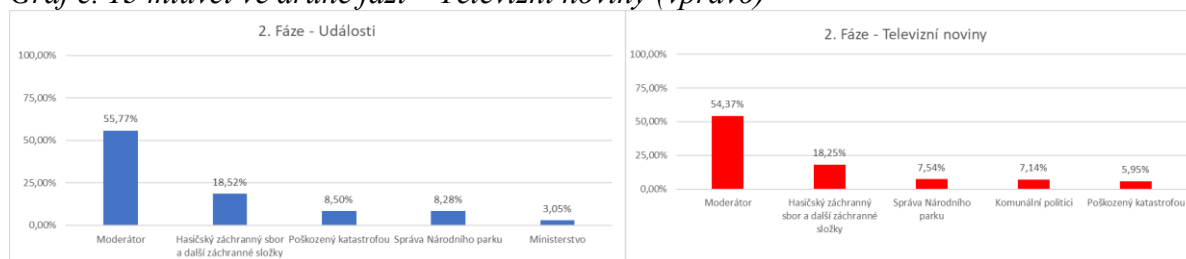
V Televizních novinách měla po hasičském záchranném sboru a dalších záchranných složkách vysokou frekvenci výskytu 7,59 % Správa parku. V Událostech je zastoupení Správy parku stejné jako u premiéra, a to 2,08 %, což je pro mě překvapením, neboť jsem očekávala vyšší výskyt.

Vědec/akademický pracovník byl v Událostech zastoupen z 1,04 %, v Televizních novinách se nevyjadřoval vůbec. Komunální politici byli v Událostech zastoupeni méně 0,52 % než v Televizních novinách 1,27 %. Posledním zastoupeným mluvčím byl v Událostech meteorolog se zastoupením 0,52 %, v Televizních novinách se nevyjadřoval vůbec. Posledními

zastoupenými byli v Televizních novinách ostatní politici/členové vlády z 1,27 %, v Událostech se nevyjadřovali vůbec. Zbytek mluvčích nebyl do vysílání zařazen.

Graf č. 12 mluvčí ve druhé fázi – Události (vlevo)

Graf č. 13 mluvčí ve druhé fázi – Televizní noviny (vpravo)

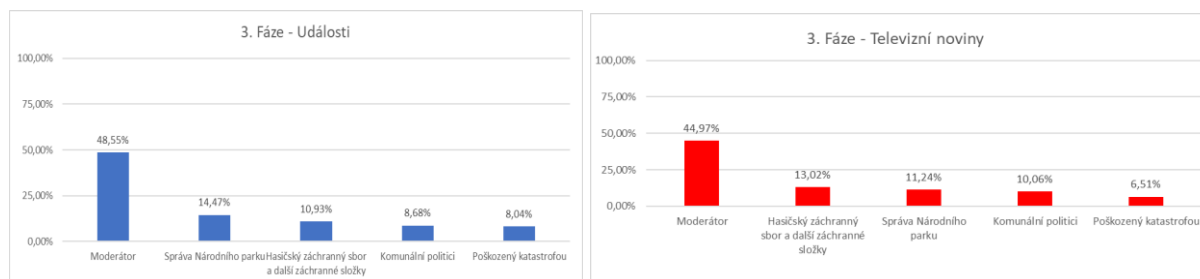

Následující grafy opět zobrazují prvních pět nejčastěji zastoupených mluvčích, zbytek bude uveden v textu. Ve druhé fázi byl nejčastěji zastoupen moderátor, a to v obou relacích. Současně u obou relací dostával stejně jako v první fázi nejvíce prostoru i hasičský záchranný sbor a další záchranné složky. Dále obě relace dávaly prostor Správě Národního parku. Stejně tak i poškozeným katastrofou. V Událostech měl také vysokou míru výskytu ministr 3,05 %, v Televizních novinách se však vyskytuje v podobném zastoupení 3,17 %. V Televizních novinách mají také vysokou míru zastoupení komunální politici 7,14 %, v Událostech 3,05 %.

Vědec/akademický pracovník tvořil v Událostech podíl 1,09 %, v Televizních novinách podobně 1,19 %. Ve druhé fázi dostali prostor i dobrovolníci, v Událostech tvořili podíl 0,87 % a v Televizních novinách 0,40 %. V Událostech hovořil také meteorolog 0,65 %, v Televizních novinách se stejně jako v první fázi neobjevil vůbec. V této fázi se na vysílání podíleli i mluvčí z Lesů ČR, jejichž podíl v Událostech byl 0,22 % a o něco více v Televizních novinách 1,19 %. Pouze v Televizních novinách se pak objevil zástupce veřejnosti 0,40 %. Zbytek mluvčích nebyl do vysílání zařazen.

Graf č. 14 mluvčí ve třetí fázi – Události (vlevo)

Graf č. 15 mluvčí ve třetí fázi – Televizní noviny (vpravo)

Následující grafy zobrazují prvních pět nejčastěji zastoupených mluvčích, zbytek bude uveden v textu. I v této fázi byl nejčastěji zastoupen moderátor, a to v obou relacích. Ve třetí fázi je míra zastoupení mluvčích v obou relacích velmi podobná. Současně u obou relací

dostával nejvíce prostoru i jako v předchozích fázích hasičský záchranný sbor a další záchranné složky. Podobně je tomu i coby zastoupení Správy národního parku, komunálních politiků a poškozených katastrofou. V Událostech pak tvořilo velký podíl vysílání ministerstvo 5,14 %, v Televizních novinách 3,55 %. Premiér zastával v Událostech pouze 0,32 %, v Televizních novinách v této fázi nehovořil vůbec. Zástupce veřejnosti tvořil vyšší podíl v Televizních novinách 4,73 %, v Událostech 1,29 %.

Vědec/akademický pracovník tvořil v Událostech podíl 1,29 %, v Televizních novinách pouze 0,59 %. V této fázi se k události začali vyjadřovat i právníci, v Událostech tvořili menší podíl 0,32 % a v Televizních novinách 1,78 %. Vyjádření prezidenta tvoří v Událostech 0,32 % podílu, a v Televizních novinách 0,59 %. Podobně je tomu i u vyjádření Lesů ČR, v Událostech se jedná o podíl 0,32 % a v Televizních novinách 0,59 %. Ve třetí fázi už v Událostech se neobjevila výpověď meteorologa, v Televizních novinách obsáhl 1,78 %. Zbytek mluvčích nebyl do vysílání zařazen.

V první fázi se kategorie mluvčích u obou pořadů téměř shoduje. Rozdíl je pouze v tom, že Televizní noviny zařadily k zastoupení kategorii premiér, ministerstvo, komunální politici i promluvy ostatních politiků/členů vlády. Události místo nich zařadily kategorii meteorolog a také vědec/akademický pracovník. Ve druhé fázi už Televizní noviny zařadily vědecký názor. Co se týče podílu a výběru mluvčích, zejména ve druhé a třetí fázi, je zastoupení téměř konzistentní. V Událostech lze pozorovat, jak se zastoupení mluvčích v jednotlivých fázích proměňuje a reaguje i na proměnu tematické agendy v průběhu katastrofy. Tímto lze poukázat na snahu o pokrytí co nejširšího spektra mluvčích, což má vliv na komplexnější a vyváženější informování o události.

Hypotézu 5.1. V obou pořadech bude největší zastoupení ze strany Správy Národního parku a hasičského záchranného sboru a dalších záchranných složek lze potvrdit jen částečně. Hasičský záchranný sbor a další záchranné složky vykazoval u obou pořadů ve všech fázích jedno z nejvyšších procent podílu ve vysílání a lze tyto údaje vyčíst z grafů, které obsahují pět nejčastěji zastoupených mluvčích. Podobně v grafech figurovala jako nejčastěji zastoupený mluvčí Správa parku, avšak pouze s tím rozdílem, že v Událostech v první fázi vykazuje pouze 2,8 % podílu, což je v porovnání s ostatními fázemi a Televizí novou velmi málo.

Hypotéza 5.2. Ve srovnání s Událostmi budou v pořadu Televizní noviny mezi výše uvedenými častěji zastoupeni i poškození katastrofou se nepotvrdila. V první fázi se podíl poškozených katastrofou v obou pořadech téměř shodoval. Ve druhé a třetí fázi převažuje podíl těchto mluvčích u Událostí.

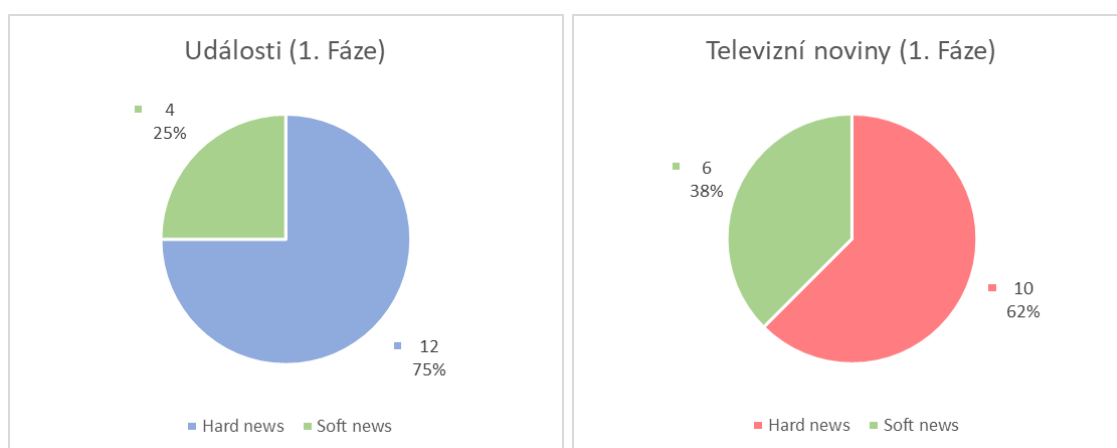
Hypotéza 5.3. *Velmi malé zastoupení bude u obou pořadů ze strany vědců. V tomto případě pod 5 % zastoupení se tak potvrdila. V Událostech v první fázi tvořil vědec/akademický pracovník podíl pouze 1,04 %. V Televizních novinách se v první fázi nevyjádřil vůbec. Ve druhé fázi v Událostech zastával podobný podíl jako v první fázi, a to 1,9 %. V Televizních novinách zastával ve druhé fázi 1,9 %. Ve třetí fázi v Událostech tvořil 1,29 % a v Televizních novinách 0,59 %. Obecně tak lze říci, že v porovnání Česká televize do vysílání zařazovala vědecký názor více.*

3.5 Charakter zpravodajství

VVO4: Jaký charakter měly zprávy týkající se požáru v Národním parku české Švýcarsko?

Graf č. 16 podíl hard news a soft news v Událostech v první fázi (vlevo)

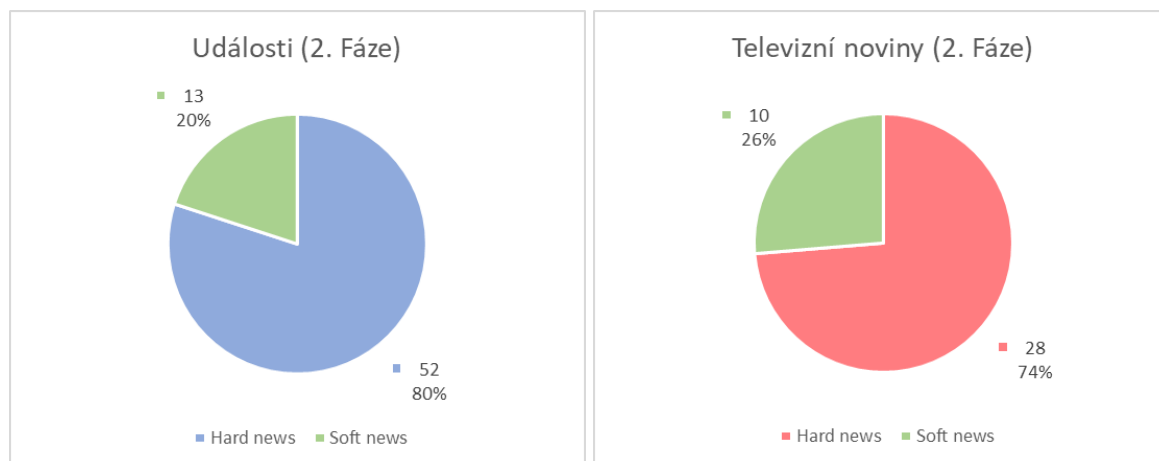
Graf č. 17 podíl hard news a soft news v Televizních novinách v první fázi (vpravo)

V první fázi tvoří v Událostech 75 % hard news a v Televizních novinách 62 %, tedy nadpoloviční většinu.

Graf č. 18 podíl hard news a soft news v Událostech ve druhé fázi (vlevo)

Graf č. 19 podíl hard news a soft news v Televizních novinách ve druhé fázi (vpravo)

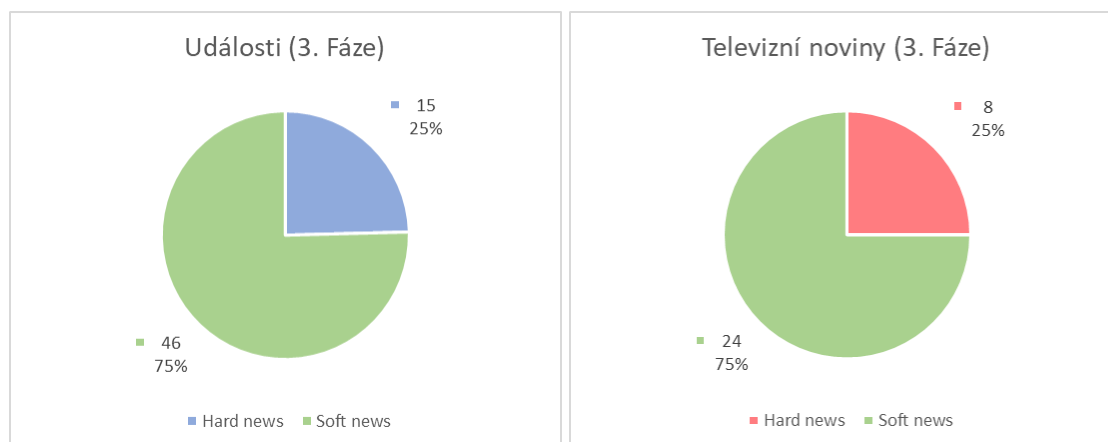

Ve druhé fázi se podíl hard news u obou pořadu navýšil. V Událostech o 5 %, tedy na 80 % a v Televizních novinách o 12 %, což tvoří podíl 74 %.

Tímto lze potvrdit hypotézu 4. 1 *Více než polovinu příspěvků budou v obou sledovaných relacích v první i druhé fázi tvořit hard news.*

Graf č. 20 podíl hard news a soft news v Událostech ve třetí fázi (vlevo)

Graf č. 21 podíl hard news a soft news v Televizních novinách ve třetí fázi (vpravo)

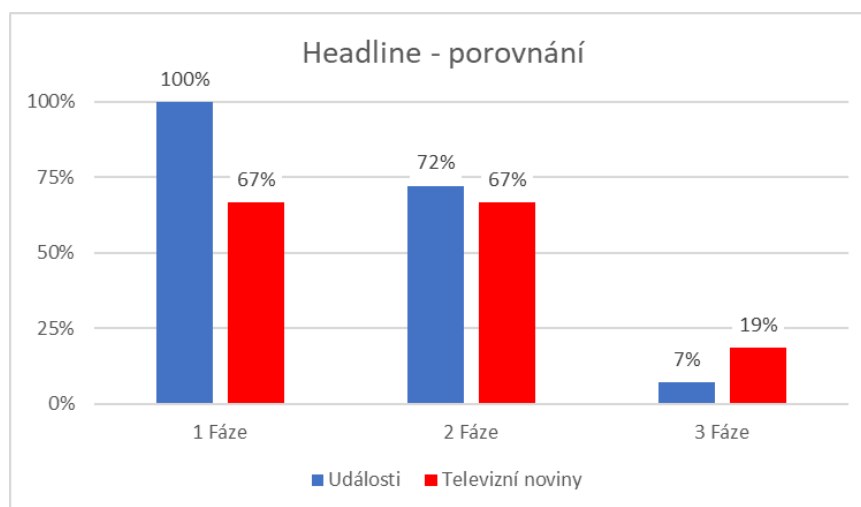

Ve třetí fázi v Událostech převládaly soft news 75 %, podíl hard news tvořil pouze 25 %. U komerčních Televizních novin je podíl stejný jako v Událostech 25 % a soft news tvořil podíl 75 %. Tímto lze potvrdit hypotézu 4.2 *U vysílání televize Nova bude zejména ve třetím období převažovat soft news.*

U Televizních novin se hypotéza o soft news potvrdila. V Událostech zastoupení soft news přisuzují tomu, že ve třetím období, které trvá až do 24. 7. 2023 už byl požár uhašen a další zprávy už nebylo tak naléhavé odvysílat. Přičemž Události požár pokrývaly ve třetí fázi více dní (61), než Televizní noviny (32). Navíc dle tematické agendy se Události začaly věnovat důsledkům, opatřením a příčinám, což odpovídá Kodexu ČT.

O povaze zpráv, resp. důležitosti vypovídá také přítomnost tématu v headlinu.

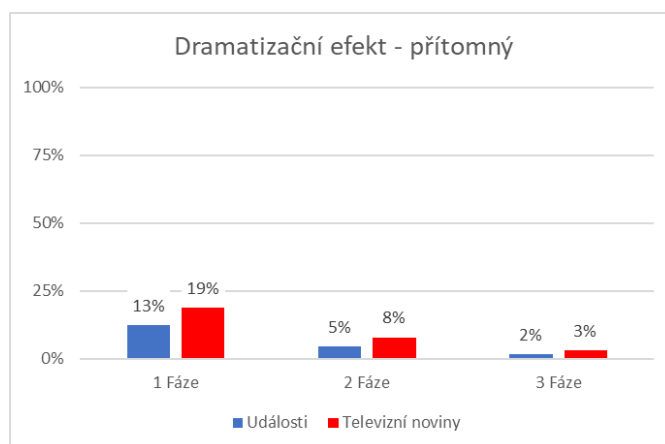
Graf č. 22 přítomnost tématu v headlinu ve všech fázích

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že v první fázi se v Událostech objevilo téma požáru v headlinu ve všech případech, tedy ve všech dnech patřících do první fáze. U Televizních novin jsem zaznamenala 67 % výskytu tématu požáru v headlinu. Ve druhé fázi přítomnost tématu v headlinu v Událostech klesla o 30 %. U Televizních novin zůstal podíl přítomnosti tématu v headlinu stejný jako v první fázi. Ve třetí fázi došlo k poklesu podílu u obou pořadů o více než polovinu. Podíl v Událostech tvořil pouze 7 %, v Televizních novinách zůstal podíl daleko větší, a to 19 %.

Hypotézu 4.3 *Téma požáru se bude v první i druhé fázi u obou sledovaných relací objevovat v headlinu* tak lze potvrdit. Oba pořady tuto katastrofu považovaly během začátku a období vývoje krize za důležité a významné téma, což jsem u takto závažné situace očekávala. Postupné ubývání tématu z headlinů je spojeno s postupným snižováním časového zastoupení ve vysílání a s klesáním důležitosti zpráv ve formě hard news. Vysoký výskyt tématu požáru v headlinech v prvních dvou fázích lze vysvětlit výskytem zpravodajské hodnoty překvapení, jelikož se jednalo o neočekávanou událost.

Graf č. 23 dramatizační efekt ve všech fázích

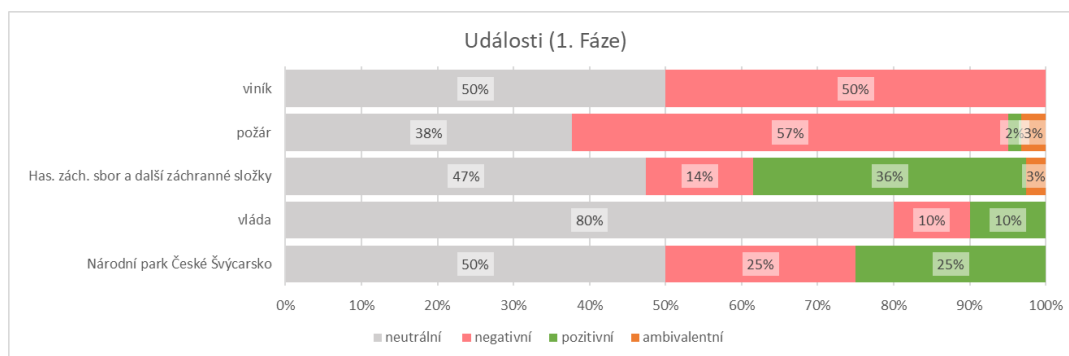

V první fázi se v obou pořadech nachází dramatizační efekt a zastává nejvyšší podíl vzhledem k přítomnosti v ostatních fázích. Překvapivé je, že Události také obsahovaly docela vysoké procento dramatizačního efektu. Dramatizační efekt dělá zpravodajství více poutavým a působí na emoce. Avšak tak početné zastoupení jednoho z prvků infotainmentu bych u veřejnoprávní televize, která má podávat objektivní a neutrální zpravodajství, bych nečekala. V případě Událostí se nejedná o dramatickou hudbu či hudební podkres, který by u diváků vytvářel napětí a prvoplánově působil na emoce diváků, jako u Televizních novin. V Událostech se jednalo o vysoký výskyt záběrů (pořízených Policií ČR, HZS apod.), které nebyly doplněny žádným komentářem. U komerční stanice Nova má však efekt ve vysílání větší podíl.

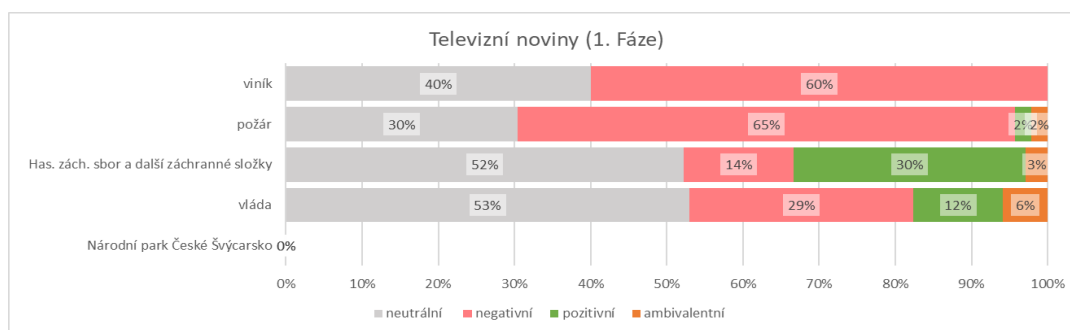
Ve druhé fázi se v Událostech vyskytuje už jen 5 % a v Televizních novinách je opět větší podíl než v České televizi, a to 8 %. Ve třetí fázi jsou hodnoty podílu dramatizačního efektu nejnižší, v Událostech tvoří jen 2 % a v Televizních novinách 3 %.

Hypotéza 4.4: *Televize Nova bude ve vysílání častěji, než Česká televize používat dramatizační efekt se tak potvrdila.*

Graf č. 24 valence v Událostech v první fázi

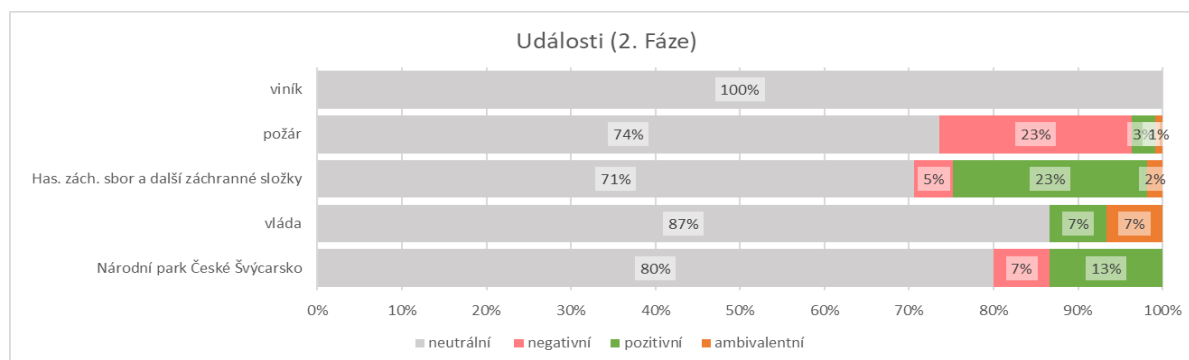

Graf č. 25 valence v Televizních novinách v první fázi

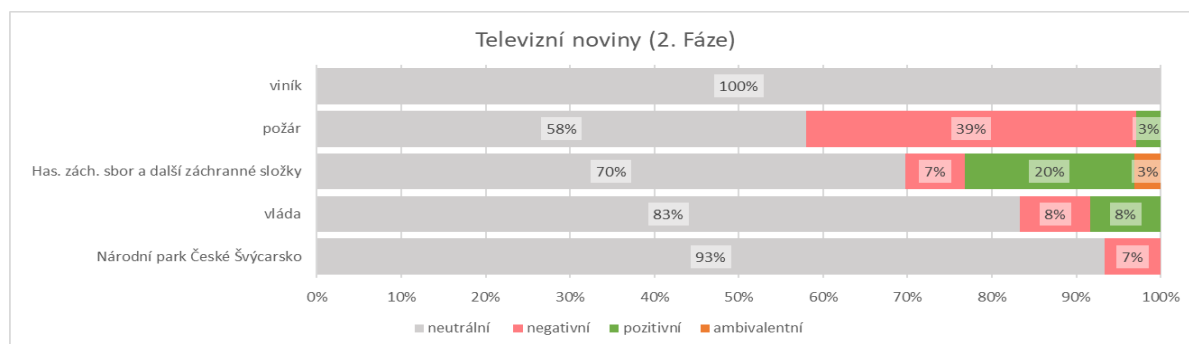

V první fázi byl v Událostech viník hodnocen negativně z 50 %. V Televizních novinách tvořil podíl negativní valence více, a to 60 %. Požár byl v Událostech z 57 % hodnocen negativně. V Televizních novinách je procento opět vyšší 65 %. Valence vůči hasičskému záchrannému sboru a dalším složkám tvoří větší procento pozitivního hodnocení v Událostech 36 %, v Televizních novinách pouze 30 %. Vláda je v Událostech hodnocena v převážné většině neutrálně, v Televizních novinách je z poloviny hodnocena neutrálně, 29 % tvoří negativní valence, 12 % je pozitivní a 6 % výpovědí je ambivalentních. Národní park České Švýcarsko je v Událostech z poloviny hodnoceno neutrálně, 25 % je negativní a pozitivní valence. V Televizních novinách vůči tomuto subjektu nebyla v první fázi v první fázi vyjádřena valence.

Graf č. 26 valence v Událostech ve druhé fázi

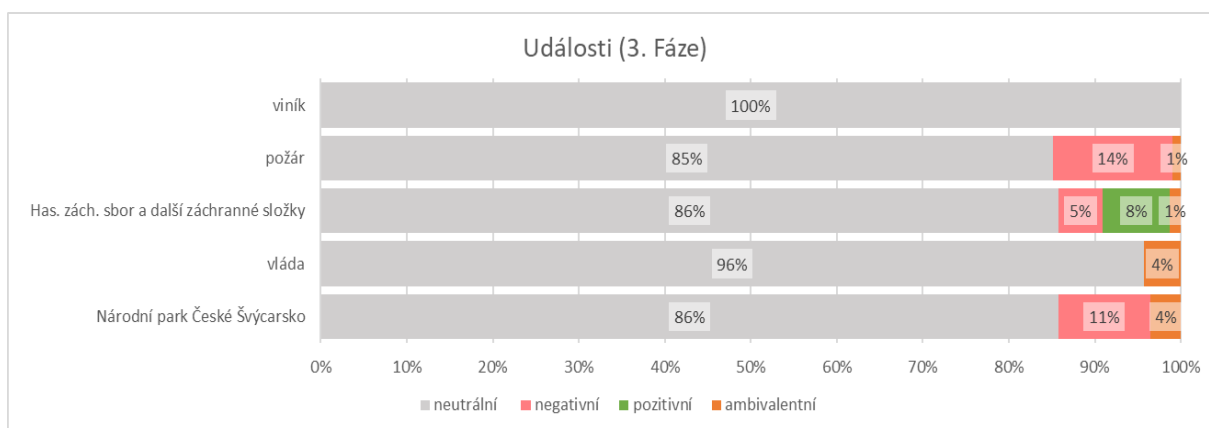

Graf č. 27 valence v Televizních novinách ve druhé fázi

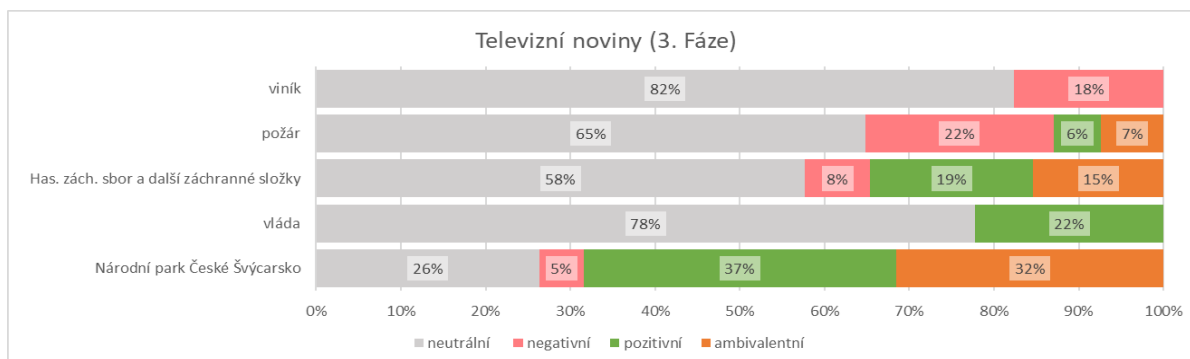

Ve druhé fázi byl v obou pořadech hodnocen viník neutrálně. Požár měl v Událostech podíl negativní valence 23 %, v Televizních novinách opět vyšší procento 39 %. Hasičský záchranný sbor a další záchranné složky dosahovaly pozitivnější valence v Událostech, kde tvořily podíl 23 %. Vláda byla v Událostech hodnocena převážně neutrálně, zbytek tvořil 7 % pozitivní a ambivalentní hodnocení. Televizní noviny nabyly podobných hodnot, tedy 8 % pozitivní a 8 % negativní hodnocení. Národní park České Švýcarsko byl v obou pořadech hodnocen 7 % negativní valence. V Událostech získalo 13 % pozitivní valence.

Graf č. 28 valence v Událostech ve třetí fázi

Graf č. 29 valence v Televizních novinách ve třetí fázi

Ve třetí fázi byl v Událostech, stejně jako ve druhé fázi viník hodnocen neutrálně. V Televizních novinách tvoří negativní valence vůči viníkovi 18 %. Ve třetí fázi už je požár v Událostech hodnocen negativně nejnižším procentem za celé období, podíl negativity tak tvoří 14 %. V Televizních novinách je požár hodnocen negativní valencí 22 %. Hasičský záchranný sbor a další záchranné složky měl v Událostech 5 % negativní a 8 % pozitivní valence. V Televizních novinách měl 8 % negativní valence, 19 % pozitivní a 15 % ambivalentní valence. Co se týče vlády, v Událostech měla pouze 4 % ambivalentní a 96 % neutrální valenci. V Televizních novinách měla 22 % pozitivní a 78 % neutrální valenci. Národní park České Švýcarsko měl v Událostech 86 % neutrální valenci, 11 % negativní

a 4 % ambivalentní valenci. V Televizních novinách měl oproti událostem neutrální valenci pouze 26 %, 37 % pozitivní 32 % ambivalentní a 5 % negativní valenci.

Hypotéza 4.5: *Požár bude mluvčími vnímán převážně jako negativní prvek a bude vykazovat vysokou míru negativní valence, vůči správě Národního parku bude převládat neutrální valence* je potvrzena pouze částečně.

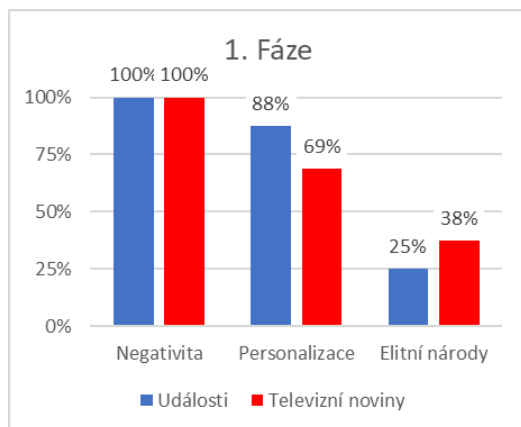
Požár vykazoval nadpoloviční negativní valenci v obou pořadech pouze v první fázi. Negativní valence během dvou dalších fází klesala v obou pořadech. Neutrální valence v nadpoloviční části vůči Národnímu parku se potvrdila v obou pořadech v první i druhé fázi. Ve třetí fázi tvořila neutrální valence v Událostech podíl 86 %, v Televizních novinách pouze 26 %.

3.6 Zpravodajské hodnoty

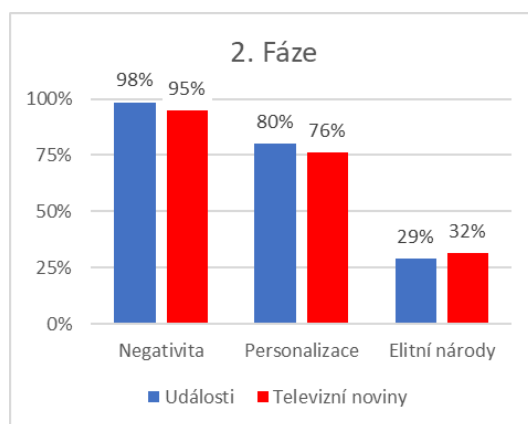
VVO3: Jaké zpravodajské hodnoty byly zastoupeny nejčastěji?

Předložené grafy zobrazují zpravodajské hodnoty ve večerním zpravodajství České televize a televize Nova v jednotlivých fázích.

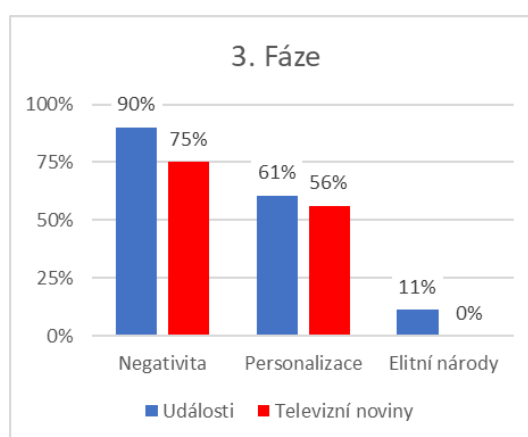
Graf č. 30 zpravodajské hodnoty v první fázi

Graf č. 31 zpravodajské hodnoty ve druhé fázi

Graf č. 32 zpravodajské hodnoty ve třetí fázi

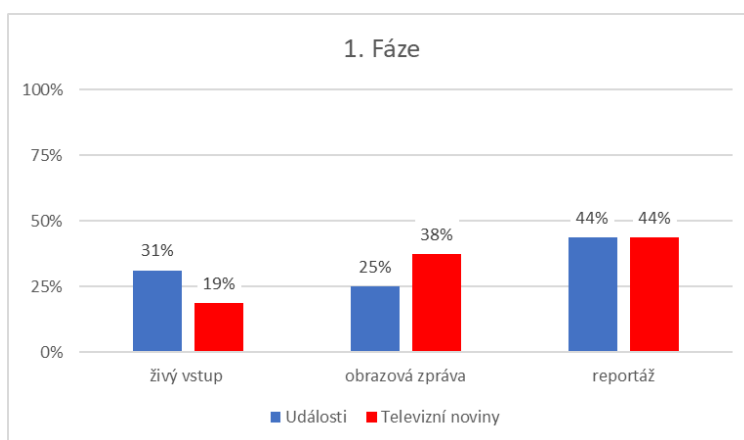
Nejvyšší zastoupení ve všech fázích má v obou pořadech jednoznačně zpravodajská hodnota negativita. Což potvrzuje hypotézu H 3.1 *Analyzované příspěvky obou relací budou nejčastěji vykazovat zpravodajskou hodnotu negativitu*. Tato katastrofa, v tomto případě rozsáhlý požár na území České republiky, sebou nesla ve všech fázích hodnotu negativitu, která vždy převýšila ostatní sledované zpravodajské hodnoty. Ve zpravodajství se tak hovořilo o požáru, který se 20 dnů snažil hasičský záchranný sbor uhasit, došlo také k evakuaci lidí z přilehlých obcí a evakuování museli být také turisté z okolních hotelů apod. Zároveň je tato hodnota často médii vyhledávaná, protože je jedním z kritérií výběru do zpravodajství. Důležitá je i z hlediska atraktivity a zájmu veřejnosti, především u komerční televize Nova.

Poměrně vysoký podíl představovala také hodnota personalizace, která se týkala jednání konkrétních osob. V případě této katastrofy se jednalo zejména o zástupce hasičského záchranného sboru a dalších záchranných složek, oba pořady nechávaly promlouvat nejen generálního ředitele apod., ale také velitele jednotek, nebo dobrovolné hasiče. Nebo se hodnota vyskytovala také u vyjádření politiků. Ve třetí fázi však můžeme sledovat pokles výskytu této hodnoty.

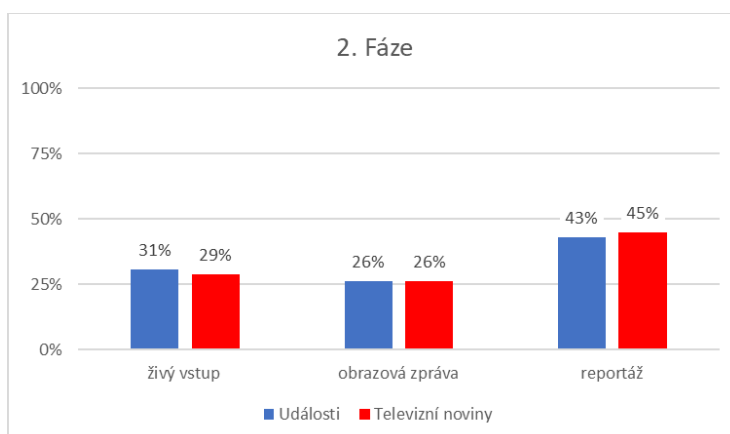
V první a druhé fázi je reflektován také výskyt hodnoty elitních národů, a to především z toho důvodu, že situace vyžadovala zejména technickou podporu při hašení, takže do České republiky přiletěli zahraniční piloti se speciálními letadly či vrtulníky. Podobně s hašením požáru či dohledem na České straně parku pomáhali němečtí hasiči či strážci parku působící v Saském Švýcarsku. Proto je ve třetí fázi vidět značný pokles výskytu této hodnoty v Událostech, v Televizních novinách už se neobjevovala vůbec.

3.7 Žánry ve zpravodajství o požáru

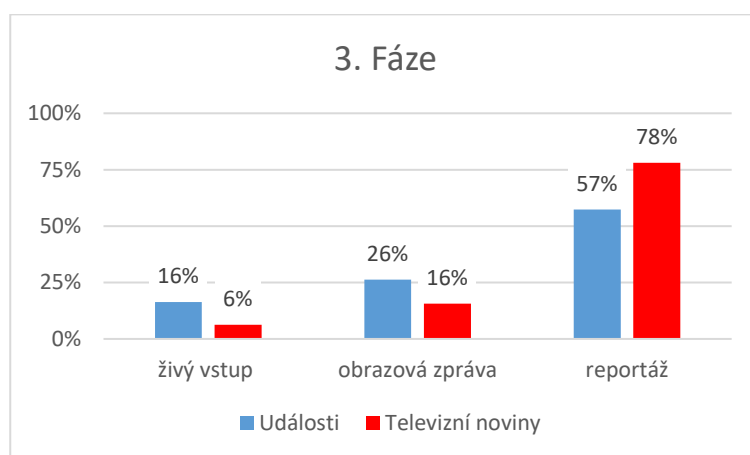
Graf č. 33 žánry v první fázi

Graf č. 34 žánry ve druhé fázi

Graf č. 35 žánry ve třetí fázi

V první fázi využívaly Události vyšší procento živého vstupu než Televizní noviny. Ve druhé fázi se liší využití živého vstupu v obou pořadech jen mírně. Ve třetí fázi je pokles živého vstupu téměř o polovinu, avšak Události i ve třetí fázi využívají tohoto žánru více než Televizní noviny. Využití živého vstupu ukazuje na aktuálnost a autentičnost. Ve všech fázích však u obou pořadů převažoval žánr reportáže.

4 SHRNU TÍ

Na začátku obsahové analýzy jsem stanovila hlavní výzkumnou otázku v následujícím znění: Jaký byl mediální obraz požáru Národního parku České Švýcarsko ve vysílání České televize a televize Nova? Abych ji mohla plně zodpovědět, stanovila jsem vedlejší výzkumné otázky. Výsledná data, grafy a jejich interpretace jsou uvedeny v analytické části.

V této kapitole bych nyní ráda provedla stručný souhrn odpovědí na stanovené otázky.

VVO1: Jak velký prostor byl věnován požáru v Národním parku České Švýcarsko ve vysílání České televize a televize Nova?

Česká televize v období jednoho roku pokrývala téma požáru v Národním parku České Švýcarsko výrazně déle než Televize nova, rozdíl tvoří 32 dnů. Tímto lze poukázat na to, že se téma u České televize objevovalo kontinuálněji než u Televize nova. Procentuální zastoupení času věnovaného požáru v jednotlivých fázích však tvoří minimální rozdíly (maximální rozdíl 2,55 %) a lze také vysledovat společný postupný pokles. Obě média také velmi rychle zařadila do své agendy a vysílání informování o požáru, čímž splnila požadavek na informování o mimořádných událostech. To se v první fázi také promítlo do průměrné doby příspěvku. V této fázi se jedná zejména u Událostí o nejdelší dobu věnovanou příspěvku. V dalších fázích společně s hard news a přítomnosti v headlinu klesá. Zároveň je u vysílání České televize možné nejméně vidět postupný časový pokles (1. fáze 0:2:43, 2. fáze 0:2:18, 3. fáze 0:1:53). V Televizních novinách je čas téměř konzistentní, v poslední fázi je kratší jen o 9 vteřin.

VVO2: Jaká témata se v souvislosti s požárem v Národním parku České Švýcarsko objevovala nejčastěji?

V Událostech v první i druhé fázi tvořil nejvyšší podíl *popis situace a hasiči a technika a další záchranné složky*. Česká televize tak reagovala na nastalou katastrofu a snažila se veřejnost informovat o situaci. Ve třetí fázi byla nejzastoupenějším tématem *bezpečnost*, jelikož se jedná o fázi řešení krize, a tak je snaha o minimalizaci škod, diskuze o snižování rizika v budoucnosti a preventivní kroky zcela na místě a do agendy v poslední fázi patří. Televizní noviny mají v první a druhé fázi podobně silně zastoupené téma *popis situace a hasiči a technika a další záchranné složky* s tím rozdílem, že pro tuto stanici byly podstatnější hasiči. Velmi podobné je také zastoupení *bezpečnosti* ve třetí fázi. V obou pořadech se tematická agenda ve všech fázích dle situace proměňuje.

VVO6: Jaké mediální rámce byly použity ve vysílání České televize a televize Nova v souvislosti s tématem požáru?

V Událostech byl v prvních dvou fázích nejvíce zastoupený rámec ekologie. Ve třetí fázi převládal konflikt a zločin a ekonomika. V Televizních novinách jsou v první fázi nejvíce zastoupenými rámci ekologie a ekonomika. Ve druhé fázi převládá ekonomický rámec. Ve třetí fázi, stejně jako v Událostech převládá konflikt a zločin a ekonomika.

VVO5: Který mluvčí se vyjadřoval k tématu požáru nejčastěji?

Události obsahují komplexnější pokrytí mluvčích, a tímto nabízí širší a vyváženější zastoupení názorů. Televizní noviny jsou vzhledem k zastoupení mluvčích omezenější a nenabízí tak širokou názorovou škálu. Musím však podotknout, že i když veřejnoprávní televize ve všech třech fázích obsáhla vyjádření vědce/akademického pracovníka, očekávala jsem větší zastoupení a lze tak obecně poukázat na nízké procento zastoupení vědců v médiích.

VVO4: Jaký charakter měly zprávy týkající se požáru v Národním parku české Švýcarsko?

Události i Televizní noviny v počáteční fázi a během vývoje krize považovaly katastrofu za důležité a významné téma. V Událostech se v první fázi téma požáru objevilo v headlinu každý den Postupné ubývání tématu z headlinů v obou pořadech souviselo s postupným snižováním jeho časového zastoupení ve vysílání a s poklesem důležitosti zpráv formátu hard news. V poslední fázi u obou pořadů převládaly soft news. Oba pořady přiřadily katastrofě v největší míře dramatizační efekt v první fázi, vyšší procento se vyskytovalo u Televizních novin. Následně v dalších fázích zastoupení klesalo. Valence vůči požáru byla v první fázi jakožto ničivému živlu v nadpoloviční většině negativní u obou pořadů. V dalších fázích však klesala a převládala neutrální valence.

VVO3: Jaké zpravodajské hodnoty byly zastoupeny nejčastěji?

Nejvíce zastoupenou zpravodajskou hodnotnou byla ve všech fázích u obou pořadů negativita. Druhou nejčtenější byla hodnota personalizace, opět ve všech fázích a u obou pořadů. Elitní národy byly přítomny ve třetí fázi pouze v Událostech.

Téma požáru v Národním parku České Švýcarsko bylo ve všech fázích v obou pořadech zpracováno převážně formou reportáže. Události v prvních dvou fázích také užívaly více živého vstupu než obrazové zprávy. Což vypovídá o tom, že byli reportéři vysláni do terénu, v tomto případě do Hřenska, aby podávali aktuální či průběžné informace.

5 ZÁVĚR

Pro zkoumání mediálního obrazu požáru v Národním parku České Švýcarsko jsem vybrala zpravodajství dvou nejsledovanějších celoplošných českých televizních kanálů. Specificky jsem vybrala hlavní zpravodajské relace, které jsou vysílány v primetimu. Večerní zpravodajství totiž může přinést přehled o nejdůležitějším dění z celého dne. Zařazení tématu požáru do sledovaných relací tak signalizuje společenskou důležitost a významnost oproti ostatním událostem, které se do zpravodajství nedostaly. Zároveň se dle výzkumu jedná o událost s vysokou mírou zpravodajské hodnoty negativity, personalizace, elitních národů vzhledem k místu události na území ČR i hodnoty blízkosti, a zejména v první fázi hodnoty překvapení.

Jelikož jsem zkoumala obsah dvou médií, tedy veřejnoprávní a komerční soukromé stanice, mohla jsem předložit porovnání, jak k požáru v Národním parku v Českém Švýcarsku přistoupily.

V případě medializace události požáru mohou potvrdit částečnou korelaci mezi stanicemi, neboť téma této katastrofy bylo zejména v prvních dvou fázích prezentováno souběžně. U obou televizních stanic se také potvrdilo, že většina zpráv se objeví do třiceti dnů, dále zájem médií už jen klesá a intenzita informování se rapidně snižuje. Obě zkoumaná média tak naplnila úlohu včasného informování a popisu aktuálního dění. Po uhašení požáru a skončení krize média opět stabilizovala sociální řád a věnovala se bezpečnostním opatřením.

Z výzkumu také vyplývá, že i v případě českých celostátních médií není zastoupení vědeckého názoru tak časté a převládají spíše politická vyjádření.

Vysílání České televize bylo v porovnání se zpravodajstvím televize Nova komplexnější, neboť nabídlo širší škálu mluvčích i zastoupení témat v jednotlivých fázích.

V teoretické části jsem nastínila že pokud média do své agendy zařadí téma přírody nebo životního prostředí, předchází tomu zpravodajsky zajímavé události, nejčastěji katastrofy. Vzhledem k důležitosti a významnosti požáru v Národním parku České Švýcarsko, který jsem svým výzkumem potvrdila a přinesla jeho analýzu, si myslím, že v následující době by se takto do agendy mohlo dostat více environmentálních témat, a proto jej navrhuji k dalšímu možnému výzkumu. Co se týče samotného výzkumu požáru, přínosná by mohla být také kvalitativní analýza.

SEZNAM LITERATURY

ASOCIACE TELEVIZNÍCH ORGANIZACÍ. Výsledky sledovanosti – Rok – Share: Share-rok; 1.1.-31.12.2023. In: ASOCIACE TELEVIZNÍCH ORGANIZACÍ. *Ato.cz* [online]. [cit. 2024-02-03]. Dostupné z: <https://www.ato.cz/vysledky/rok-share/>

BAI, Sheng. Mainstream Media Agenda Setting in Disaster Events. *Journal of Emergency Management* [online]. 2022, 3(2), 83-98 [cit. 2024-01-24]. ISSN 26899795. Dostupné z: doi:10.1142/S2689980922500038

BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-46-1.

COHEN, Bernard C. *The Press and Foreign Policy*. Princeton Princeton University Press, 1963.

ENTMAN, Robert M. *Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm*. Journal of

COHEN, Bernard Cecil. *The press and foreign policy*. 1970. ISBN 0691021570.

Communication. 43, 51-58, 1993.

ČERVENKA, Jan. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008. ISBN isbn978-80-7330-151-4.

ČESKÁ TELEVIZE. Analýza zpravodajství a publicistiky. In: ČESKÁ TELEVIZE. *Ceskatelevize.cz* [online]. [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/sledovanost-a-data-o-vysilani/analyza-zpravodajstvi-a-publicistiky/>

ČESKÁ TELEVIZE. *KODEX ČESKÉ TELEVIZE: zásady pro naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. 2003. Praha, 2003 [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf>

ČESKÁ TELEVIZE. *Zákon o ČT: ZÁKON České národní rady ze dne 7. listopadu 1991 o České televizi* [online]. [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1801.pdf?v=2>

Čl. 19. kritické situace. In: ČESKÁ TELEVIZE. *KODEX ČESKÉ TELEVIZE: zásady pro naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání* [online]. 2003, s. 35–36 [cit. 2024-01-

15]. Česká televize. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf>

DAVIDSON, Debra J., Anthony FISHER a Gwendolyn BLUE. Missed opportunities: the absence of climate change in media coverage of forest fire events in Alberta. *Climatic Change* [online]. 2019, 153(1-2), 165-179 [cit. 2024-03-14]. ISSN 0165-0009. Dostupné z: doi:10.1007/s10584-019-02378-w

DOUBRAVOVÁ, Zuzana. *Obraz přírodních a antropogenních katastrof v současném audiovizuálním prostoru - (hlavní české zpravodajské relace ČT, Nova, CNN Prima News)* [online]. Praha, 2022 [cit. 2024-04-25]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/173790/130330471.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Bakalářská práce. Univerzita Karlova.

DUMBROVSKÁ, Zuzana. *Komparativní analýza zpravodajských relací v České televizi a TV Nova v době požáru v Českém Švýcarsku* [online]. Praha, 2023 [cit. 2024-04-25]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/182897/120444609.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Diplomová práce. Univerzita Karlova.

EISENSEE, Thomas a David STRÖMBERG. News Droughts, News Floods, and U. S. Disaster Relief. *The Quarterly Journal of Economics* [online]. 2007, 122(2), 693 [cit. 2023-10-08]. ISSN 00335533.

EKAYANI, Meti, Dodik Ridho NURROCHMAT a Dudung DARUSMAN. The role of scientists in forest fire media discourse and its potential influence for policy-agenda setting in Indonesia. *Forest Policy and Economics* [online]. 2016, 68, 22-29 [cit. 2024-01-12]. ISSN 13899341. Dostupné z: doi:10.1016/j.forpol.2015.01.001

EUROPEAN UNION. Průzkum médií a zpráv 2023. In: EUROPEAN UNION. *European Union* [online]. 2023 [cit. 2024-01-02]. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3153>

GAJDOŠÍKOVÁ, Vlasta. Mediální konstrukce obrazu povodně v Mladé frontě DNES a v Právu. In: ŠTĚTKA, Václav, Dino NUMERATO, Vlasta GAJDOŠÍKOVÁ, Vít KOUŘIL, Pavlína BINKOVÁ a Petr KOUŘIL. *Média a realita: sborník prací studentů Katedry mediálních studií a žurnalistiky FSS*. Brno: Masarykova univerzita, 2000, s. 61–88. ISBN 80-210-2367-8.

GALTUNG, Johan a Mari Holmboe RUGE. The Structure of Foreign News. *Journal of Peace Research* [online]. 1965, 2(1), 64-91 [cit. 2024-02-07]. ISSN 00223433.

GOODE, Sigi. Users in crisis response and recovery: catharsis and social learning among social media users during and after a natural disaster. *Behaviour & Information Technology* [online]. 2023, 2023-01-02, 42(1), 108-123 [cit. 2024-01-12]. ISSN 0144-929X. Dostupné z: doi:10.1080/0144929X.2021.2016968

HANSEN, Anders. Tampering with nature: 'nature' and the 'natural' in media coverage of genetics and biotechnology. *Media, Culture & Society* [online]. 2006, 28(6), 811-834 [cit. 2024-04-24]. ISSN 0163-4437. Dostupné z: doi:10.1177/0163443706067026

HANSEN, Anders. The media and the social construction of the environment. *Media, Culture and Society* [online]. London, 1991, 1991(13), 443–458 [cit. 2024-04-25]. Dostupné z: https://www.academia.edu/515515/The_media_and_the_social_construction_of_the_environment

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. Hasiči bojují v Českém Švýcarsku s nejničivějším přírodním požárem v historii ČR. In: HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Hzscr.cz* [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hasici-bojuji-v-ceskem-svycarsku-s-nejnicivejsim-prirodnim-pozarem-v-historii-cr.aspx>

HOJSTRIČOVÁ, Viola. *Premeny mediálnej reprezentácie povodne: komparatívna obsahová analýza* [online]. Brno, 2015 [cit. 2024-01-14]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/bzp6d/Viola_Hojstricova_Diplomova_praca_Premeny_medialnej_reprezentacie_povodne_komparativna_obsahova_analyza.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

HOUSTON, J Brian, Matthew L SPIALEK a Jennifer FIRST. Disaster Media Effects: A Systematic Review and Synthesis Based on the Differential Susceptibility to Media Effects Model. *Journal of Communication* [online]. 2018, 2018-08-01, 68(4), 734-757 [cit. 2024-04-24]. ISSN 0021-9916. Dostupné z: doi:10.1093/joc/jqy023

HOUSTON, J. Brian, Betty PFEFFERBAUM a Cathy Ellen ROSENHOLTZ. Disaster News: Framing and Frame Changing in Coverage of Major U.S. Natural Disasters, 2000–2010. *Journalism & Mass Communication Quarterly* [online]. 2012, 89(4), 606-623 [cit. 2024-01-24]. ISSN 1077-6990. Dostupné z: doi:10.1177/1077699012456022

LAPČÍK, Marek. *Televizní zpravodajství jako paradox: jak (ne)rozumět zpravodajství*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci pro Centrum kulturních mediálních a komunikačních studií při Filozofické fakultě Univerzity Palackého, 2012. ISBN 978-80-244-3326-4.

LI, Lingyao, Yu WANG a Qingbin CUI. Exploring the Potential of Social Media Data to Support the Investigation of a Man-Made Disaster: What Caused the Notre Dame Fire. *Journal of Management in Engineering* [online]. 2023, 39(5) [cit. 2024-02-14]. ISSN 0742-597X. Dostupné z: doi:10.1061/JMENEA.MEENG-5386

LIPPMANN, Walter. *Veřejné mínění*. Přeložil Ladislav KÖPPL. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0939-3.

Management. In: NOVA GROUP. *Novagroup.cz* [online]. [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: <https://www.novagroup.cz/kdo-jsme/management>

MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2.

MECA, Viktor. The Pejorative Perception of Catastrophic News. *Czech Sociological Review* [online]. 2001, 2001-8-1, 37(4), 473-478 [cit. 2024-02-22]. ISSN 00380288. Dostupné z: doi:10.13060/00380288.2001.37.4.06

MEDIAGURU. Televize 2022: ČT nejsilnější, Nova vede u mladších, posílila Prima. In: MEDIAGURU. *MEDIAGURU* [online]. [cit. 2024-01-25]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2022/12/televize-2022-ct-nejsilnejsi-nova-vede-u-mladsich-posilila-prima/>

MINISTERSTVO KULTURY. Rozhlasové a televizní vysílání v ČR. In: MINISTERSTVO KULTURY. *Mk.gov.cz* [online]. [cit. 2024-01-06]. Dostupné z: <https://mk.gov.cz/rozhlasove-a-televizni-vysilani-v-cr-cs-484>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. MINISTERSTVO: Působnost ministerstva. In: MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Mvcr.cz* [online]. [cit. 2024-03-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-pusobnost-ministerstva.aspx>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Národní parky. In: *Mzp.cz* [online]. [cit. 2024-02-13]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/narodni_parky

MITCHELL, Robert Cameron. Waiting for Disaster: Earthquake Watch in California. Ralph H. Turner Joanne M. Nigg Denise Heller Paz. *American Journal of Sociology* [online]. 1988, 94(1), 219-220 [cit. 2024-04-24]. ISSN 00029602.

NADAČNÍ FOND NEZÁVISLÉ ŽURNALISTIKY. MediaRating. *Nfnz.cz* [online]. [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://www.nfnz.cz/rating-medii/>

NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO. INFORMACE DLE ZÁKONA 106/1999 SB. In: NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO. *Npcs.cz* [online]. [cit. 2024-02-18]. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/informace-dle-zakona-1061999-sb#1>

NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO. PÉČE O DRUHY. In: NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO. *Npcs.cz* [online]. [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/pece-o-druhy>

NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO. PÉČE O EKOSYSTÉMY. In: NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO. *Npcs.cz* [online]. [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/pece-o-ekosystemy>

NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO. PÉČE O KRAJINU A KULTURNÍ DĚDICTVÍ. In: NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO. *Npcs.cz* [online]. [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/pece-o-krajinu-kulturni-dedictvi>

NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO. POŽÁR V NP ČESKÉ ŠVÝCARSKO. In: NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO. *Npcs.cz* [online]. [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/pozar-v-np-ceske-svycarsko>

NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO. PŘÍRODA A KRAJINA ČESKOSASKÉHO ŠVÝCARSKA. In: NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO. *Npcs.cz* [online]. [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/priroda-krajina-ceskosaskeho-svycarska>

NEUMANN, Ondřej, Vojtěch BERGER, Robert BŘEŠŤAN, Tereza ENGELOVÁ, Robert MALECKÝ a Aleš ROZEHNAL. *Šok! Hrůza! Média!*. V Brně: CPress, 2019. ISBN 978-80-264-2830-5.

NOVA GROUP. Etický kodex pro dodavatele. In: NOVA GROUP. *Novagroup.cz* [online]. [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://tv.nova.cz/eticky-kodex-pro-dodavatele>

NOVA GROUP. Kontakt: Údaje a informace o poskytovateli audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a provozovateli televizního vysílání. In: NOVA GROUP. *Novagroup.cz* [online]. [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://www.novagroup.cz/kontakt/kontakty-a-dohled>

NOVA GROUP. Naše značky. In: NOVA GROUP. *Novagroup.cz* [online]. [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://www.novagroup.cz/nase-znacky/televize>

NOVA GROUP. Profil: Skupina Nova multikanálová a multimediální společnost. In: NOVA GROUP. *Novagroup.cz* [online]. [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: <https://www.novagroup.cz/kdo-jsme/profil>

NOVÁK, Arnošt. Příroda a prostředí ve zpravodajských médiích. In: *Média dnes: reflexe mediality, médií a mediálních obsahů*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, s. 177–187. ISBN 978-80-244-2023-3.

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD. In: POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Psp.cz* [online]. [cit. 2024-01-10]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

POSTMAN, Neil. *Ubavit se k smrti: veřejná komunikace ve věku zábavy*. 2., opr. vyd. Praha: Mladá fronta, 2010. ISBN 978-80-204-2206-4.

Pravčická brána - Hřensko, České Švýcarsko. In: ČESKÉ ŠVÝCARSKO - ČESKOSASKÉ ŠVÝCARSKO. *Region-ceskesvycarsko.cz* [online]. [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.region-ceskesvycarsko.cz/turisticke-zajimavosti/pravcicka-brana/>

QUARANTELLI, Enrico. *Lessons From Research: Findings On Mass Communication System Behavior In The Pre, Trans, And Postimpact Periods Of Disasters* [online]. 1991. University of Delaware, Disaster Research Center, 1991 [cit. 2024-04-25]. Dostupné z: <https://udspace.udel.edu/server/api/core/bitstreams/d2efeeb4-23d0-4d4b-aa2c-1cffa4ea8766/content>

REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.

ROSHCO, B. JOURNALISTS AT WORK--SPECIALIST CORRESPONDENTS: THEIR NEWS ORGANIZATIONS, NEWS SOURCES, AND COMPETITOR COLLEAGUES. By Jeremy Tunstall. London: Constable, 1971. 304 pp. 3.50. *Social Forces* [online]. 1973, 1973-09-01, 52(1), 134-135 [cit. 2024-02-24]. ISSN 0037-7732. Dostupné z: doi:10.1093/sf/52.1.134

SEDLÁKOVÁ, Renáta. Mediální konstrukce reality-reprezentace druhých. In: *Média dnes: reflexe mediality, médií a mediálních obsahů*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, s. 145–160. ISBN 978-80-244-2023-3.

SCHULZ, Winfried. Funkce a důsledky politické komunikace. In: JIRÁK, Jan a Blanka ŘÍCHOVÁ. *Politická komunikace a média*. Praha: Karolinum, 2000, s. 24–40. ISBN 80-246-0182-6.

SMIT, Izak PJ, Marina JOUBERT, Kyle SMITH, Nicola VAN WILGEN, Tercia STRYDOM, Johan BAARD a Marna HERBST. Fire as friend or foe: the role of scientists in balancing media coverage of fires in National Parks. *African Journal of Range & Forage Science* [online]. 2022, 2022-01-02, 39(1), 136-147 [cit. 2024-04-24]. ISSN 1022-0119. Dostupné z: doi:10.2989/10220119.2021.1991473

SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU ČESKÉ ŠVÝCARSKO. *Zásady péče o Národní park České Švýcarsko 2022-2041* [online]. 2022. 2022 [cit. 2024-02-18]. Dostupné z: https://www.npcs.cz/sites/default/files/prilohy/2022/05/220502_zasady_pece_npcs_navrh.pdf

ŠKODOVÁ, Markéta, Vlastimil NEČAS a Jan ČERVENKA. *Veřejná a mediální agenda: komparativní analýza tematizace veřejné sféry*. Praha: Professional Publishing, 2009. ISBN 978-80-7431-009-6.

TERRACINA-HARTMAN, Carol. Fanning the flames: How U.S. newspapers framed 10 historically significant U.S. wildfires. *Newspaper Research Journal* [online]. 2020, 41(3), 368-386 [cit. 2034-03-21]. ISSN 0739-5329. Dostupné z: doi:10.1177/0739532920950498

THE COPERNICUS CLIMATE CHANGE SERVICE. European State of the Climate 2022. In: THE COPERNICUS CLIMATE CHANGE SERVICE. *Climate.copernicus.eu* [online]. 2022 [cit. 2024-02-16]. Dostupné z: <https://climate.copernicus.eu/esotc/2022>

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8.

TRČKOVÁ, Dita. *Representations of natural catastrophes in newspaper discourse*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-7414-9.

TUCHMAN, Gaye. Making News by Doing Work: Routinizing the Unexpected. *American Journal of Sociology* [online]. 1973, 79(1), 110-131 [cit. 2024-04-25]. ISSN 00029602.

ÚSTAV VÝZKUMU GLOBÁLNÍ ZMĚNY AV ČR. Ke zprávě o stavu klimatu v Evropě 2022 přispěli i vědci z CzechGlobe. In: ÚSTAV VÝZKUMU GLOBÁLNÍ ZMĚNY AV ČR. *Avcr.cz/cs* [online]. 2023 [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/promedia/tiskove-zpravy/Ke-zprave-o-stavu-klimatu-v-Evrole-2022-prispeli-i-vedci-z-CzechGlobe/>

Ústava České republiky. In: PRAŽSKÝ HRAD. *Hrad.cz* [online]. [cit. 2024-02-03]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/ustava-cr>

VALENZUELA, Sebastián, Soledad PUENTE a Pablo M. FLORES. Comparing Disaster News on Twitter and Television: an Intermedia Agenda Setting Perspective. *Journal of Broadcasting & Electronic Media* [online]. 2017, 2017-11-20, 61(4), 615-637 [cit. 2024-04-24]. ISSN 0883-8151. Dostupné z: doi:10.1080/08838151.2017.1344673

Vedení České televize. In: ČESKÁ TELEVIZE. *Ceskatelevize.cz* [online]. [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/lide/>

VOS, Tim P., Folker HANUSCH, Dimitra DIMITRAKOPOULOU, Margaretha GEERTSEMA-SLIGH a Annika SEHL, ed. *The International Encyclopedia of Journalism Studies* [online]. Wiley, 2019 [cit. 2024-02-06]. ISBN 9781118841679. Dostupné z: doi:10.1002/9781118841570

WOLBERS, Jeroen, Sanneke KUIPERS a Arjen BOIN. A systematic review of 20 years of crisis and disaster research: Trends and progress. *Risk, Hazards & Crisis in Public Policy* [online]. 2021, 12(4), 374-392 [cit. 2024-02-05]. ISSN 1944-4079. Dostupné z: doi:10.1002/rhc3.12244

Zajímavá místa-region České Švýcarsko. In: ČESKÉ ŠVÝCARSKO - ČESKOSASKÉ ŠVÝCARSKO. *Region-ceskesvycarsko.cz* [online]. [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.region-ceskesvycarsko.cz/turisticke-zajimavosti/pravcicka-brana/>

ZPRAVODAJ SPRÁVY NÁRODNÍHO PARKU ČESKÉ ŠVÝCARSKO [online]. 2023, 22 [cit. 2024-02-14]. Dostupné z: <https://www.npcs.cz/sites/default/files/prilohy/2023/07/NPCS-Zpravodaj%20Leto%202023-OK-pro%20web.pdf>

SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

<i>Graf č. 1 celkový vysílací čas věnovaný tématu požáru v Českém Švýcarsku na ČT a TV Nova</i>	58
<i>Graf č. 2 porovnání odvysílaného času na ČT a TV Nova v procentech (vlevo)</i>	59
<i>Graf č. 3 porovnání odvysílaného času na ČT a TV Nova v čase (vpravo)</i>	59
<i>Graf č. 4 tematická agenda Událostí a Televizních novin v první fázi</i>	61
<i>Graf č. 5 tematická agenda Událostí a Televizních novin ve druhé fázi</i>	62
<i>Graf č. 6 tematická agenda Událostí a Televizních novin ve třetí fázi</i>	63
<i>Graf č. 7 rámce v první fázi</i>	64
<i>Graf č. 8 rámce ve druhé fázi</i>	65
<i>Graf č. 9 rámce ve třetí fázi</i>	65
<i>Graf č. 10 mluvčí v první fázi – Události (vlevo)</i>	66
<i>Graf č. 11 mluvčí v první fázi – Televizní noviny (vpravo)</i>	66
<i>Graf č. 12 mluvčí ve druhé fázi – Události (vlevo)</i>	67
<i>Graf č. 13 mluvčí ve druhé fázi – Televizní noviny (vpravo)</i>	67
<i>Graf č. 14 mluvčí ve třetí fázi – Události (vlevo)</i>	67
<i>Graf č. 15 mluvčí ve třetí fázi – Televizní noviny (vpravo)</i>	67
<i>Graf č. 16 podíl hard news a soft news v Událostech v první fázi (vlevo)</i>	69
<i>Graf č. 17 podíl hard news a soft news v Televizních novinách v první fázi (vpravo)</i>	69
<i>Graf č. 18 podíl hard news a soft news v Událostech ve druhé fázi (vlevo)</i>	70
<i>Graf č. 19 podíl hard news a soft news v Televizních novinách ve druhé fázi (vpravo)</i>	70
<i>Graf č. 20 podíl hard news a soft news v Událostech ve třetí fázi (vlevo)</i>	70
<i>Graf č. 21 podíl hard news a soft news v Televizních novinách ve třetí fázi (vpravo)</i>	70
<i>Graf č. 22 přítomnost tématu v headlinu ve všech fázích</i>	71
<i>Graf č. 23 dramatizační efekt ve všech fázích</i>	72
<i>Graf č. 24 valence v Událostech v první fázi</i>	72
<i>Graf č. 25 valence v Televizních novinách v první fázi</i>	73
<i>Graf č. 26 valence v Událostech ve druhé fázi</i>	73
<i>Graf č. 27 valence v Televizních novinách ve druhé fázi</i>	73
<i>Graf č. 28 valence v Událostech ve třetí fázi</i>	74
<i>Graf č. 29 valence v Televizních novinách ve třetí fázi</i>	74
<i>Graf č. 30 zpravodajské hodnoty v první fázi</i>	75
<i>Graf č. 31 zpravodajské hodnoty ve druhé fázi</i>	76

<i>Graf č. 32 zpravodajské hodnoty ve třetí fázi.....</i>	<i>76</i>
<i>Graf č. 33 žánry v první fázi.....</i>	<i>77</i>
<i>Graf č. 34 žánry ve druhé fázi</i>	<i>77</i>
<i>Graf č. 35 žánry ve třetí fázi.....</i>	<i>78</i>
<i>Tabulka č. 1 průměrná doba příspěvků.....</i>	<i>60</i>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Kódovací kniha (samostatný soubor Excel)

Příloha č. 2: Kódovací arch (samostatný soubor Excel)